

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

Факультет економіки та управління

(повне найменування факультету)

Фінанси, банківська справа та страхування

(повне найменування кафедри)

Пояснювальна записка
до дипломного магістерського проєкту (роботи)
_____ магістра
(ступінь вищої освіти)

на тему: Фінансово-економічна безпека суб'єкта господарювання на прикладі
ПрАТ «Дніпроспецсталь»

Виконав: магістрант(ка) 6 курсу, групи ФЕУ-112М
Спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та
страхування»

(код і найменування спеціальності)

Освітня програма (спеціалізація) Фінансово-
економічна безпека

Христова-Поспелова Олександра Миколаївна

(прізвище та ініціали)

Керівник _____

Шарова С.В.

(прізвище та ініціали)

Рецензент _____

(прізвище та ініціали)

2023 рік

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 Національний університет «Запорізька політехніка»
 (повне найменування закладу вищої освіти)

Факультет ФЕУ

Кафедра Фінанси, банківська справа та страхування

Ступінь вищої освіти магістр

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(код і найменування)

Освітня програма (спеціалізація) «Фінансово-економічна безпека»

(назва освітньої програми (спеціалізації))

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри К.Е.Н., доцент
Шарова С.В. С.В.
 «14» грудня 2023 року

ЗАВДАННЯ
 НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЄКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТА(КИ)

Христової-Поспелової Олександри Миколаївни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проєкту (роботи) Фінансово-економічна безпека суб'єкта господарювання на прикладі ПрАТ «Дніпроспецсталь»

керівник проєкту (роботи) Шарова С.В., кандидат економічних наук, доцент кафедри «Фінанси, банківська справа та страхування».

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затвержені наказом закладу вищої освіти від «20» листопада 2023 року № 599

2. Строк подання студентом проєкту (роботи) 16.12.2023

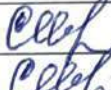

3. Вихідні дані до проєкту (роботи) Наукові праці українських та міжнародних авторів, інтернет-ресурси, матеріали науково-практичних конференцій, офіційний сайт та фінансова звітність підприємства ПрАТ «Дніпроспецсталь», нормативно-правові акти, закони України тощо.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): Теоретико-методичні основи функціонування системи економічної безпеки в управлінні підприємством. Дослідження рівня фінансової безпеки підприємства на прикладі ПрАТ «Дніпроспецсталь». Інструменти управління механізмом функціонування системи фінансово-економічної безпеки на підприємстві

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень): Рис.1.1. Структура системи фінансово-економічної безпеки. Рис. 1.2. Система економічної безпеки підприємства. Рис. 1.3. Схема моделі забезпечення фінансової безпеки підприємства. Рис. 2.1. Структура активів ПрАТ "Дніпроспецсталь" на кінець 2022 рік. Рис.2.2. Динаміка чистих активів та пайового капіталу ПрАТ «Дніпроспецсталь» за 2018-2022 рр. Рис. 3.1 Дестабілізуючі чинники механізму безпеки

підприємства. Рис. 3.2 – Алгоритм системи контролінгу фінансової безпеки підприємства. Рис. 3.3. Алгоритм поліпшення системи фінансово-економічної безпеки підприємства. Рис. 3.4. Механізм управління системою фінансово-економічної безпеки підприємства в кризових ситуаціях

6. Консультанти розділів проєкту (роботи)

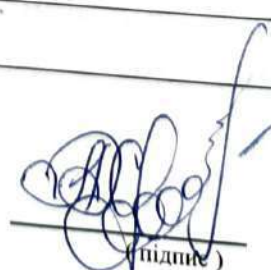
Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	приймає виконавця завдання
Розділ 1 ДМР	Шарова С.В., к.е.н., доцент		
Розділ 2 ДМР	Шарова С.В., к.е.н., доцент		
Розділ 3 ДМР	Шарова С.В., к.е.н., доцент		
Нормо-контролер	Шестопалова О.В., ст.викл.		

7. Дата видачі завдання « 19 » червня 2023 року.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проєкту (роботи)	Строк виконання етапів проєкту (роботи)	При
1	Збір матеріалу на проєктування	19.05-20.06.23	
2	Групування та аналіз зібраного матеріалу. Уточнення завдань проєктування	21.06.2023-15.07.2023	
3	Виконання теоретичної частини роботи	16.07-18.08.23	
4	Виконання графічної частини роботи	19.08-01.10.23	
5	Написання та оформлення дипломної магістерської роботи	02.10.2023	
6	Перевірка роботи керівником, консультантами	06.11.2023	
7	Попередній захист роботи	07.11-22.11.23	
8	Переплітання оформленої дипломної магістерської роботи	23.11.2023	
9	Захист роботи у ЕК	16.12.2023	
		20.12.2023	

Студент(ка)

(підпис)

Керівник проєкту (роботи)

(підпис)

О.М. Христова-Поспел
(прізвище та ініціали)

С.В. Шарова
(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Христова-Поспєлова О.М. **Фінансово-економічна безпека суб'єкта господарювання на прикладі ПрАТ «Дніпроспецсталь».** – Дипломна магістерська робота.

Дипломна магістерська робота зі спеціальності 072 магістр з фінансів, банківської справи та страхування. – Кафедра фінанси, банківська справа та страхування, Національний університет «Запорізька політехніка», 2023.

Магістерська дипломна робота присвячена дослідженню рівня фінансово-економічної безпеки суб'єкта господарювання та удосконаленню механізму її управління.

Розглянуто теоретичні питання щодо функціонування системи економічної безпеки в управлінні підприємством, визначено рівень фінансово-економічної безпеки підприємства на прикладі ПрАТ «Дніпроспецсталь», вивчено вже існуючі методи управління фінансово-економічною безпекою підприємства та запропоновано шляхи вдосконалення системи управління безпекою підприємства.

В результаті дослідження, були запропоновані напрямки вдосконалення механізму управління фінансово-економічною безпекою підприємства. Було встановлено, що надійна система фінансово-економічної безпеки ПрАТ «Дніпроспецсталь» можлива тільки при використанні комплексного і системного підходу в її організації та управлінні. Ця система дає можливість оцінити перспективи розвитку підприємства, виробити його тактику і стратегію, знизити наслідки фінансових криз і негативний вплив нових загроз і небезпек.

Ключові слова: ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА, СИСТЕМА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ, УПРАВЛІННЯ, МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ, ЗАГРОЗИ.

ANNOTATION

Hristova-Pospelova O.M. **Financial and economic security of a business entity on the example of PrJSC "Dniprospetsstal"**. – Diploma master's degree work.

Diploma master's degree work in the specialty 072 Master of Finance, Banking and Insurance. - Department of Finance, Banking and Insurance, National university "Zaporizhzhia polytechnic", 2023.

Diploma master's degree work is devoted to researching the level of financial and economic security of the business entity and improving the mechanism of its management.

Theoretical issues regarding the functioning of the economic security system in enterprise management were considered, the level of financial and economic security of the enterprise was determined using the example of PrJSC "Dniprospetsstal", already existing methods of managing the financial and economic security of the enterprise were studied, and ways of improving the enterprise security management system were proposed.

As a result of the study, directions for improving the mechanism of managing the financial and economic security of the enterprise were proposed. It was established that a reliable system of financial and economic security of PJSC "Dniprospetsstal" is possible only when using a complex and systematic approach in its organization and management. This system makes it possible to assess the company's development prospects, develop its tactics and strategy, reduce the consequences of financial crises and the negative impact of new threats and dangers.

Keywords: FINANCIAL SECURITY, ECONOMIC SECURITY SYSTEM, MANAGEMENT, MANAGEMENT MECHANISM, THREATS.

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ	
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ	
ВСТУП	9
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ	12
1.1. Сутність фінансово-економічної безпеки підприємства та особливості її функціонування	12
1.2. Основні проблеми захисту від загроз фінансової безпеки підприємства.	20
1.3. Методичні підходи оцінювання фінансово-економічної безпеки підприємства	25
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИКЛАДІ ПРАТ «ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ».	37
2.1. Фінансово-економічна характеристика ПрАТ «Дніпроспецсталь»	37
2.2. Аналіз фінансової стійкості ПрАТ «Дніпроспецсталь»	42
2.3. Дослідження рівня економічної і фінансової безпеки ПрАТ «Дніпроспецсталь»	59
РОЗДІЛ 3. ІНСТРУМЕНТИ УПРАВЛІННЯ МЕХАНІЗМОМ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ НА ПІДПРИЄМСТВІ	75
3.1. Вітчизняний та іноземний досвід нейтралізації негативного впливу загроз фінансової безпеки підприємства.	75
3.2. Розробка механізмів вдосконалення системи функціонування фінансово-економічної безпеки ПрАТ «Дніпроспецсталь».	81

ВИСНОВКИ	93
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	98
ДОДАТКИ	104

**ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ,
СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ**

КМУ	-	Кабінет Міністрів України
ВРУ	-	Верховна Рада України
ФБ	-	Фінансова безпека
ФЕБ	-	Фінансово-економічна безпека
грн.	-	гривень
млн.	-	мільйонів
тис	-	тисяч
в т.ч.	-	в тому числі
і т.д.	-	і так далі
р.	-	рік
рр.	-	роки
с.	-	сторінка
рис.	-	рисунок
табл.	-	таблиця
ін.	-	інші

ВСТУП

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що суттєвими ознаками підприємництва є його вразливість в умовах ринкової економіки з властивою їй конкуренцією, невизначеністю, що визначає необхідність забезпечення фінансової безпеки компаній. Наявність елемента новизни, переважно інноваційний характер діяльності, призводять значною мірою до зростання незахищеності підприємництва та підприємницьких ризиків. Підприємницький ризик оцінюється ймовірністю виникнення непередбачених, непередбачених проектами та планами втрат економічних ресурсів. Система забезпечення безпеки бізнесу призначена для зниження ймовірності настання зазначених обставин. При побудові системи безпеки особливий акцент робиться на запобігання шкоди підприємцю та його справі.

Наслідком впливу фінансових ризиків на діяльність організації може стати її неспроможність (банкрутство) як визнана арбітражним судом нездатність боржника у повному обсязі задовольнити вимоги кредиторів щодо грошових зобов'язань та (або) виконати обов'язок зі сплати обов'язкових платежів. У зв'язку з вищевикладеним, метою забезпечення фінансової безпеки підприємства є також запобігання можливої неспроможності (банкрутства) шляхом зміцнення фінансового стану підприємства та розвитку його виробничо-фінансової діяльності. Проблеми забезпечення фінансової безпеки отримали нині надзвичайну актуальність. Це пов'язано не тільки з фінансовими кризами, зростанням нестабільності, а й постійним варіюванням цін на енергоносії (насамперед нафту та газ), подорожчанням цін на банківські послуги. У цих умовах керівники підприємств та підприємці зіткнулися з пошуком принципово нових підходів до забезпечення фінансової безпеки підприємства.

У зв'язку з вищевикладеним, метою забезпечення фінансової безпеки підприємства є також запобігання можливої неспроможності (банкрутства) шляхом зміцнення фінансового стану підприємства та розвитку його виробничо-фінансової

діяльності. Проблеми забезпечення фінансової безпеки набули нині надзвичайної актуальності. Це пов'язано не лише з фінансовими кризами, зростанням нестабільності, а й постійним варіюванням цін на енергоносії (насамперед нафту та газ), подорожчанням цін на банківські послуги. У цих умовах керівники підприємств та підприємці зіткнулися з пошуком нових підходів до забезпечення фінансової безпеки підприємства.

Різні аспекти забезпечення фінансової безпеки підприємств та удосконалення управління ними були вивчені в трудах багатьох вітчизняних та зарубіжних учених, зокрема, визначення фінансової безпеки підприємств, аналіз загроз та показників фінансової безпеки освітлених у роботах О.І.Барановського, С.О. Варналія, Т. Г. Васильціва, М.М. Єрмошенко, Я.А. Жаліла, Т.Т. Ковальчука, І. Р. Михасюка, В. І. Мунтіян, Е.А. Олейнікова, Г.А. Пастернак-Таранушенка, С.К. Реверчука та інші.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дипломна магістерська робота виконана згідно з темою кафедри фінансів, банківської справи та страхування НУ «Запорізька політехніка» № 05321 «Антикризове управління фінансовою стійкістю суб'єктів господарювання в економіці України». Внесок автора полягає у дослідженні рівня фінансово-економічної безпеки підприємства та запровадження заходів успішного управління нею.

Метою дипломної роботи – вивчити теоретично та практичні аспекти забезпечення фінансової безпеки на підприємстві, розробити шляхи вдосконалення механізму забезпечення фінансової безпеки.

При написанні дипломної роботи було поставлено такі завдання дослідження:

- дослідити теоретичні основи з питань фінансово-економічної безпеки підприємства;
- скласти фінансово-економічну характеристику ПрАТ «Дніпроспецсталь»;
- проаналізувати фінансову стійкість ПрАТ «Дніпроспецсталь»;
- визначити рівень фінансової безпеки підприємства ПрАТ «Дніпроспецсталь»;
- запропонувати шляхи вдосконалення механізму забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства ПрАТ «Дніпроспецсталь».

Об'єктом дослідження є фінансово-економічна безпека підприємства: економічні і фінансові показники та критерії їх оцінки (на прикладі підприємства ПрАТ «Дніпроспецсталь»).

Предметом дослідження є підприємство ПрАТ «Дніпроспецсталь».

Методи аналізу фінансово-економічної безпеки підприємства постійно вдосконалюються по мірі настання змін в економіці України. Під час виконання роботи були застосовані методи дослідження як аналіз коефіцієнтів (відносних показників), порівняльний аналіз, табличний метод, графічний метод.

Інформаційною базою дослідження слугували наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, економічної теорії, законодавчі та нормативні документи Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, матеріали міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій, Інтернет-ресурси, форми фінансової звітності підприємства.

Елементи наукової новизни: проаналізоване наявне методичне забезпечення діагностики фінансової діяльності підприємств; оцінено рівень фінансової безпеки підприємства ПрАТ «Дніпроспецсталь»; розроблення пропозицій щодо вдосконалення системи управління фінансовою безпекою підприємства.

Практична значимість отриманих результатів досліджень буде сприяти підвищенню економічної ефективності та стабілізації розвитку підприємства, а також підвищенню конкурентоспроможності на ринку. І це внесок в теорію оцінки фінансової безпеки підприємства та управління нею, який може бути використаний при розробці системи фінансової безпеки на підприємстві.

Структура та обсяг роботи. Дипломна магістерська робота «Фінансово-економічна безпека суб'єкта господарювання на прикладі ПрАТ «Дніпроспецсталь» складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків. Робота містить 123 сторінки комп'ютерного тексту, з них 97 сторінок основного тексту, 9 рисунків, 12 таблиць, 66 джерел, 5 додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

1.1. Сутність фінансово-економічної безпеки підприємства та особливості її функціонування

На сучасному етапі економічного розвитку, в умовах криз та складних трансформаційних процесів суттєво ускладнюються умови господарювання підприємств. Ефективність діяльності суб'єктів господарювання зумовлюється переважно станом їх фінансів, що обумовлює необхідність забезпечення їх економічної і, зокрема, фінансової безпеки.

Певна недостатність бази державної політики, протидії внутрішнім і зовнішнім загрозам, посилена внутрішніми політичними, економічними, правовими та соціальними протиріччями, вимагає перегляду національної стратегії розвитку з урахуванням важливості стабільного поступального розвитку економічних агентів. первинну ланку економіки. Проблему забезпечення економічної безпеки підприємства слід розглядати як важливий елемент і фактор, багато в чому визначає стан економічної безпеки галузі, регіону і країни [7].

У більшості наукових робіт під поняттям «Економічна безпека» розуміється здатність економіки забезпечувати вільний і незалежний розвиток, стабільність громадянського суспільства та його інститутів, а також достатній оборонний потенціал країни при несприятливих умовах і сценарії, здатність держави захищати національні економічні інтереси від внутрішніх і зовнішніх загроз [1].

Барановський О.І. наголошує, що: «необхідно включити економічну безпеку в планову роботу на кожному підприємстві, враховуючи вкрай складні умови вітчизняної економічного та правового середовища підприємницької діяльності, наслідки фінансово-економічної кризи не усунуто; інфляційні процеси і зниження купівельної спроможності населення; перекручена конкурентне середовище в результаті «співпраці» бізнесу і влади, часом створює непереборні проблеми в

доступі підприємств до ринку і економічних ресурсів, прав діяльності; погано керовані процеси розвитку великих фермерських господарств, що володіють надлишковим фінансовим потенціалом, витісняють з ринку менш ліквідні і конкурентоспроможні господарюючі суб'єкти» [7].

У науковій економічній літературі немає єдиної загальноприйнятої трактування економічної безпеки. Науково-обґрунтована згадка про концепцію економічної безпеки держави, підприємства ті що вперше з'явилися в роботах таких авторів, як В. Мунтіян, О. Барановський, С. Реверчук, В. Шлемко та інші вітчизняні вчені [52, 6, 56].

У більшості наукових робіт під поняттям «Економічна безпека» розуміється здатність економіки забезпечувати вільний і незалежний розвиток, стабільність громадянського суспільства та його інститутів, а також достатній оборонний потенціал країни при несприятливих умовах і сценарії, здатність держави захищати національні економічні інтереси від внутрішніх і зовнішніх загроз [1].

Вивчення економічної безпеки на рівні підприємства представляє великий інтерес для досліджень і підходів таких вчених, як А. Козаченко, В. Пономарьов, А. Ляшенко. У роботі цих авторів під економічною безпекою підприємства розуміється стан, при якому основний економічний агент знаходиться в стані надійного захисту і не потрапляє під негативний вплив будь-яких факторів [44].

Проблема ризику в бізнесі завжди вивчалася. Ясно, що будь-які підприємницькі дії в мінливої ринкової середовищі ризиковані. Тому в багатьох сучасних роботах з даної проблеми безпеку підприємства часто зводиться до ефективного управління ризиками.

Герасимчук З.В. пропонує розглядати: «діагностики загроз підприємства як негативний вплив сукупності умов, подій, процесів функціонування, пов'язаних з діяльністю підприємства, об'єктів і факторів навколишнього середовища, що дестабілізують взаємодію і узгодженість підприємства. підсистеми та порушують її діяльність» [22].

У процесі становлення ринкової економіки, трансформації економікоправового поля з'являються додаткові фактори зовнішнього середовища

діяльності господарюючих суб'єктів, велика частина яких має негативний вплив, вимагаючи посилення економічної безпеки підприємницької діяльності, оскільки складова частина господарської діяльності підприємства.

У цьому контексті проблема забезпечення економічної безпеки підприємства явно виходить за рамки управління підприємством і стає одночасно об'єктом і метою державної політики. Йдеться про комплексний підхід, який передбачає діями кожного окремого підприємства зі створення системи своєї безпеки (на мікрорівні), а також формування центральними, регіональними та місцевими органами влади здорового конкурентного середовища та забезпечення необхідних умов для розвитку кожного підприємства.

Значні результати в розгляді проблеми фінансової безпеки належать вченому А.І. Барановському. Автор дає широке трактування і визначає: «фінансову безпеку як ступінь захисту фінансових інтересів на всіх рівнях фінансових відносин; як рівень забезпеченості громадянина, домогосподарства, шару, підприємства, організації, установи, регіону, галузі, сектора економіки, ринку, держави, суспільства, міждержавних утворень, світового співтовариства фінансовими ресурсами, достатніми для задоволення їх потреб і задоволення існуючі зобов'язання; як стан фінансової, грошової, валютної, банківської, бюджетної, податкової, бухгалтерської, інвестиційної, митної, тарифної і фондової систем, а також системи ціноутворення, яка характеризується збалансованістю, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх негативних впливів, здатність відхиляти зовнішню фінансову експансію, забезпечувати фінансову стабільність, ефективне функціонування національної економічної системи та економічне зростання; що стосується якості фінансових інструментів і послуг, воно запобігає негативному впливу можливих прорахунків і зловживань на фінансовий стан існуючих і потенційних клієнтів, а також гарантує (при необхідності) повернення інвестицій» [7].

Варналія З.С. вважає, що: «Фінансова безпека підприємства - це певний якісний і кількісний рівень фінансового стану підприємства і діяльності, спрямований на досягнення цього стану, який характеризується збалансованістю і

якістю використання фінансових інструментів економічної системи і забезпечує її здатність реалізувати свою місію і забезпечити стабільний розвиток, витримуючи негативний вплив зовнішніх і внутрішніх дестабілізуючих факторів» [13].

При цьому межі визначення цього стану багато в чому залежать від характеру і умов роботи підприємства, а тому можуть бути різними для підприємств різних галузей, регіонів тощо. Безпека держави залежить від рівня фінансової безпеки окремого підприємства і навпаки. Це визначення корисно, тому що воно підкреслює основи забезпечення фінансової безпеки підприємства і формування стратегії фінансової безпеки. Крім основ, існує твердження, що фінансова безпека залежить від двох компонентів: менеджменту та факторів навколишнього середовища. Це вказує на можливість впливу менеджменту на систему фінансової безпеки підприємства та необхідність управління нею.

У процесі становлення ринкової економіки, трансформації економіко-правового поля з'являються додаткові фактори зовнішнього середовища діяльності господарюючих суб'єктів, велика частина яких має негативний вплив, вимагаючи посилення економічної безпеки підприємницької діяльності, оскільки складова частина господарської діяльності підприємства. У цьому контексті проблема забезпечення економічної безпеки підприємства явно виходить за рамки управління підприємством і стає одночасно об'єктом і метою державної політики. Йдеться про комплексний підхід, який передбачає діями кожного окремого підприємства зі створення системи своєї безпеки (на мікрорівні), а також формування центральними, регіональними та місцевими органами влади здорового конкурентного середовища та забезпечення необхідних умов для розвитку кожного підприємства.

Поняття "фінансова безпека" в українській практиці є відносно молодим. Однак забезпеченню фінансової безпеки з часом приділяється все більша увага. Вважаємо, що фінансова безпека як поняття включає комплекс заходів, методів та коштів із захисту економічних інтересів держави на макрорівні, а також корпоративних структур та фінансової діяльності суб'єктів господарювання на мікрорівні [6].

Фінансова безпека - це можливість підприємства попереджати та нейтралізувати можливі загрози щодо погіршення його фінансового стану.

З позиції соціальної чи індивідуалістичної орієнтації слід розрізнити два типи організації фінансової безпеки: заснованої на індивідуалізмі та соціально орієнтованої фінансової безпеки.

З позиції фінансології висуваються парадигми фінансової безпеки, у зв'язку з пошуком та визначенням її філософії, ідеології та культури, а також вирішенням завдань фінансової кризології та фінансових ризиків.

Необхідно враховувати ризики, пов'язані з неефективними чи помилковими діями персоналу, недбалістю, розкраданнями, що призведе до зниження фінансових показників підприємства.

Фінансова безпека підприємства пов'язана з такими показниками як фінансова стійкість, ліквідність активів балансу, платіжність, співвідношення операційного та фінансового важелів.

Система економічної безпеки підприємства побудована відповідно до політики безпеки. «Політика безпеки - це система поглядів, заходів, рішень, дій в галузі безпеки, що створюють умови, сприятливе середовище для досягнення цілей діяльності» [9].

Структура системи фінансово-економічної безпеки суб'єктів господарювання представлена на рисунку 1.1.

Рис.1.1. Структура системи фінансово-економічної безпеки

У літературі виділяються зовнішні та внутрішні загрози, що впливають на фінансову безпеку.

До зовнішніх загроз відносяться: покупка акцій, борги небажаними партнерами, високий рівень фінансових зобов'язань підприємства, недостатній рівень розвитку ринку капіталу та правової бази економічної діяльності підприємств, нестабільність економіки і криза грошової системи, недосконалі механізми формування економічної політики держави. До внутрішніх загроз відносяться помилки управління підприємством (навмисні і випадкові), пов'язані з вибором стратегії і управління підприємством, а також з оптимізацією активів і пасивів компанії.

Економічна безпека підприємства залежить від рівня конкурентоспроможності, фінансової стійкості та платоспроможності, ефективності функціонування та використання ресурсів більшості окремо взятих суб'єктів підприємницької діяльності, а також від рівня розвитку підприємництва в державі, раціональності галузевої структури економіки, динаміки обсягів виробництва і реалізації продукції у регіональному та галузевому розрізі, конкурентоспроможності регіонів та національної економіки загалом.

Економічну безпеку підприємства слід розглядати як такий стан системи регулювання, а також рівень розвитку підприємництва в державі (регіоні), за якого дотримуються гарантії захищеності життєво важливих інтересів окремо взятих суб'єктів підприємницької діяльності та підприємництва загалом від внутрішніх і зовнішніх загроз. Причому, рівень економічної безпеки підприємства не є статичним показником, а включає такі три компоненти:

- наявний рівень економічної незалежності підприємств (щодо ресурсного забезпечення виробничо-господарської та фінансової діяльності, формування необхідної матеріально-технічної бази тощо);
- рівень економічної ефективності функціонування підприємств;
- здатність до подальшого розвитку (збільшення обсягів та поліпшення ефективності фінансово-господарської діяльності, формування раціональної

територіально-галузевої структури; підвищення рівня конкурентоспроможності тощо).

У змістовому плані складовими економічної безпеки підприємства є технологічна, правова, інформаційна, фінансова, силова, інтелектуальна, кадрова, екологічна та ринкова безпеки (рис. 1.2).

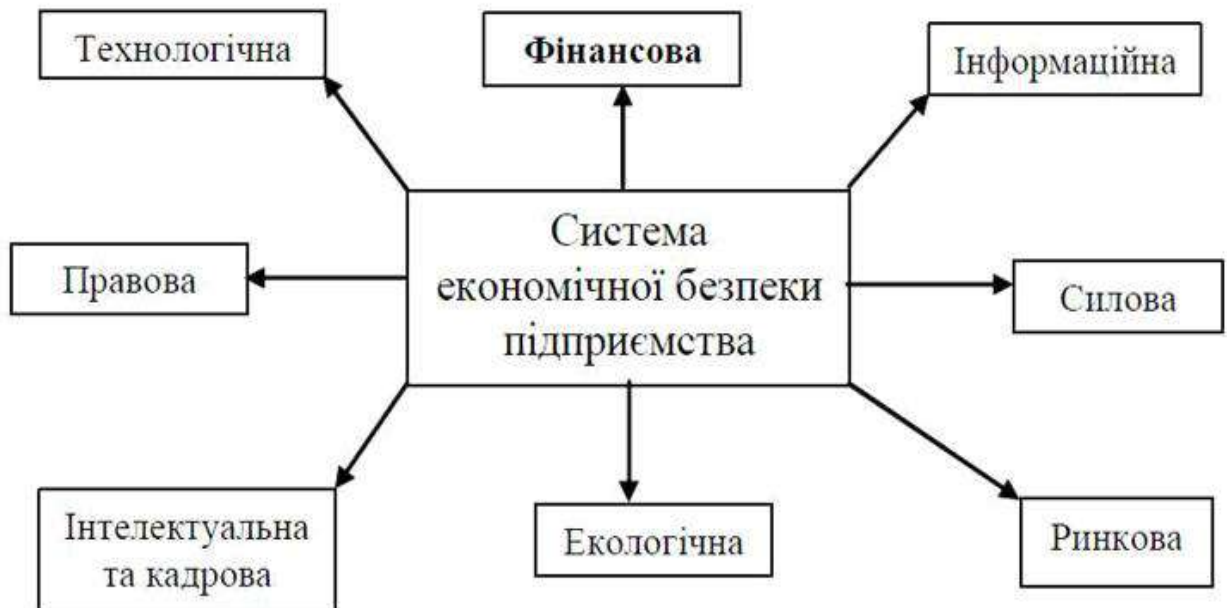

Рис. 1.2. Система економічної безпеки підприємства

Фінансова безпека підприємства визначається рядом факторів, а саме: рівнем забезпеченості фінансовими ресурсами, стабільністю і стійкістю фінансового стану підприємства, збалансованістю фінансових потоків та розрахункових відносин, ступенем ефективності фінансово-економічної діяльності, рівнем контролю за внутрішніми і зовнішніми ризиками.

Барановський А.І. дає широке трактування і визначає: «фінансову безпеку як ступінь захисту фінансових інтересів на всіх рівнях фінансових відносин; як рівень забезпеченості громадянина, домогосподарства, шару, підприємства, організації, установи, регіону, галузі, сектора економіки, ринку, держави, суспільства, міждержавних утворень, світового співтовариства фінансовими ресурсами, достатніми для задоволення їх потреб і задоволення існуючі зобов'язання; як стан

фінансової, грошової, валютної, банківської, бюджетної, податкової, бухгалтерської, інвестиційної, митної, тарифної і фондової систем, а також системи ціноутворення, яка характеризується збалансованістю, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх негативних впливів, здатність відхиляти зовнішню фінансову експансію, забезпечувати фінансову стабільність, ефективне функціонування національної економічної системи та економічне зростання; що стосується якості фінансових інструментів і послуг, воно запобігає негативному впливу можливих прорахунків і зловживань на фінансовий стан існуючих і потенційних клієнтів, а також гарантує (при необхідності) повернення інвестицій» [7].

Фінансова безпека є однією з найважливіших складових системи економічної безпеки підприємства, оскільки фінансова складова є основою в сучасній економіці як на макро-, так і на мікрорівні. Сучасна економіка реалізує свої функції шляхом використання фінансових механізмів, за допомогою фінансових методів, важелів, стимулів, переслідуючи при цьому фінансові цілі.

Таким чином, корпоративна фінансова безпека є важливою частиною корпоративної економічної безпеки. Вона базується на незалежності, ефективності та конкурентоспроможності підприємства та відображається через набір стандартів та систем індексів для вимірювання статусу підприємства. Це характеризує незалежність, ефективність і конкурентоспроможність підприємства. ефективність і конкурентоспроможність. Рух грошових коштів, дебіторська та кредиторська заборгованість збалансовані, ліквідність активів достатня та наявні необхідні резерви грошових коштів, фінансова стабільність (стабільність); рівень фінансових ресурсів, що надаються підприємству, достатній для задоволення його потреб та виконання існуючих зобов'язань; якість фінансових інструментів і послуг, захист від можливих прорахунків і прямих зловживань, які можуть негативно вплинути на фінансовий стан компанії, ступінь захисту фінансових інтересів на всіх рівнях фінансових взаємовідносин.

1.2. Основні проблеми захисту від загроз фінансової безпеки підприємства.

Від того, наскільки ефективно вирішуються проблеми фінансової безпеки конкретно взятого підприємства, залежать мети і завдання економічної політики, що стоїть перед державою. Такі проблеми як спад виробництва, зміна економічних функцій держави, зростання частки тіньової економіки, фінансові кризи негативно впливають на фінансовий стан підприємства [9].

Розглядаючи докладно проблеми захисту від загроз фінансової безпеки будь-якого підприємства, варто звернути увагу на слабку підтримку з боку держави. Про це горять неефективні способи захисту інтересів у фінансовій сфері, а саме де необхідний безперервний моніторинг поточного стану цієї сфери саме з точки зору фінансової безпеки, а також безперервний аналіз та спостереження змін характеру впливу факторів, здатні спровокувати загрози фінансовій безпеці підприємства [31].

Для розробки необхідних заходів щодо захисту фінансових загроз необхідна кількісна оцінка всієї фінансової ситуації. Ця оцінка, враховуючи широке коло проблем, перед якою стоїть низка завдань захисту фінансової безпеки підприємства, має реалізовуватися з допомогою певного переліку індикаторів стану всієї фінансової сфери. Саме тому набір економічних індикаторів, який використовується для моніторингу загроз фінансовій безпеці, має бути досить широким, щоб якомога максимально докладно та достовірно оцінювати з усіх боків стан та розвиток фінансової системи. При вирішенні проблем фінансового характеру державні органи і підприємства повинні своєчасно реагувати на загрози, що виникають, а також своєчасно запобігати, нейтралізувати або зводити до мінімуму [15].

Наступною зовнішньою проблемою, що постає перед підприємствами, які усвідомлюють потребу реструктуризації, - це низка проблем недосконалості українського законодавства, а саме реструктуризації, інвестицій та державної підтримки. Основні проблеми законодавства представлені у таблиці 1.1 [27]

Таблиця 1.1

Основні проблеми законодавчої сфери

Проблема	Сутність проявлення
Правовий вакуум	Характеризується непоінформованістю в деяких ситуаціях при розробці закону або появою нових суспільних відносин вже після видання будь-якого закону
Неповнота правової норми	Відбита у неврегульованості порядку виконання закону
Кваліфікаційний пробіл	Ситуація, що виникає при формальній дії правової норми, та створює перешкоду
Умовний пробіл	Зумовлений протиріччям існуючих правових норм

Ще однією проблемою є недостатнє субсидіювання та фінансування підприємства з боку держави, внаслідок чого вони змушені шукати кошти для свого існування. Варто також звернути увагу на недосконалість антикорупційної політики, в результаті якої послаблюється контроль за повним та раціональним використанням коштів з боку органів управління. Одночасно з цією проблемою зберігається саме адміністративний принцип фінансування підприємств, по всій вертикалі бюджету, коли фінансові органи, що стоять вище, у свою чергу доводять до нижчестоящих органів ліміти фінансування, не враховуючи їх потреби, а виходячи з витрат попередніх років [36].

Фінансова безпека є невід'ємною однією з основних частин економічної безпеки. Якщо згадати про те, що будь-яка криза починається з фінансової сфери, то можна спокійно стверджувати, що фінансова безпека окремого підприємства позначається на національній безпеці в цілому [33].

Важливим аспектом в організації робіт із забезпечення фінансової безпеки підприємства є бюджетування заходів щодо виявлення та запобігання збиткам та

якомога більшої мінімізації втрат. На мій погляд, при виявленні потенційних загроз фінансовій безпеці будь-якого підприємства, необхідно здійснити розрахунок вартості заходів, що конкретно плануються для їх усунення в цілому, або мінімізувати втрати при неможливості повного запобігання їм.

З іншого боку, вартісне вираження економічного ефекту може бути настільки мінімальним, що здійснення заходів щодо запобігання загрозам фінансовій безпеці підприємства, що виникають, буде нерациональним, крім того, може призвести до додаткових втрат ресурсів [32].

Негативні фактори, що впливають на ефективність функціонування підприємства, поділяються на два види: об'єктивні та суб'єктивні. До об'єктивних, як правило, належать негативні впливи, яким властивий форс-мажорний характер, підставою для виникнення яких послужили обставини непереборної сили або схожі за своєю природою.

До суб'єктивних факторів належить група зовнішніх і внутрішніх факторів та впливу, основною причиною яких є обдумані, усвідомлені дії людей, або організацій через недбалість, низьку професійну підготовленість кадрів або її партнерів [37].

Головною умовою забезпечення безпечного та сприятливого фінансового стану будь-якого підприємства є протистояння загрозам. Від того, наскільки ефективно керівництво підприємства зможе виявити всілякі загрози та запобігти їм, а також нейтралізувати завдані збитки від їх впливу, залежатиме рівень фінансової безпеки підприємства [41].

Наявність загроз фінансовій безпеці пов'язана з невизначеністю, яка у свою чергу неоднорідна за формою свого прояву та за своїм змістом. Ризик це спосіб «зняття» цієї невизначеності, яка передбачає відсутність однозначності [47].

Головним завданням забезпечення фінансової безпеки будь-якого підприємства є необхідність розпізнавання загроз втрати. При здійсненні цього завдання, враховуючи специфіку діяльності підприємства, потрібно звертати увагу на умови та фактори зовнішнього та внутрішнього фінансового середовища підприємства [34].

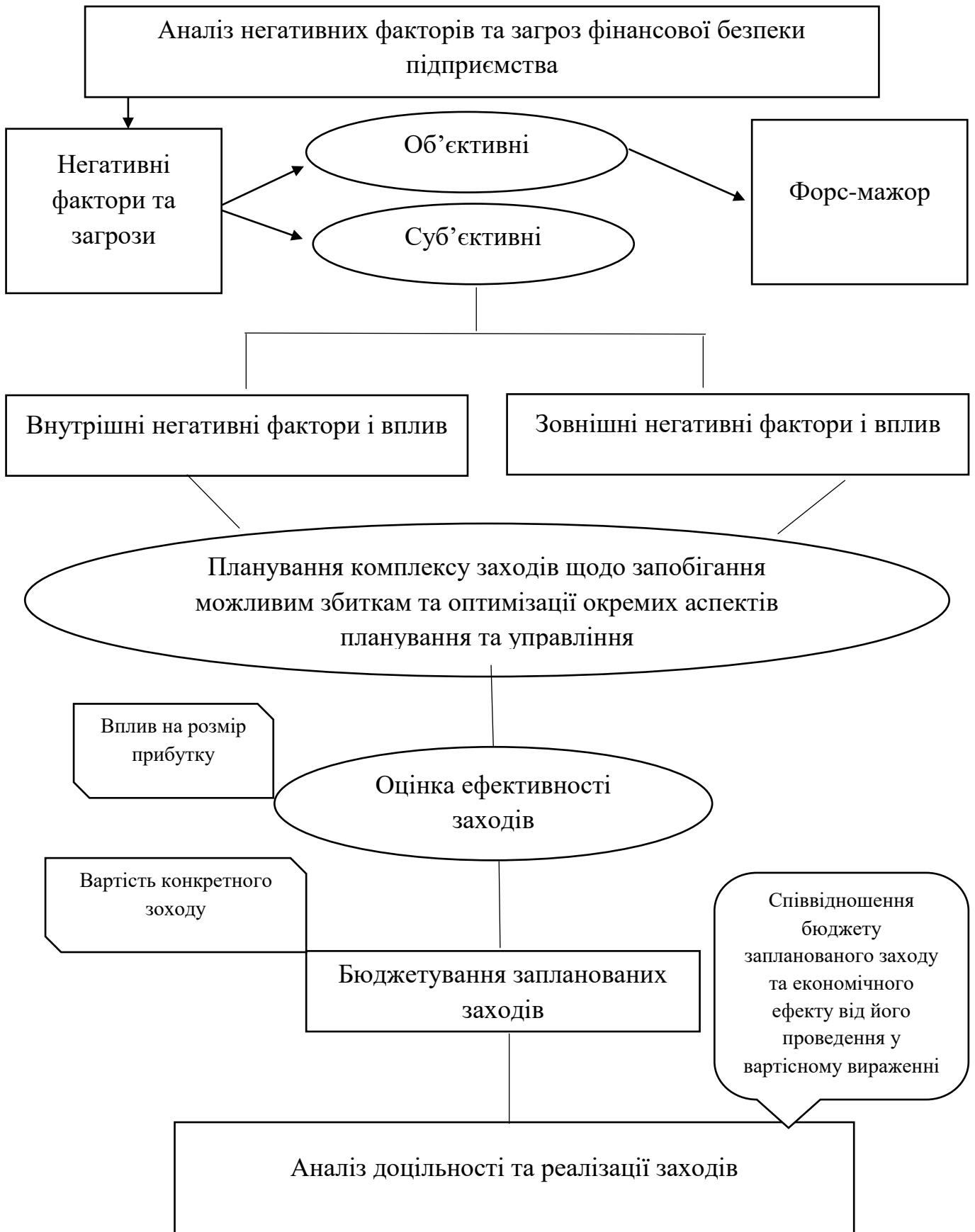

Рис. 1.3. Схема моделі забезпечення фінансової безпеки підприємства

Також варто звернути увагу, що при забезпеченні безпеки будь-якого підприємства необхідно брати до уваги загрози як з боку держави та підприємств конкурентів на вітчизняному ринку, так і з боку інших держав при виході на великі міжнародні ринки. Таким чином, оцінювати рівень фінансової безпеки країни та міжнародної фінансової безпеки вкрай необхідно, оскільки загрози можуть безпосередньо позначитися на рівні фінансової безпеки підприємства.

Визначення поняття загрози дає І.Г.Яндулова, характеризуючи їх реальну та потенційну можливість виявлення руйнівного впливу різних факторів на розвиток підприємства, що призводить до шкоди [19]. І.Г.Яндулова з усього переліку загроз фінансовій безпеці підприємства, виділяє на її погляд основні:

- загроза втрати ліквідності, яка визначається за допомогою коефіцієнта поточної ліквідності;
- загроза втрати фінансової самостійності підприємства, за допомогою коефіцієнта автономії та значення плеча фінансового важеля;
- загроза падіння ефективності діяльності, втрати підприємством його прибутковості та здатності до самоокупності та розвитку, при розрахунку показників рентабельності активів та рентабельності власного капіталу, значення плеча фінансового важеля;
- загроза зношування об'єктів основних засобів;
- загроза нестійкого розвитку підприємства через недотримання «золотого правила економіки»;
- загроза зростання боргів через затримку дебіторської заборгованості, яка визначається за показником її оборотності, значення плеча фінансового важеля;
- загроза використання неефективної кредитної політики щодо дебіторської та кредиторської заборгованостей, коли існуючі прострочені зобов'язання покупців спричиняють збільшення суми боргів підприємства перед кредиторами. Ця загроза виявляється за допомогою співвідношення оборотності дебіторської та кредиторської заборгованостей;
- загроза неплатоспроможності підприємства;

- загроза скорочення прибутковості підприємства визначається показником середньозваженої вартості капіталу та рентабельністю активів підприємства;

- загроза руйнування вартості підприємства визначається за допомогою показника економічної доданої вартості значення плеча фінансового важеля.

В умовах інтеграції економіки України у світовому економічному просторі досліджується перспективне функціонування підприємств різних форм власності, створених ефективним використанням фінансових ресурсів, придбаних першочергово. Це пов'язано з обговоренням конкуренції між підприємствами, відсутністю фінансових ресурсів для підтримання ліквідності їх діяльності, збільшенням кількості збиткових та збанкрутілих підприємств, а також необхідністю постійної адаптації до сучасних умов ведення бізнесу. У зв'язку з цим все більше значення набуває проблема фінансової безпеки підприємств та її моніторинг.

Проблема забезпечення економічної безпеки підприємств розглядається як найважливіший елемент та фактор, що багато в чому визначає стан економічної безпеки, що відображається, регіонами та країнами. Фінансова безпека підприємств - це динамічна характеристика, що змінюється під впливом факторів та загроз внутрішніх та зовнішніх середовищ. Формування фінансової безпеки підприємств забезпечує його стабільне функціонування та створює умови для збільшення його економічного потенціалу.

1.3. Методичні підходи оцінювання фінансово-економічної безпеки підприємства

Забезпечення економічної безпеки організації потребує регулярного проведення оцінки фінансового та майнового стану організації та результатів її діяльності. Найкращим засобом у цьому випадку є проведення аналізу та діагностики господарсько-фінансової діяльності організації, в основі яких лежить

всебічне вивчення технологічного рівня виробництва, якості та конкурентоспроможності продукції, забезпеченості матеріально-технічними, трудовими та фінансовими ресурсами, а також виявлення факторів підвищення економічної ефективності їх використання [36, 54].

Аналіз та діагностика діяльності організації припускають вивчення оціночних ознак, їх опис, вибір методів їх виміру та оцінку відхилень від стандартних, загальноприйнятих значень. Аналіз та діагностика можуть виявитися незамінними інструментами в оцінці стану економічної безпеки організації. На основі аналізу та діагностики встановлюється реальний стан організації, обґрунтовуються оптимальні параметри функціонування підприємства, вибудовується система управління, здійснюються заходи щодо вдосконалення організації праці тощо.

Предметом аналізу та діагностики фінансово-економічного стану організації є виробничі та економічні результати, фінансовий та майновий стан, рівень використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів, процеси виробництва та реалізації продукції (робіт, послуг).

Теоретично економічного аналізу розробляються і застосовуються різні угруповання видів аналізу фінансово-господарську діяльність підприємства залежно від класифікаційних ознак, поданих у таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Типологія видів аналізу господарсько-фінансової діяльності підприємства

Класифікаційна ознака	Види аналізу
1	2
Об'єкт	Структурний, функціональний
Періодичність проведення	Систематичний, епізодичний (точковий)
Ціль	Внутрішній, порівняльний
Характер	Динамічний, статичний
Масштаб	Комплексний (системний), локальний (об'єктний)

Продовж.табл.1.2

1	2
Зміст	Предметний, операційно-процедурний
Форма оцінки результатів	Кількісний, якісний
Суб'єкт	Аналіз господарського суб'єкта (самоаналіз). Аналіз зовнішніх структур (зовнішній аналіз)
Метод	Статистичний, факторний, експертний

Для оцінки стану економічної безпеки можуть бути застосовані всі види аналізу залежно від цільової установки, одержаної аналітиком.

В даний час застосовуються такі підходи до побудови алгоритму проведення аналізу та діагностики господарсько-фінансової діяльності організації, в основі яких лежить структурування, виявлення основних факторів та причинно-наслідкових зв'язків та взаємозалежностей, систематизація отриманих результатів.

Основні методи аналізу та діагностики господарсько-фінансової діяльності організацій докладно розглянуті у роботі професора Е.В. Микільський «Аналіз та діагностика фінансово-господарської діяльності поліграфічних підприємств» [30, 78], в якій всебічно розкрито види аналізу та діагностики фінансово-господарської діяльності підприємства та методи, що застосовуються в процесі їх проведення.

Основні методи аналізу та діагностики господарсько-фінансової діяльності організації представлені у таблиці 1.3.

Таблиця 1.3

Основні методи аналізу та діагностики фінансово-економічного стану підприємства

Метод	Зміст методу
1	2
Експертний	Оцінка ситуації висококласними фахівцями

Продовж.табл.1.3

1	2
Морфологічний	Систематизація наборів альтернативних рішень за можливим поєднанням варіантів і вибір спочатку прийнятних, а потім найбільш ефективних варіантів
Рейтинговий	Систематизація, ранжування та визначення найкращих результатів по ряду показників
Фактографічний	Аналіз зафіксованих фактів у ЗМІ, наукових працях
Моніторинг	Детальний, систематичний аналіз змін
Логічне моделювання	Побудова сценаріїв, систем показників, аналітичних таблиць
Фундаментальний	Вивчення основних тенденцій та визначення основних напрямів динаміки
Технічний	Відображення бажаних згладжених очікувань
Формалізовані методи	Суворі формалізовані аналітичні залежності
Неформалізовані методи	Логічне, суб'єктивне дослідження
Факторний	Виявлення, класифікація та оцінка ступеня впливу окремих факторів
Кон'юнктурний	Встановлення поточного стану з позицій співвідношення попиту та пропозиції
Математичний	Ланцюгові підстановки, арифметична різниця, відсоткові числа, диференціальний, логарифмічний, інтегральний аналіз, розрахунок простих та складних відсотків, дисконтування
Статистичний	Кореляційний, регресійний, дисперсійний, кластерний, екстраполяційний, коваріаційний аналіз; методи основних компонентів, середніх та відносних величин, угруповання; графічний та індексний методи обробки рядів динаміки

Продовж.табл.1.3

1	2
Методи дослідження операцій та прийняття рішень	Використання теорій графів, ігор, масового обслуговування; побудова дерев цілей та ресурсів, байєсівський аналіз, мережеве планування
Економетричні	Матричний, гармонійний, спектральний аналіз, виробничі функції, міжгалузевий баланс
Економіко математичне моделювання та оптимальне програмування	Дескриптивні (описові), предиктивні (передбачувальні, прогностичні) та нормативні моделі; системний аналіз, машинна імітація; лінійне, нелінійне, динамічне, опукле програмування

Крім наведених у табл. 1.3 методів в оцінці стану економічної безпеки доцільно ширше застосовувати метод моніторингу стану підприємства, який відрізняється детальним поточним спостереженням фінансово-економічним станом підприємства.

При оцінці економічної безпеки підприємства використовується поняття «рівень економічної безпеки», який оцінюється в процесі аналізу та підбиття підсумків, а також прогнозування економічного розвитку підприємства.

У процесі аналізу та підбиття підсумків економічного розвитку підприємства доцільно визначити фактично досягнутий рівень економічної безпеки. При прогнозуванні економічного розвитку розраховується можливий рівень економічної безпеки майбутній період. Аналіз літературних джерел показав відсутність загальновизнаних застосовуваних практично визначень економічної безпеки та методів її оцінки. Це спричинено, з одного боку, складністю самих розрахунків, з іншого - суб'єктивізмом під час виборів рівня безпеки, сприйманого як достатній з погляду ймовірності те, що загрозна подія не відбудеться [26].

Відомо, що особливості господарської діяльності, що зумовлюють появу загроз економічного характеру, відбиваються на поєднанні у структурі економічної

безпеки всіх її складових: фінансової, інтелектуальної та кадрової, технологічної, політико-правової, екологічної, інформаційної та силової.

Такі функціональні складові можна згрупувати наступним чином: за зовнішніми факторами впливу на господарську діяльність виділяють і інформаційну, та економічну складові; за внутрішніми процесами господарської діяльності – фінансову, техніко-технологічну, інтелектуальну; за мірами забезпечення - силову, політико-правову та кадрову. Виходячи з цього можна припустити, що економічну безпеку підприємства можна оцінити як за зовнішніми, так і внутрішніми факторами.

Водночас деякі автори вважають, що оцінити стан економічної безпеки підприємства цілком можливо за окремими фінансовими, інтелектуальними та кадровими, інформаційними, техніко-технологічними та іншими показниками. При цьому вважається, що основний критерій економічної безпеки підприємства складається в площині його фінансового становища. Як свідчать А.Д. Бурикін та А.Л. Наседкина, «економічна безпека підприємства зумовлена і заснована на його фінансово-економічному стані, показниках господарської діяльності, які свідчать не лише про його ефективність, а й конкурентоспроможність. При цьому важливим інструментом як тактичного, і стратегічного плану є фінансовий аналіз підприємства, який є одним із інструментів сталого розвитку як власне підприємства, і регіону загалом» [8, 54]. Важко повністю погодитися з таким трактуванням ролі фінансового аналізу, оскільки сам аналіз може бути інструментом розвитку підприємства, він лише дозволяє виявляти чинники, здатні надати той чи інший вплив.

Оцінка економічної безпеки полягає у порівнянні фактично отриманих результатів із пороговими значеннями. Якщо фактичні значення параметрів не виходять за межі порогових, це говорить про те, що підприємство знаходиться в зоні економічної безпеки. Якщо фактичні значення параметрів виходять за межі порогових значень, то підприємство знаходиться в небезпечній зоні. Така ситуація багато в чому типова не тільки для промислових підприємств з нестійкою економікою, а й у благополучних у економічному плані підприємств.

У тому випадку, коли частина фактичних значень параметрів виходить за граничні значення, а частина параметрів не виходить за граничні значення, рівень економічної безпеки підприємства не можна оцінювати простим кількісним співвідношенням параметрів, що вийшли і не вийшли за межі граничних значень. Необхідно враховувати вагомість підприємства кожного параметра, яка може бути визначена методом експертних оцінок. Порівнюючи фактично отримані результати з нормативними значеннями показників, можна дійти невтішного висновку у тому, за якими напрямками фінансової складової діяльності підприємство перебуває у небезпечної зоні. Так, якщо коефіцієнт абсолютної ліквідності нижчий за нормативне значення, це означає, що існує загроза невиплати короткострокових зобов'язань негайно. Подібний аналіз може бути проведений за іншими показниками [4, 35].

Аналіз різних напрямів фінансової складової діяльності підприємства дозволяє спрогнозувати загрози економічної безпеки підприємства на довгостроковий період. До цього слід додати, що в сучасному арсеналі економічних досліджень є чимало різноманітних прийомів та методів прогнозування фінансових показників, зокрема з позиції можливого банкрутства. В економічній літературі відомі різні залежності – дво-, чотири- та п'ятифакторні прогнозні моделі. Значення індексу кредитоспроможності Z (Z -рахунки за термінологією Е.Альтмана), що одержуються при їх побудові, дозволяють робити висновок про ступінь небезпеки (або безпеки) підприємства.

Для адекватної оцінки впливу кожного структурно-функціонального показника доцільно дослідити такі важливі аспекти, як обставини прояву небезпек, причини втрат, процеси, що зумовлюють усунення можливих негативних впливів, економічні індикатори, що відображають рівень захищеності суб'єкта господарювання. Ефективність вжитих заходів щодо забезпеченню економічної безпеки пропонується оцінювати за величиною відношення суми запобіжених та (або) наявних збитків, що реалізувалися, до вартості заходів щодо забезпечення економічної безпеки. Звідси випливає, що для розрахунку необхідно визначити вартість заходів щодо забезпечення економічної безпеки, для чого має бути створена

сама система заходів, щоб можна було підрахувати її вартість. Аналіз показує, що така система заходів підприємствами не розробляється внаслідок того, що її розробка та реалізація вимагають витрат, причому чималих. Ці заходи знаходяться поза виробничими витратами та створюються відокремлено від них. Отже, загальні витрати виробництва зростають, та за інших рівних умов частка прибутку підприємства скорочується. У цій ситуації кожен суб'єкт господарювання вирішує проблему по-своєму. Він або забезпечує свою економічну безпеку при скороченні частки прибутку за рахунок розробки та впровадження системи відповідних заходів, або, навпаки, не проводить жодних витрат на розробку та впровадження системи заходів, виключає ці витрати, не відволікає капітал на ці цілі, збільшуючи при цьому частку ризику, і отримує великий прибуток.

Щодо до специфіки підприємства значеннями і відповідно фактичними і пороговими індикаторів з економічну безпеку підприємства можна охарактеризувати так:

- нормальне, якщо індикатори економічної безпеки перебувають у межах порогових значень;

- передкризове, якщо бар'єрне значення хоча б одного з індикаторів виходить за межі критичного значення, а інші показники наближаються до свого граничного значення, при цьому залишаються можливості покращення значень цих показників;

- кризовий стан настає у тому випадку, якщо значення більшості показників виходить за межі порогових значень та з'являються ознаки незворотності часткової втрати потенціалу, отже, безпеки підприємства;

- критичне, коли фактичне значення всіх показників виходить межі порогових значень, а втрата безпеки стає за неминучою.

Слід зазначити, що для кожного підприємства в залежності від специфіки його діяльності необхідно конкретизувати перелік і ранжувати їх на основні та другорядні індикатори.

Водночас для моніторингу системи економічної та фінансової безпеки підприємства більш прикладне значення мають граничні (порогові) значення показників їх рівня – величини (індикатори), досягнення яких перешкоджає

нормальному розвитку різних елементів об'єкта дослідження, призводить до формування негативних та руйнівних тенденцій у сфері його економічної безпеки та її складових. Наближення значення показників до їх гранично допустимої величини свідчить про наростання загрози нестабільності стану та розвитку підприємства, тобто про реальний підрив його фінансової безпеки.

У межах складової «економічна незалежність» доцільно виокремити такі індикатори економічної і фінансової безпеки підприємств: фондо- та матеріалоозброєність підприємства; коефіцієнт зносу матеріально-технічної бази підприємства; відношення дебіторської заборгованості до кредиторської.

До індикаторів економічної і фінансової безпеки підприємства у межах складової здатність до розвитку зараховують: операційні витрати на одну грошову одиницю реалізованої продукції; продуктивність праці, фондівіддачу, коефіцієнт оборотності оборотних активів; рівень матеріальних та енергозатрат.

До індикаторів у межах складової «ефективність функціонування» слід віднести: темпи приросту обсягів реалізації, сума інвестицій в основний капітал відносно валового національного продукту; витрати на інноваційний розвиток відносно валового національного продукту, перевищення експорту над імпортом.

У світовій практиці, для оцінки фінансового стану суб'єкта підприємництва як з погляду ризиків, так і ефективності діяльності використовують п'ять груп показників, а саме: показники оцінки майнового стану, показники рентабельності, показники оцінки ліквідності, платоспроможності та кредитоспроможності, показники ділової активності та показники, що характеризують акціонерний капітал і ефективність його використання.

При цьому, для оцінки рівня фінансової безпеки підприємства, вітчизняні економісти, і зокрема О.Л.Пластун, В.С.Домбровський, рекомендують розраховувати показники зносу основних засобів, їх фондівіддачі, рентабельності активів, оборотності активів та ін. (див. детальніше табл. 1.4).

Таблиця 1.4

**Ключові показники-індикатори рівня фінансової безпеки підприємств
України**

Назва показника	Формула розрахунку		Економічний зміст	Нормативне значення за основними методиками
	чисельник	знаменник		
1	2	3	4	5
Коефіцієнт зносу основних засобів	Сума зносу основних засобів	Балансова вартість основних засобів	Характеризує ступінь зношеності основних засобів підприємства	Менше 0,5
Фондовіддача основних засобів	Чистий дохід від реалізації продукції	Середньорічна вартість основних засобів	Характеризує ефективність використання основних засобів	Більше 1
Рентабельність активів	Чистий прибуток	Середня вартість активів за період	Показує який прибуток одержує підприємство з кожної гривні, вкладеної в активи. Дозволяє визначити ефективність використання активів підприємства	Більше 0,05
Коефіцієнт оборотності активів	Чистий дохід	Середня вартість активів за період	Визначає потенціал компанії з одержання доходу при існуючих інвестиціях і структурі капіталу	Немає
Коефіцієнт покриття (загальний)	Поточні активи	Короткострокові зобов'язання	Характеризує достатність оборотних коштів для погашення своїх боргів	Критичне значення – 2 Значення – 2 – 2,5 свідчить, що фірма вчасно ліквідує свої борги

Продовж.табл.1.4

1	2	3	4	5
Коефіцієнт фінансування	Середня вартість заборгованості за період	Середня вартість власного капіталу за період	Визначає співвідношення загальної заборгованості та власного капіталу	Менше 1
Коефіцієнт втрати платоспроможності	Виторг від реалізації	Витрати	Показує, наскільки внаслідок негативних факторів можуть бути скорочені надходження коштів, щоб при цьому була можливість здійснювати необхідні платежі	Не менше 1

Обов'язковою і важливою складовою фінансового аналізу має бути, перш за все, оцінка показників прибутковості суб'єкта господарювання і, зокрема, активів. Детальна оцінка ліквідності, платоспроможності та кредитоспроможності підприємства вимагає використання показників покриття та фінансування, оскільки вони характеризують загальний стан безпеки підприємства, з одного боку, і відображають загальний статус безпеки підприємства, з іншого. Залежить щонайменше від деталей діяльності того чи іншого суб'єкта господарювання та від локальних і незначних змін у структурі балансу. З точки зору оцінки фінансової безпеки підприємства та його стійкості до зовнішніх фінансових ризиків найбільший інтерес представляє коефіцієнт втрати платоспроможності, оскільки він відображає ступінь теоретичної здатності юридичної особи протистояти зовнішнім фінансовим ризикам. Виконання своїх зобов'язань у разі певних негативних подій надає йому загальну характеристику захисного фінансового резерву.

Достовірність оцінки рівня економічної безпеки залежить від правильності визначення кількісних параметрів порогових значень. Таким чином, запропонований метод оцінки рівня економічної безпеки підкреслює значення фактору достовірності інформації, що використовується в аналізі та діагностиці господарсько-фінансової

діяльності організації. Саме достовірна інформація дозволяє отримувати досить надійні оцінки та зробити на їх основі обґрунтовані прогнози. Основою надійності отриманих в результаті діагностики даних та прогнозних оцінок є достовірна обліково-фінансова інформація, яка може бути отримана лише у разі наявності на підприємстві грамотно організованої облікової системи, до якої можуть належати управлінський, бухгалтерський, податковий та статистичний види обліку.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИКЛАДІ ПРАТ «ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ».

2.1. Фінансово-економічна характеристика ПрАТ «Дніпроспецсталь»

ПрАТ «Дніпроспецсталь» – ключовий виробник сортової нержавіючої сталі на ринках СНД, а в Україні – безперечний лідер у цьому сегменті.

Підприємство ПрАТ "Дніпроспецсталь" зареєстрована 15.04.1994 за юридичною адресою Україна, Запорізька обл., місто Запоріжжя, вулиця Південне Шосе, будинок 81.

Керівником організації є Кійко Сергій Геннадійович.

Розмір статутного капіталу складає 49 720 137,50 грн.. На момент останнього оновлення даних 25.09.2023 стан організації - не перебуває в процесі припинення.

Повне найменування юридичної особи (станом на 25.09.2023): Приватне акціонерне товариство «Електрометалургійний завод Дніпроспецсталь ім. А.М. Кузьміна».

Скорочена назва ПрАТ "Дніпроспецсталь".

Назва англійською: Private joint stock company «Electrometallurgical works Dniprospetsstal named AFTER A.M. Kuzmin» (PRJSC «Dniprospetsstal»).

Організаційно-правова форма: Акціонерне товариство.

Форма власності: недержавна власність

Види діяльності:

Основний: 24.10 Виробництво чавуну, сталі та феросплавів

Інші:

25.71 Виробництво столових приборів.

25.99 Виробництво інших готових металевих виробів, н.в.і.у.

46.49 Оптова торгівля іншими товарами господарського призначення.

85.32 Професійно-технічна освіта.

85.59 Інші види освіти, н.в.і.у.

86.10 Діяльність лікарняних закладів.

90.04 Функціонування театральних і концертних залів.

46.72 Оптова торгівля металами та металевими рудами.

55.10 Діяльність готелів і подібних засобів тимчасового розміщування.

55.20 Діяльність засобів розміщування на період відпустки та іншого тимчасового проживання.

68.20 Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна.

Як велика міжнародна компанія, Дніпроспецсталь розробляє, виробляє та реалізує металопродукцію з нержавіючих, інструментальних, швидкорізальних (у т. ч. виготовлених методом порошкової металургії), підшипникових, конструкційних, легованих і вуглецевих сталей.

Технології, що використовуються на заводі, дозволяють отримувати високоякісні сталі та сплави, що застосовуються в найбільш відповідальних галузях промисловості – машинобудуванні, суднобудуванні, автомобілебудуванні, авіакосмічній і нафтогазовидобувній галузях.

З металу підприємства виготовляють деталі машин і механізмів, безшовні труби й підшипники, інструмент для подальшої обробки металів і сплавів.

Історія заводу представлена у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Історія діяльності ПрАТ «Дніпроспецсталь»

Рік	Подія
1	2
1932	Перша плавка – народження заводу
1933	Освоєно виробництво кулькопідшипникової сталі
1934	Освоєно виробництво нержавіючої кислотостійкої хромонікелевої сталі
1941	Евакуація заводу в період Другої світової війни в Сибір
1945-1953	Відновлення заводу після Другої світової війни

Продовж.табл. 2.1

1	2
1948	Перша післявоєнна плавка
1955	Вперше в СРСР освоєно вакуумування сталі в ковші
1956	Освоєно виробництво жароміцних сплавів
1957	Освоєно виробництво сталі, що калібрується
1958	Вперше у світі освоєний електрошлаковий переплав
1959	Вперше в СРСР освоєний переплав сталі та сплавів у вакуумних дугових печах
1966	Побудований найбільший у той час у Європі спеціалізований цех для виплавки зливків ЕШП і ВДП
1980	Вперше в СРСР освоєно виробництво інструментальної і швидкорізальної сталі методом порошкової металургії
1987	Вперше в СРСР впроваджено газокисневе рафінування сталі
1992	Освоєно виробництво великогабаритних поковок на потужностях запущеного в експлуатацію ковальсько-пресового цеху
1996	Освоєна сучасна технологія виробництва конструкційних і підшипникових сталей із пуском в експлуатацію установки «Пічківш» італійської фірми «Danieli»
1996	Впроваджена й сертифікована система якості за стандартом ISO 9002:1994
1998	Освоєна технологія позапічної обробки сталі з введенням в експлуатацію вакууматора німецької фірми «Mannesmann-Demag»
2002	Введений в експлуатацію цех фінішної обробки готової продукції
2002	Впроваджена й сертифікована система якості за стандартом ISO 9001:2000
2003	Впроваджена ресурсозберігаюча технологія виробництва корозійностійкої сталі з введенням в експлуатацію печі-ковша в сталеплавильному цеху №2

Продовж.табл.2.1

1	2
2006	Запущена установка "прес-ножиці" в копровому цеху
2007	Побудований цех з переробки шлаків
2008	Впроваджена й сертифікована система якості за стандартом ISO 9001:2008
2009	Введена в експлуатацію лінія фінішної обробки прокату 120/280 Loeser RPS 377 на ділянці обробної лінії прокатного цеху
2012	Введена в експлуатацію пилогазоочистка CVS Makina продуктивністю 1200 тис. куб. м/година в сталеплавильному цеху №3
2012	Введена в експлуатацію ділянка з виробництва феромолібдену в сталеплавильному цеху №2
2015	Побудована ділянка киснесховища фірми ВАТ "Лінде Газ Україна"
2017	Сертифікація системи менеджменту якості (СМЯ) на відповідність ризик орієнтованому міжнародному стандарту ISO 9001:2015.
2020	Успішна ресертифікація СМЯ та підтвердження відповідності вимогам ISO 9001:2015.

Географічне розташування компанії дає значну перевагу у виході на ринки СНД і ЄС. Продукція Дніпроспецсталі затребувана у понад 60 країнах.

Зберігаючи позиції лідера на внутрішньому ринку, Дніпроспецсталь розширює свою присутність в Європі, Америці та Азії, співпрацюючи з партнерами й дистриб'юторами в 15 країнах світу.

Система менеджменту якості ПрАТ «Дніпроспецсталь» сертифікована на відповідність міжнародному стандарту ISO 9001:2015 органом із сертифікації TÜV

Thüringen (офіційний представник органу в Україні "Компанія TÜV Thüringen Ukraine").

Дніпроспецсталь виробляє понад 800 марок сталі в 1200 профілерозмірах. Компанія постійно модернізує виробничі потужності, освоює нові технології, встановлює новітнє устаткування, що дає змогу випускати високоякісну продукцію.

Технологічна схема виробництва включає оптимальне поєднання різних процесів, що дають змогу отримувати якісну продукцію із заданими властивостями за індивідуальними замовленнями наших клієнтів.

ПрАТ «Дніпроспецсталь» - унікальне підприємство української металургійної промисловості, що займає лідируюче положення у виробництві та постачанні спеціальних сталей і сплавів, які відповідають сучасним і перспективним вимогам і очікуванням споживачів.

Забезпечуючи зв'язок Політики зі стратегією розвитку ПрАТ «Дніпроспецсталь», система менеджменту якості, впроваджена і діюча на підприємстві, спрямована на постійне підвищення задоволеності споживачів, які є основним джерелом фінансових ресурсів підприємства і забезпечують його стабільний розвиток.

Система менеджменту якості ПрАТ «Дніпроспецсталь» відповідає всім вимогам ISO 9001:2015 і ґрунтується на ризик-орієнтованому мисленні, чіткому розумінні контексту діяльності підприємства, потреб і очікувань зацікавлених сторін і наступних принципах:

- рівень якості продукції визначає Споживач;
- участь всіх співробітників у формуванні якості продукції, реалізації культури безпеки при виробництві продукції для споживачів ядерного енергетичного сектору;
- управління діяльністю і ресурсами здійснюється на основі ризик-орієнтованого процесного підходу;
- будь-який вид діяльності може і повинен бути вдосконалений;
- рішення приймаються тільки на основі аналізу фактів;
- постійне підвищення майстерності і компетентності персоналу, в тому числі з управління якістю та бережливим виробництвом;

- відносини з постачальниками будуються на взаємовигідній основі.

Підвищення ефективності та результативності процесів і системи менеджменту якості, а також зниження в них втрат і ризиків здійснюється шляхом розробки в кожному підрозділі цілей і програм за якістю, вимірювання та аналізу показників якості процесів і продукції і поліпшення їх на основі сучасних методів менеджменту якості, а також впровадженням методів бережливого виробництва.

Керівництво ПрАТ «Дніпроспецсталь», будучи гарантом виконання вимог міжнародного стандарту ISO 9001:2015, з огляду на існуючі ризики, реалізує політику і цілі в області якості шляхом планування, виконання, аналізу та постійного вдосконалення основних і забезпечуючих процесів, процесів управління та розвитку Системи менеджменту якості. Аналізує ефективність і результативність процесів і, використовуючи принцип безперервності управління, визначає напрями поліпшення Системи менеджменту якості.

Політика в області якості визначає зміст діяльності і доводиться до відома всіх співробітників, споживачів, постачальників, акціонерів ПрАТ «Дніпроспецсталь» і суспільства.

2.2. Аналіз фінансової стійкості ПрАТ «Дніпроспецсталь»

Однією з показників стабільного становища організації служить фінансова стійкість. Вона обумовлена стабільністю її економічного середовища, в якому здійснюється діяльність підприємства, та результатами його функціонування.

Фінансова стійкість це такий стан фінансових ресурсів, їх розподіл та використання, які забезпечують розвиток організації на основі зростання прибутку та капіталу за збереження платоспроможності.

На сьогоднішній день фінансова стійкість організацій має важливе значення для економічного розвитку України. Економічна ситуація, що склалася в результаті фінансової кризи, говорить про те, що на даний час будь-якому підприємству

необхідно визначати свою фінансову стійкість для стабільного збереження своїх позицій на ринку товарів та послуг.

У таблиці 2.2 відображений скорочений варіант (за основними статтями Балансу) горизонтального та вертикального аналізу ПрАТ «Дніпроспецсталь» за 2018 – 2022 роки.

Таблиця 2.2

Структура майна та джерела його формування

Показник	Значення показника							Зміни за 5 років	
	в тис.грн.					в % до валюти балансу		тис.грн.	%
	2018	2019	2020	2021	2022	2018	2022		
Актив									
1.Необоротні активи	3334261	4809193	5264966	4757946	4504294	56,12	67,81	1170033	35,09
в т.ч. основні засоби	3251937	4763024	4935636	4671081	4426990	54,73	66,64	1175053	36,13
2.Оборотні активи	2607147	3136146	2860479	2495961	2138407	43,88	32,19	-468740	-17,98
в т.ч. запаси	945791	1244152	1396347	1128433	1161575	15,92	17,49	215784	22,82
дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1230981	1332497	1187240	927675	833357	20,72	12,55	-397624	-32,30
гроші та їх еквіваленти	193182	137324	66549	8925	28893	3,25	0,43	-164289	-85,04
Пасив									
1.Власний капітал	70155	49720	1275364	1257788	328890	1,18	4,95	258735	368,8
2.Довгострокові зобов'язання та забезпечення	2792399	1643535	4730315	3749796	1261075	46,99	18,98	-1531324	-54,84
3. Поточні зобов'язання та забезпечення	3078854	4918322	2119766	2246323	5052736	51,82	76,06	1973882	64,11
Валюта балансу	5941408	7945339	8125455	7253907	6642701	100	100	701293	11,8

Активи на кінець 2022 року характеризуються наступним співвідношенням: 67,81 % необоротних активів та 32,19% оборотних активів. Активи підприємства за 5 років збільшились на 701 293 тис.грн., що складає 11,8%. Враховуючи зростання активів підприємства, власний капітал підприємства збільшився на 368,8%. Таке стрімке зростання власного капіталу відносно до загальних змін активів є позитивним показником.

Для наглядності структура активів ПрАТ "Дніпроспецсталь" на кінець 2022 рік представлена у вигляді діаграми:

Рис. 2.1. Структура активів ПрАТ "Дніпроспецсталь" на кінець 2022 рік

Зростання величини активів підприємства за останні 5 років пов'язаний, у першу чергу, зі зростанням наступних статей балансу: необоротні активи збільшились на 1 170 033 тис.грн. (збільшення складає 35,09%), в тому числі основні засоби збільшились на 1 175 053 тис.грн., що складає 36,13%; запаси збільшились на 215 784 тис.грн., що складає 22,82%. Найсуттєвіше збільшення спостерігається за статтею пасиву балансу «Власний капітал» та складає 368,8% (258 735 тис.грн.) та поточні зобов'язання та забезпечення збільшились на 64,11%, що в абсолютному значенні складає 1 973 882 тис. грн.

Негативні зміни спостерігаються наступні: серед статей активу балансу найбільше зменшення спостерігається за статтею «Гроші та їх еквіваленти» та складає 85,04% (164 289 тис.грн.). Також зменшилась дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги на 32,3%, що складає 397 624 тис.грн. У пасиві

балансу зменшились довгострокові зобов'язання та забезпечення на 54,84%, що складає 1 531 324 тис.грн.

Для оцінки чистих активів ПрАТ «Дніпроспецсталь» розрахуємо їх величину за 2018-2022 роки. Сума чистих активів підприємства розраховується за формулою:

$$\text{Чисті активи} = \text{Активи} - \text{Поточні зобов'язання} - \text{Довгострокові зобов'язання} \quad (2.1)$$

Підставимо значення з Балансу (Додатки А-Е) та розрахуємо чисті активи ПрАТ «Дніпроспецсталь» за 2018 – 2022 рр.

$$\text{Чисті активи}_{2018} = 5941408 - 3078854 - 2792399 = 70\ 155 \text{ (тис.грн.)}$$

$$\text{Чисті активи}_{2019} = 7945339 - 4918322 - 1643535 = 1\ 383\ 482 \text{ (тис.грн.)}$$

$$\text{Чисті активи}_{2020} = 8125455 - 2119766 - 4730315 = 1\ 275\ 374 \text{ (тис.грн.)}$$

$$\text{Чисті активи}_{2021} = 7253907 - 2246232 - 3749796 = 1\ 257\ 879 \text{ (тис.грн.)}$$

$$\text{Чисті активи}_{2022} = 6642701 - 5052736 - 1261075 = 328\ 890 \text{ (тис.грн.)}$$

Для оцінки величини чистих активів та для їх порівняння з зареєстрованим капіталом складено таблицю 2.3.

Таблиця 2.3

Оцінка вартості чистих активів ПрАТ «Дніпроспецсталь»

Показник	Значення показника						Зміни за 5 років		
	в тис.грн.					в % до валюти балансу		тис.грн.	%
	2018	2019	2020	2021	2022	2018	2022		
Чисті активи	70155	133482	1275374	1257879	328890	1,18	4,95	258735	368,8
Зареєстрований (пайовий капітал)	49720	49720	49720	49720	49720	0,84	0,7	0	0
Перевищення чистих активів над статутним капіталом	20435	83762	1225654	1208159	279170	0,34	4,2	258735	1266,14

Чисті активи підприємства в 2018-2022 рр. набагато перевищують пайовий капітал (станом на 2022 рік – більше, ніж у 6 разів). Це співвідношення позитивно характеризує фінансове становище, повністю задовольняючи вимогам нормативних актів до величини чистих активів організації. Понад те, визначивши поточний стан

показника, слід зазначити збільшення чистих активів в 3,7 разу протягом п'яти років. Перевищення чистих активів над статутним капіталом і водночас їх збільшення за період говорить про хороше фінансове становище організації за даною ознакою. Наочна зміна чистих активів та статутного капіталу представлена на наступному рисунку.

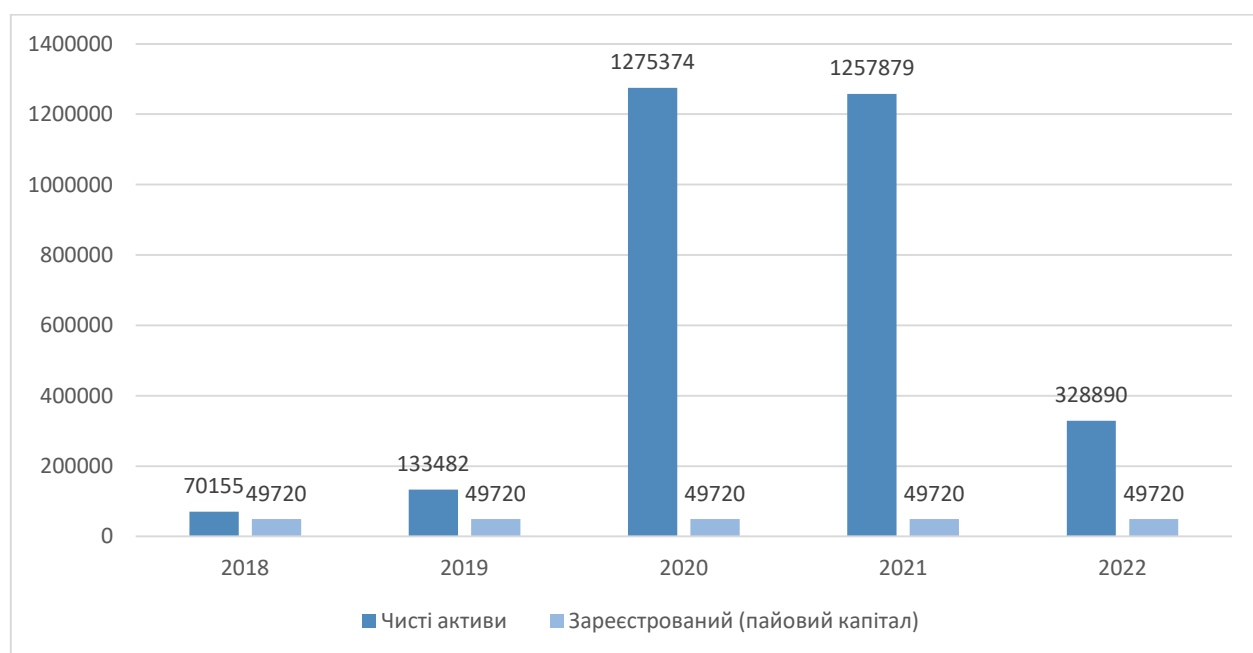

Рис.2.2. Динаміка чистих активів та пайового капіталу ПрАТ «Дніпроспецсталь» за 2018-2022 рр.

Однією з найважливіших характеристик фінансового стану підприємства є його фінансова стійкість(стабільність). Аналіз фінансової стійкості організації - це процес вивчення її статичного фінансового стану, динаміки змін у часі.

Розроблена система показників, які у вітчизняній і світовій практиці використовуються для оцінки фінансової стійкості підприємства. Основними із них є:

- власні обігові кошти (робочий, функціонуючий капітал);
- коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами;
- маневреність робочого капіталу;
- маневреність власних обігових коштів;

- коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів;
- коефіцієнт покриття запасів;
- коефіцієнт фінансової незалежності (автономії);
- коефіцієнт фінансової залежності;
- коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу;
- коефіцієнт концентрації позикового капіталу;
- коефіцієнт фінансової стабільності (коефіцієнт фінансування);
- показник фінансового левериджу;
- коефіцієнт фінансової стійкості.

Власні обігові кошти (робочий, функціонуючий капітал) – це оборотні активи, які фінансуються за рахунок власного капіталу і довгострокових зобов'язань. Наявність P_k означає не лише здатність платити поточні борги, а й можливість розширити виробництво. Розраховується за формулою:

$$P_k = \text{Оборотні активи} - \text{короткострокові зобов'язання} = \Phi.1, p.1195 - p.1695. \quad (2.2)$$

Підставимо значення з Додатків А-Е та знайдемо власні обігові підприємства кошти за 2018-2022 рр.

$$P_{k2018} = 2607147 - 3078854 = (-471\ 707) \text{ (тис.грн.)}$$

$$P_{k2019} = 3136146 - 4918322 = (-1\ 782\ 176) \text{ (тис.грн.)}$$

$$P_{k2020} = 2860479 - 2119766 = 740\ 713 \text{ (тис.грн.)}$$

$$P_{k2021} = 2495961 - 2246323 = 249\ 638 \text{ (тис.грн.)}$$

$$P_{k2022} = 2138407 - 5052736 = (-2\ 914\ 329) \text{ (тис.грн.)}$$

Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами – це абсолютна можливість перетворення активів у ліквідні кошти. Розраховується за формулою:

$$K_{з.в.к.} = \frac{\text{Власні обігові кошти}}{\text{Оборотні активи}} = \frac{P_k}{\Phi.1, p.1195}. \quad (2.3)$$

Підставимо числові значення та знайдемо коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами за роками.

$$K_{з.в.к.2018} = \frac{-471\,707}{299379} = (-1,58).$$

$$K_{з.в.к.2019} = \frac{-1\,782\,176}{299379} = (-5,95).$$

$$K_{з.в.к.2020} = \frac{740\,713}{561616} = 1,32.$$

$$K_{з.в.к.2021} = \frac{249\,638}{591303} = 0,42.$$

$$K_{з.в.к.2022} = \frac{-2\,914\,329}{693523} = (-4,2).$$

Маневреність робочого капіталу – це частка запасів, тобто матеріальних, виробничих активів у власних обігових коштах; обмежує свободу маневру власними коштами. Розраховується за формулою:

$$M_{р.к} = \frac{\text{Запаси}}{\text{Робочий капітал}} = \frac{\Phi.1, p.1100}{P_{\kappa}}. \quad (2.4)$$

Підставимо числові значення та обчислимо маневреність робочого капіталу 2018-2022 рр.

$$M_{р.к.2018} = \frac{945791}{-471\,707} = (-2).$$

$$M_{р.к.2019} = \frac{1244152}{-1\,782\,176} = (-0,7).$$

$$M_{р.к.2020} = \frac{1396347}{740\,713} = 1,89.$$

$$M_{р.к.2021} = \frac{1128433}{249\,638} = 4,52.$$

$$M_{р.к.2022} = \frac{1161575}{-2\,914\,329} = (-0,4).$$

Маневреність власних обігових коштів – це частка абсолютно ліквідних активів у власних обігових коштах; забезпечує свободу фінансового маневру. Розраховується за формулою:

$$M_{в.о.к} = \frac{\text{Кошти}}{\text{Власні обігові кошти}} = \frac{\Phi.1, p.1165}{P_{\kappa}}. \quad (2.5)$$

Підставимо числові значення та обчислимо маневреність власних обігових коштів за роками.

$$M_{\text{В.О.К.2018}} = \frac{193182}{-471\,707} = (-0,41).$$

$$M_{\text{В.О.К.2019}} = \frac{137324}{-1\,782\,176} = (-0,08).$$

$$M_{\text{В.О.К.2020}} = \frac{66549}{740\,713} = 0,09.$$

$$M_{\text{В.О.К.2021}} = \frac{8925}{249\,638} = 0,04.$$

$$M_{\text{В.О.К.2022}} = \frac{28895}{-2\,914\,329} = (-0,01).$$

Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів показує Наскільки запаси, що мають найменшу ліквідність у складі оборотних активів, забезпечені довгостроковими стабільними джерелами фінансування. Розраховується за формулою:

$$K_{\text{заб.в.о.к}} = \frac{\text{Власні обігові кошти}}{\text{Запаси}} = \frac{P_{\kappa}}{\Phi.1, p.1100}. \quad (2.6)$$

Підставимо числові значення та обчислимо коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів за 2018-2022 рр.

$$K_{\text{зоб.В.О.К.2018}} = \frac{-471\,707}{945791} = (-0,5).$$

$$K_{\text{зоб.В.О.К.2019}} = \frac{-1\,782\,176}{1244152} = (-1,43).$$

$$K_{\text{зоб.В.О.К.2020}} = \frac{740\,713}{1396347} = 0,53.$$

$$K_{\text{зоб.В.О.К.2021}} = \frac{249\,638}{1128433} = 0,22.$$

$$K_{\text{зоб.В.О.К.2022}} = \frac{-2\,914\,329}{1161575} = (-2,5).$$

Коефіцієнт покриття запасів показує скільки на одиницю коштів, що вкладені в запаси, припадає у сукупності власних коштів, довго- та короткострокових зобов'язань. Розраховується за формулою:

$$K_{\text{покр. зап.}} = \frac{\text{"Нормальні" джерела покриття запасів}}{\text{Запаси}} = \frac{\Phi.1, (p.1495 - p.1095 + p.1595 + p.1600 + p.1610)}{\Phi.1, p.1100}. \quad (2.7)$$

Підставимо числові значення з Балансу (Додатки А-Е) та обчислимо коефіцієнт покриття запасів за роками.

$$K_{\text{покр.зап.2018}} = \frac{70155 - 3334261 + 2792399 + 0 + 1751007}{945791} = 1,35.$$

$$K_{\text{покр.зап.2019}} = \frac{1383482 - 4809193 + 1643535 + 0 + 3320295}{1244152} = 1,24.$$

$$K_{\text{покр.зап.2020}} = \frac{1275364 - 5264966 + 4730315 + 0 + 120975}{1396347} = 0,62.$$

$$K_{\text{покр.зап.2021}} = \frac{1257788 - 4757946 + 3749796 + 0 + 618611}{1128433} = 0,77.$$

$$K_{\text{покр.зап.2022}} = \frac{328890 - 4504294 + 1261075 + 0 + 3121403}{1161575} = 0,18.$$

Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії) характеризує можливість підприємства виконати зовнішні зобов'язання за рахунок власних активів; його незалежність від позикових джерел. Розраховується за формулою:

$$K_{\text{авт.}} = \frac{\text{Власний капітал}}{\text{Пасиви}} = \frac{\Phi.1, p.1495}{\Phi.1, p.1900}. \quad (2.8)$$

Підставимо числові значення з Балансу (Додатки А-Е) та обчислимо коефіцієнт фінансової незалежності за 2018-2022 рр.

$$K_{\text{авт.2018}} = \frac{70155}{5941408} = 0,012.$$

$$K_{\text{авт.2019}} = \frac{1383482}{7945339} = 0,17.$$

$$K_{\text{авт.2020}} = \frac{1275364}{8125445} = 0,16.$$

$$K_{\text{авт.2021}} = \frac{1257788}{7253907} = 0,17.$$

$$K_{\text{авт.2022}} = \frac{328890}{6642701} = 0,05.$$

Коефіцієнт фінансової залежності – це ступінь залежності підприємства від зовнішніх зобов'язань. Розраховується за формулою:

$$K_{\text{фін.зал.}} = 1 - K_{\text{авт.}}. \quad (2.9)$$

Підставимо у формулу числові значення з фінансової звітності підприємства (Додатки А-Е) та обчислимо коефіцієнт фінансової залежності за роками.

$$K_{\text{фін.зал.2018}} = 1 - 0,012 = 0,988.$$

$$K_{\text{фін.зал.2019}} = 1 - 0,17 = 0,83$$

$$K_{\text{фін.зал.2020}} = 1 - 0,16 = 0,84.$$

$$K_{\text{фін.зал.2021}} = 1 - 0,17 = 0,83.$$

$$K_{\text{фін.зал.2022}} = 1 - 0,05 = 0,95.$$

Коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу – це частка власних обігових коштів у власному капіталі. Розраховується за формулою:

$$K_{\text{ман.в.к.}} = \frac{\text{Власні обігові кошти}}{\text{Власний капітал}} = \frac{P_{\kappa}}{\Phi.1, p.1495}. \quad (2.10)$$

Підставимо у формулу числові значення та обчислимо коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу за 2018-2022 рр.

$$K_{\text{ман.в.к.2018}} = \frac{-471\,707}{70155} = (-6,72).$$

$$K_{\text{ман.в.к.2019}} = \frac{-1\,782\,176}{1383482} = (-1,29).$$

$$K_{\text{ман.в.к.2020}} = \frac{740\,713}{1275364} = 0,58.$$

$$K_{\text{ман.в.к.2021}} = \frac{249\,638}{1257788} = 0,2.$$

$$K_{\text{ман.в.к.2022}} = \frac{-2\,914\,329}{328890} = (-8,86).$$

Коефіцієнт концентрації позикового капіталу характеризує ступінь участі позикового капіталу у формуванні активів; скільки припадає позикового капіталу на одиницю сукупних джерел. Розраховується за формулою:

$$K_{\text{конц.п.к.}} = \frac{\text{Позиковий капітал}}{\text{Пасиви}} = \frac{\Phi.1, (p.1595 + p.1695 + p.1700)}{\Phi.1, p.1900}. \quad (2.11)$$

Підставимо у формулу числові значення з Додатків А-Е та обчислимо коефіцієнт концентрації позикового капіталу за роками.

$$K_{\text{конц.п.к.2018}} = \frac{2792399 + 3078854 + 0}{5941408} = 0,99.$$

$$K_{\text{конц.п.к.2019}} = \frac{1643535 + 4918322 + 0}{7945339} = 0,83.$$

$$K_{\text{конц.п.к.2020}} = \frac{4730315 + 2119766 + 0}{8125455} = 0,84.$$

$$K_{\text{конц.п.к.2021}} = \frac{3749796 + 2246323 + 0}{7253907} = 0,83.$$

$$K_{\text{конц.п.к.2022}} = \frac{1261075 + 5052736 + 0}{6642701} = 0,95.$$

Коефіцієнт фінансової стабільності (коефіцієнт фінансування) - це забезпеченість заборгованості власними коштами; перевищення власних коштів над позиковими свідчить про фінансову стійкість підприємства. Розраховується за формулою:

$$K_{\text{ф.с.}} = \frac{\text{Власні кошти}}{\text{Позичені кошти}} = \frac{\Phi.1, p.1495}{\Phi.1, (p.1595 + p.1695 + p.1700)}. \quad (2.12)$$

Підставимо у формулу числові значення та обчислимо коефіцієнт фінансової стабільності за роками.

$$K_{\text{ф.с.2018}} = \frac{70155}{2792399 + 3078854 + 0} = 0,01.$$

$$K_{\text{ф.с.2019}} = \frac{1383482}{1643535 + 4918322 + 0} = 0,21.$$

$$K_{\text{ф.с.2020}} = \frac{1275364}{4730315 + 2119766 + 0} = 0,21.$$

$$K_{\text{ф.с.2021}} = \frac{1257788}{3749796 + 2246323 + 0} = 0,21.$$

$$K_{\text{ф.с.2022}} = \frac{328890}{1261075 + 5052736 + 0} = 0,05.$$

Показник фінансового левериджу - характеризує залежність підприємства від довгострокових зобов'язань. Збільшення свідчить про підвищення фінансового ризику. Розраховується за формулою:

$$K_{\text{фін.лев}} = \frac{\text{Довгострокові зобов'язання}}{\text{Власні кошти}} = \frac{\Phi.1, p.1595}{\Phi.1, p.1495}. \quad (2.13)$$

Підставимо у формулу числові значення та обчислимо показник фінансового левериджу за 2018-2022 рр.

$$K_{\text{фін.лев.2018}} = \frac{2792399}{70155} = 39,8.$$

$$K_{\text{фін.лев.2019}} = \frac{1643535}{1383482} = 1,19.$$

$$K_{\text{фін.лев.2020}} = \frac{4730315}{1275364} = 3,7.$$

$$K_{\text{фін.лев.2021}} = \frac{3749796}{1257788} = 2,98.$$

$$K_{\text{фін.лев.2022}} = \frac{1261075}{328890} = 3,83.$$

Коефіцієнт фінансової стійкості - частка стабільних джерел фінансування у їх загальному обсязі. Розраховується за формулою:

$$K_{\text{фін.ст.}} = \frac{\text{Власний капітал} + \text{Довгострокові зобов'язання}}{\text{Пасиви}} = \frac{\Phi.1, (p.1495 + p.1595)}{\Phi.1, p.1900}. \quad (2.14)$$

Підставимо у формулу числові значення та обчислимо коефіцієнт фінансової стійкості за 2018-2022 роки.

$$K_{\text{фін.ст.2018}} = \frac{70155 + 2792399}{5941408} = 0,48.$$

$$K_{\text{фін.ст.2019}} = \frac{1383482 + 1643535}{7945339} = 0,38.$$

$$K_{\text{фін.ст.2020}} = \frac{1275364 + 4730315}{8125445} = 0,74.$$

$$K_{\text{фін.ст.2021}} = \frac{1257788 + 3749796}{7253907} = 0,69.$$

$$K_{\text{фін.ст.2022}} = \frac{328890 + 1261075}{6642701} = 0,24.$$

Зведемо розраховані показники в таблицю з відображенням відхилення на кінець і початок звітної періоду і проаналізуємо отримані значення показників фінансової стійкості підприємства (Таблиця 2.4).

Таблиця 2.4

Показники фінансової стійкості підприємства

№ п/п	Назва показника	Нормативне значення	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Зміна за 5 років
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Продовж.табл.2.4

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Власні обігові кошти (робочий, функціонуючий капітал), тис.грн	-	-471707	-1782176	740713	249638	-2914329	-2442628
2.	Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	>0,1	-1,58	-5,95	1,32	0,42	-4,2	-2,62
3.	Маневреність робочого капіталу	-	-2	-0,7	1,89	4,52	-0,4	1,6
4.	Маневреність власних обігових коштів	-	-0,41	-0,08	0,09	0,04	-0,01	0,4
5.	Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів	-	-0,5	-1,43	0,53	0,22	-2,5	-2
6.	Коефіцієнт покриття запасів	-	1,35	1,24	0,62	0,77	0,18	-1,17
7.	Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	>0,5	0,012	0,17	0,16	0,17	0,05	0,038
8.	Коефіцієнт фінансової залежності	-	0,988	0,83	0,84	0,83	0,95	-0,038
9.	Коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу	>0,5	-6,72	-1,29	0,58	0,2	-8,86	-2,14
10.	Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	-	0,99	0,83	0,84	0,83	0,95	-0,04
11.	Коефіцієнт фінансової стабільності (коефіцієнт фінансування)	>1	0,01	0,21	0,21	0,21	0,05	0,04
12.	Показник фінансового левриджу	<0,25	39,8	1,19	3,7	2,98	3,83	-35,97
13.	Коефіцієнт фінансової стійкості	0,85-0,9	0,48	0,38	0,74	0,69	0,24	-0,24

Сума власних обігових коштів за 5 років зменшилась на -2442628 тис.грн. та набула негативного значення. Однак у 2020-2021 рр. сума обігових коштів приймала додатне значення.

Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами за 2020-2021 рр. приймає значення більше нормативного 0,1, а у 2018,2019 та у 2022 роках має від'ємне значення, що вказує на негативну динаміку діяльності ПрАТ «Дніпроспецсталь». В умовах погіршення ринкової ситуації компанія, в такому випадку, не зможе продовжити свою діяльність. Негативне значення показника говорить про те, що весь власний капітал і довгострокові джерела спрямовані на фінансування необоротних активів і в компанії немає довгострокових коштів для формування власного оборотного капіталу.

Маневреність робочого капіталу зменшилась та набула негативного значення, за винятком 2020-2021 рр. Від'ємне значення показника свідчить, що власний капітал і кошти, залучені на довгостроковій основі, спрямовані на фінансування необоротних засобів, тому для фінансування оборотних активів необхідно звертатися до позичкових джерел фінансування. Це веде до зниження фінансової стійкості.

Маневреність власних обігових коштів також зменшилась та набула негативного значення за винятком 2020-2021 рр, це зменшення призводить до обмеження свободи фінансового маневру.

Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів зменшився та набув від'ємного значення, крім даних 2020-2021 рр., що має негативний вплив на діяльність підприємства, тому що неліквідні запаси менше забезпечуються довгостроковими джерелами фінансування. Коефіцієнт покриття запасів також до від'ємного значення, 2020-2021 рр., що показує негативну динаміку.

Коефіцієнт фінансової незалежності за 2018-2022 роки періоду набагато менший на нормативне значення. Це вказує на те, що підприємство залежне від позикових джерел. А коефіцієнт фінансової залежності, у свою чергу, є надто високим

Коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу більший за нормативне значення 0,5 лише у 2020 році, а в 2018, 2019 та 2022 роках навіть набуває від'ємного значення, що вказує на те, що частка обігових коштів у капіталі зменшується.

Коефіцієнт концентрації позикового капіталу за 5 років коливався у межах 0,83-0,99, отже ступінь участі позикового капіталу у формуванні активів є досить високим.

Коефіцієнт фінансової стабільності за 5 років менший нормативного значення. Показник фінансового левериджу більший за нормативне значення, тому можна зробити висновок, що підприємство залежить від довгострокових позик.

Коефіцієнт фінансової стійкості менший за нормативне значення. Тому можна зробити висновок, що спостерігається недостатність стабільних джерел фінансування у її загальному обсязі.

Також важливим для визначення рівня фінансово-економічної безпеки підприємства є дослідження його ліквідності. Основними показниками аналізу ліквідності підприємства є:

- коефіцієнт поточної ліквідності(покриття);
- коефіцієнт ліквідності швидкої;
- коефіцієнт ліквідності абсолютної;
- співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості.

Коефіцієнт поточної ліквідності(покриття) характеризує достатність обігових коштів для погашення боргів протягом року. Розраховується за формулою:

$$K_{\text{пokr.}} = \frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Поточні зобов'язання}} = \frac{\Phi.1, \text{ p.1195}}{\Phi.1, \text{ p.1695}} \quad (2.15)$$

Підставивши значення з Балансу (Додатки А-Е), розрахуємо коефіцієнт поточної ліквідності за 2018-2022 рр.

$$K_{\text{пokr.2018}} = \frac{2607147}{3078854} = 0,85.$$

$$K_{\text{пokr.2019}} = \frac{3136146}{4918322} = 0,64.$$

$$K_{\text{покр.2020}} = \frac{2860479}{2119766} = 1,35.$$

$$K_{\text{покр.2021}} = \frac{2495961}{2246323} = 1,11.$$

$$K_{\text{покр.2022}} = \frac{2138407}{5052736} = 0,32.$$

Коефіцієнт ліквідності швидкої показує скільки одиниць найбільш ліквідних активів припадає на одиницю термінових боргів. Розраховується за формулою:

$$K_{\text{шв.лікв.}} = \frac{\text{Оборотні активи} - \text{Запаси}}{\text{Поточні зобов'язання}} = \frac{\Phi.1, (p.1195 - p.1100)}{\Phi.1, p.1695}. \quad (2.16)$$

Підставивши значення з Балансу (Додатки А-Е), розрахуємо коефіцієнт швидкої ліквідності за роками.

$$K_{\text{шв.лікв.2018}} = \frac{2607147 - 945791}{3078854} = 0,54.$$

$$K_{\text{шв.лікв.2019}} = \frac{3136146 - 1244152}{4918322} = 0,38.$$

$$K_{\text{шв.лікв.2020}} = \frac{2860479 - 1396347}{2119766} = 0,69.$$

$$K_{\text{шв.лікв.2021}} = \frac{2495961 - 1128433}{2246323} = 0,61.$$

$$K_{\text{шв.лікв.2022}} = \frac{2138407 - 1161575}{5052736} = 0,19.$$

Коефіцієнт ліквідності абсолютної характеризує готовність підприємства негайно ліквідувати короткострокову заборгованість. Розраховується за формулою:

$$K_{\text{абс.лікв.}} = \frac{\text{Грошові кошти}}{\text{Поточні зобов'язання}} = \frac{\Phi.1, p.1165}{\Phi.1, p.1695}. \quad (2.17)$$

Підставивши значення з Балансу (Додатки А-Е), розрахуємо коефіцієнт абсолютної ліквідності за роками.

$$K_{\text{абс.лікв.2018}} = \frac{193182}{3078854} = 0,06.$$

$$K_{\text{абс.лікв.2019}} = \frac{137324}{4918322} = 0,03.$$

$$K_{\text{абс.лікв.2020}} = \frac{66549}{2119766} = 0,03.$$

$$K_{\text{абс.лікв.2021}} = \frac{8925}{2246323} = 0,004.$$

$$K_{\text{абс.лікв.2022}} = \frac{28895}{5052736} = 0,006.$$

Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості – це здатність розрахуватися з кредиторами за рахунок дебіторів протягом одного року. Розраховується за формулою:

$$K_{\text{деб/кред}} = \frac{\text{Дебіторська заборгованість}}{\text{Поточна кредиторська заборгованість}} = \frac{\Phi.1, \text{сума р.1125} - 1155}{\Phi.1, \text{р.1695}}. \quad (2.18)$$

Підставивши значення з Балансу (Додатки А-Е), розрахуємо співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості за 2018-2022 рр.

$$K_{\text{деб і кред 2018}} = \frac{1230981 + 21888 + 72672 + 1581 + 12676}{3078854} = 0,44.$$

$$K_{\text{деб і кред 2019}} = \frac{1332497 + 95739 + 107468 + 2071 + 12555}{4918322} = 0,32.$$

$$K_{\text{деб і кред 2020}} = \frac{1187240 + 75147 + 110723 + 2204 + 8103}{2119766} = 0,65.$$

$$K_{\text{деб і кред 2021}} = \frac{927675 + 26361 + 68388 + 2760 + 3382}{2246323} = 0,49.$$

$$K_{\text{деб і кред 2022}} = \frac{833357 + 16706 + 73198 + 3800}{5052736} = 0,18.$$

Зведемо розраховані показники в таблицю з відображенням відхилення на кінець і початок звітного періоду і проаналізуємо отримані значення показників ліквідності підприємства (Таблиця 2.5).

Таблиця 2.5

Показники ліквідності підприємства

№ п/п	Назва показника	Нормативне значення	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021р.	2022 р.	Зміна за 5 років
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Коефіцієнт поточної ліквідності	1	0,85	0,64	1,35	1,11	0,32	-0,53
2.	Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,7-0,8	0,54	0,38	0,69	0,61	0,19	-0,35

Продовж.табл.2.5

1	2	3	4	5	6	7	8	9
3.	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2-0,35	0,06	0,03	0,03	0,004	0,006	-0,054
4.	Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості	>1	0,44	0,32	0,65	0,49	0,18	-0,26

Коефіцієнт поточної ліквідності мав нормативне значення лише у 2020-2021 році та у 2022 році приймав найнижче значення 0,32; загалом показник за 5 років зменшився на 0,53. Показник нижче нормативного свідчить про проблемний стан платоспроможності, адже оборотних активів недостатньо для того, щоб відповісти за поточними зобов'язаннями.

Коефіцієнт швидкої ліквідності за 2018-2022 роки приймає значення нижче нормативного, але найкращі значення також спостерігаються у 2020-2021 році. Отже, підприємство не є ліквідним. Коефіцієнт абсолютної ліквідності також приймає значення значно нижче нормативного.

Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської менше нормативного значення показника, менше 1. Отже, здатність розрахуватися за рахунок дебіторів є низькою.

2.3. Дослідження рівня економічної і фінансової безпеки ПрАТ «Дніпроспецсталь»

Для виявлення рівня платоспроможності приладу та прогнозування його про банкрутства на сьогоднішній день використовуються різні моделі.

Двофакторна модель не забезпечує комплексну оцінку фінансового менеджменту організації, тому що у зарубіжні аналітики використання для оцінки

майна організації організації п'ятифакторну модель Альтман. Вона сформована на основі аналізу сукупності 33 компаній.

Основні фактори, які використовуються в моделі:

Частка робочого капіталу в усіх зобов'язаннях організації - визначається як відношення різниці між поточними активами (ПАК) та поточними зобов'язаннями (ПЗ) до всіх зобов'язань (ЗЗ):

$$K_1 = (\text{ПАК} - \text{ПЗ}) : \text{ЗЗ} \quad (2.19)$$

Значення коефіцієнта показує частку поточних активів, що залишаються в організації після покриття поточних зобов'язань у загальних позикових коштах. Зростання цього у динаміці позитивно впливає фінансовий стан організації.

Рентабельність активів за чистим прибутком відношення нерозподіленого прибутку організації до вартості активів за той самий період:

$$K_2 = \text{НПР} : \text{АК} \quad (2.20)$$

Значення коефіцієнта показує, скільки чистого прибутку припадає на одну гривню активів організації. Зростання цього показника впливає на рівень фінансового стану динаміці позитивно організації.

Загальна рентабельність активів – відношення прибутку до сплати відсотків та податків (БПР) до вартості активів за той же період (АК):

$$K_3 = \text{БПР} : \text{АК} \quad (2.21)$$

Значення коефіцієнта характеризує загальний рівень управління фінансово-господарську діяльність організації. Зростання цього показника у поступовій динаміці позитивно впливає фінансовий стан організації.

Відношення ринкової вартості звичайних та привілейованих акцій (СТак) до вартості активів (АК):

$$K_4 = \text{CTак} : \text{AK} \quad (2.22)$$

Значення коефіцієнта показує частку ринкової вартості активів у балансовій вартості. Зростання цього у динаміці позитивно впливає фінансовий стан організації. Цей показник використовується лише для акціонерних товариств, акції яких вільно продаються на ринку цінних паперів, тобто мають ринкову вартість.

Капіталовіддача активів - відношення виручки від продажу (В) до вартості активів за той же період (АК):

$$K_5 = \text{В} : \text{AK} \quad (2.23)$$

Значення коефіцієнта характеризує загальний рівень ділової активності організації. Показує швидкість обороту коштів, вкладених у активи. Зростання цього у динаміці позитивно впливає фінансовий стан організації.

На основі цих показників розраховується інтегральний показник виду:

$$Z_5 = R_1 * K_1 + R_2 * K_2 + R_3 * K_3 + R_4 * K_4 + R_5 * K_5, \quad (2.24)$$

де R_1, R_2, R_3, R_4, R_5 - відповідно вагові коефіцієнти значимості критеріїв K_1, K_2, K_3, K_4 і K_5 . Значення їх розраховані виходячи з фінансових умов, що склалися в США, і відповідно дорівнюють: $R_1 = 1,2$; $R_2 = 1,4$; $R_3 = 3,3$; $R_4 = 0,6$; $R_5 = 1,0$

Залежність між показником Z_5 та рівнем банкрутства підприємства представлена у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Таблиця для визначення рівня банкрутства

Значення показника	Ймовірність банкрутства
Якщо $Z_5 < 1,8$	Дуже висока
Якщо $1,8 < Z_5 < 2,7$	Середня
Якщо $2,7 < Z_5 < 2,9$	Банкрутство ймовірне при деяких обставин
Якщо $Z_5 > 3,0$	Дуже мала

Проведемо розрахунки та визначимо ймовірність банкрутства ПрАТ «Дніпроспецсталь».

Для початку підставимо числові значення у формулу 2.19 та розрахуємо K_1 за 2018-2022 рр.

$$2018K_1=(2607147-3078854):(2792399+3078854)=(-0,08).$$

$$2019K_1=(3136146-4918322):(1643535+4918322)=(-0,27).$$

$$2020K_1=(2860479-2119766):(4730315+2119766)=0,11.$$

$$2021K_1=(2495961-2246323):(3749796+2246323)=0,04.$$

$$2022K_1=(2138407-5052736):(1261075+5052736)=(-0,46).$$

Тепер розрахуємо значення коефіцієнта K_2 за роками, підставивши дані з Додатків А-Е у формулу 2.20.

$$2018K_2=(-2250066):5941408=(-0,38).$$

$$2019K_2=(-2134449):7945339=(-0,27).$$

$$2020K_2=(-2353567):8125445=(-0,29).$$

$$2021K_2=(-2145047):7253907=(-0,3).$$

$$2022K_2=(-2857478):6642701=(-0,43).$$

Далі розрахуємо значення коефіцієнта K_3 за роками, підставивши дані з Додатків А-Е у формулу 2.21.

$$2018K_3=(767020-102891-164520-95147):5941408=0,07.$$

$$2019K_3=(1007939-122703-215124-118315):7945339=0,069.$$

$$2020K_3=(513447-155094-328285-171006):8125445=(-0,017).$$

$$2021K_3=(464733-151982-294434-136720):7253907=(-0,016).$$

$$2022K_3=(541832-149875-322434-202170):6642701=(-0,02).$$

Далі розрахуємо значення коефіцієнта K_4 за роками, підставивши дані з Додатків А-Е у формулу 2.22.

$$2018K_4=1075030:5941408=0,18.$$

$$2019K_4=1075030:7945339=0,14.$$

$$2020K_4=1075030:8125445=0,13.$$

$$2021K_4=1075030:7253907=0,13.$$

$$2022K_4=1075030:6642701=0,16.$$

Далі розрахуємо значення коефіцієнта K_5 за 2018-2022 рр., підставивши дані з Додатків А-Е у формулу 2.23.

$$2018K_5=6305977:5941408=1,06.$$

$$2019K_5=8151198:7945339=1,03.$$

$$2020K_5=9616951:8125445=1,18.$$

$$2021K_5=8280234:7253907=1,14.$$

$$2022K_5=7113451:6642701=1,07.$$

Тепер на основі проведених розрахунків розрахуємо інтегральний показник Z_5 за 2018-2022 роки.

$$2018Z_5=1,2*(-0,08)+1,4*(-0,38)+3,3*0,07+0,6*0,18+1*1,06=0,771.$$

$$2019Z_5=1,2*(-0,27)+1,4*(-0,27)+3,3*0,069+0,6*0,14+1*1,03=0,639.$$

$$2020Z_5=1,2*0,11+1,4*(-0,29)+3,3*(-0,017)+0,6*0,13+1*1,18=1,41.$$

$$2021Z_5=1,2*0,04+1,4*(-0,3)+3,3*(-0,016)+0,6*0,13+1*1,14=0,793.$$

$$2022Z_5=1,2*(-0,46)+1,4*(-0,43)+3,3*(-0,02)+0,6*0,16+1*1,07=0,012.$$

Отже за проведеними розрахунками та побудованою п'ятифакторною моделлю Альтмана можна зробити висновок, що за даними останніх п'яти років діяльність ПрАТ «Дніпроспецсталь» була такою, що ймовірність банкрутства була дуже високою. Найкраще значення показника спостерігається у 2020 році, але це надто не впливає на загальний результат моделі.

Виходячи з показників фінансової стійкості, можна дійти невтішного висновку у тому, що з підприємства низька забезпеченість коштами: як власними, і позиковими. Можна розглянути варіанти про залучення інвесторів, що, слід зазначити, в економічній обстановці, що склалася, непросто. Потрібні нові цікаві та вигідні для проекти. Зменшення власних джерел фінансування може свідчити про недостатньо потрібну ринкову пропозицію.

Далі для оцінки фінансово-економічної безпеки підприємства проведемо аналіз рентабельності ПрАТ «Дніпроспецсталь».

Основними показниками аналізу рентабельності підприємства є:

- рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності до оподаткування;

- рентабельність капіталу (активів) за чистим прибутком;
- рентабельність власного капіталу;
- рентабельність виробничих фондів;
- рентабельність реалізованої продукції за прибутком від реалізації;
- рентабельність витрат;
- коефіцієнт реінвестування;
- період окупності капіталу;
- період окупності власного капіталу.

Рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності до оподаткування показує скільки прибутку від звичайної діяльності припадає на одиницю коштів, інвестованих в активи. Розраховується за формулою:

$$R_{\text{акт.зв.д.}} = \frac{\text{Прибуток від звичайної діяльності}}{\text{Активи}} = \frac{\text{Ф.2, р.2290}}{\text{Ф.1, р.1300}} \quad (2.25)$$

Підставимо числові значення з Форми 1 та Форми 2 (Додатки А-Е) і обчислимо рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності до оподаткування за роками.

$$R_{\text{акт.зв.д.2018}} = \frac{0}{5941408} = 0.$$

$$R_{\text{акт.зв.д.2019}} = \frac{74930}{7945339} = 0,009.$$

$$R_{\text{акт.зв.д.2020}} = \frac{0}{8125445} = 0.$$

$$R_{\text{акт.зв.д.2021}} = \frac{107204}{7253907} = 0,015.$$

$$R_{\text{акт.зв.д.2022}} = \frac{0}{6642701} = 0.$$

Рентабельність капіталу (активів) за чистим прибутком показує скільки припадає чистого прибутку на одиницю інвестованих в активи коштів. Розраховується за формулою:

$$R_{\text{акт.ч.л.}} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Активи}} = \frac{\text{Ф.2, р.2350}}{\text{Ф.1, р.1300}} \quad (2.26)$$

Підставимо числові значення з Форми 1 та Форми 2 (Додатки А-Е) і обчислимо рентабельність активів за чистим прибутком за 2018-2022 рр.

$$R_{\text{акт.ч.п.2018}} = \frac{0}{5941408} = 0.$$

$$R_{\text{акт.ч.п.2019}} = \frac{53677}{7945339} = 0,007.$$

$$R_{\text{акт.ч.п.2020}} = \frac{0}{8125445} = 0.$$

$$R_{\text{акт.ч.п.2021}} = \frac{78131}{7253907} = 0,011.$$

$$R_{\text{акт.ч.п.2022}} = \frac{0}{6642701} = 0.$$

Рентабельність власного капіталу показує скільки припадає чистого прибутку на одиницю власного капіталу. Розраховується за формулою:

$$R_{\text{в.к.}} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Власний капітал}} = \frac{\Phi.2, p.2350}{\Phi.1, p.1495}. \quad (2.27)$$

Підставимо числові значення і обчислимо рентабельність власного капіталу за роками.

$$R_{\text{в.к.2018}} = \frac{0}{70155} = 0.$$

$$R_{\text{в.к.2019}} = \frac{53677}{1383482} = 0,039.$$

$$R_{\text{в.к.2020}} = \frac{0}{1275364} = 0.$$

$$R_{\text{в.к.2021}} = \frac{78131}{1257788} = 0,062.$$

$$R_{\text{в.к.2022}} = \frac{0}{328890} = 0.$$

Рентабельність виробничих фондів показує скільки припадає чистого прибутку на одиницю вартості виробничих фондів. Розраховується за формулою:

$$R_{\text{в.ф.}} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Виробничі фонди}} = \frac{\Phi.2, p.2350}{\Phi.1, (p.1011 + p.1100)}. \quad (2.28)$$

Підставимо числові значення з Форми 1 та Форми 2 (Додатки А-Е) і обчислимо рентабельність виробничих фондів за роками.

$$R_{в.ф.2018} = \frac{0}{3523014 + 945791} = 0.$$

$$R_{в.ф.2019} = \frac{53677}{4862564 + 1244152} = 0,009.$$

$$R_{в.ф.2020} = \frac{0}{5048989 + 1396347} = 0.$$

$$R_{в.ф.2021} = \frac{78131}{5117180 + 1128433} = 0,013.$$

$$R_{в.ф.2022} = \frac{0}{5207264 + 1161575} = 0.$$

Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від реалізації показує скільки припадає прибутку від реалізації на одиницю виручки. Розраховується за формулою:

$$R_{приб.р.} = \frac{\text{Прибуток від реалізації}}{\text{ЧД(В)Р}} = \frac{\Phi.2, p.2000 - (p.2050 + p.2130 + p.2150)}{\Phi.2, p.2000}. \quad (2.29)$$

Підставимо числові значення з Форми 2 (Додатки А-Е) і обчислимо рентабельність реалізованої продукції за прибутком від реалізації за роками.

$$R_{приб.р.2018} = \frac{6305977 - (5538957 + 102891 + 164520)}{6305977} = 0,079.$$

$$R_{приб.р.2019} = \frac{8151198 - (7143259 + 122703 + 215124)}{8151198} = 0,082.$$

$$R_{приб.р.2020} = \frac{9616951 - (9103504 + 155094 + 328285)}{9616951} = 0,003.$$

$$R_{приб.р.2021} = \frac{8280234 - (7815501 + 151982 + 294434)}{8280234} = 0,002.$$

$$R_{приб.р.2022} = \frac{7113451 - (6571619 + 149875 + 322434)}{7113451} = 0,0097.$$

Рентабельність витрат показує скільки прибутку від реалізації припадає на одиницю витрат на виготовлення і реалізацію продукції. Розраховується за формулою:

$$R_{витр.} = \frac{\text{Прибуток від реалізації}}{\text{Витрати на виготовлення і реалізацію продукції}} = \frac{\Phi.2, p.2000 - (p.2050 + p.2130 + p.2150)}{\Phi.2, (p.2050 + p.2130 + p.2150)}. \quad (2.30)$$

Підставимо числові значення з Форми 2 (Додатки А-Е) і обчислимо рентабельність витрат за 2018-2022 рр.

$$R_{\text{витр.2018}} = \frac{6305977 - (5538957 + 102891 + 164520)}{(5538957 + 102891 + 164520)} = 0,086.$$

$$R_{\text{витр.2019}} = \frac{8151198 - (7143259 + 122703 + 215124)}{(7143259 + 122703 + 215124)} = 0,089.$$

$$R_{\text{витр.2020}} = \frac{9616951 - (9103504 + 155094 + 328285)}{(9103504 + 155094 + 328285)} = 0,003.$$

$$R_{\text{витр.2021}} = \frac{8280234 - (7815501 + 151982 + 294434)}{(7815501 + 151982 + 294434)} = 0,002.$$

$$R_{\text{витр.2022}} = \frac{7113451 - (6571619 + 149875 + 322434)}{(6571619 + 149875 + 322434)} = 0,0098.$$

Коефіцієнт реінвестування показує скільки чистого прибутку капіталізовано; скільки чистого прибутку спрямовано на збільшення власного капіталу. Розраховується за формулою:

$$K_{\text{реін.}} = \frac{\text{Нерозподілений прибуток}}{\text{Чистий прибуток}} = \frac{\text{Ф.1, збільшення по р.1420}}{\text{Ф.2, р.2350}}. \quad (2.31)$$

Підставимо числові значення з Форми 1 та Форми 2 (Додатки А-Е) і обчислимо коефіцієнт реінвестування за роками.

$$K_{\text{реін.2018}} = 0.$$

$$K_{\text{реін.2019}} = \frac{-2134449 - (-2250066)}{53677} = 2,15.$$

$$K_{\text{реін.2020}} = 0.$$

$$K_{\text{реін.2021}} = \frac{-2145047 - (-2353587)}{78131} = 2,67.$$

$$K_{\text{реін.2022}} = 0.$$

Період окупності капіталу показує за який період кошти, що інвестовані в активи, будуть компенсовані чистим прибутком. Розраховується за формулою:

$$T_{\text{ок.кап.}} = \frac{\text{Активи}}{\text{Чистий прибуток}} = \frac{\text{Ф.1, р.1300}}{\text{Ф.2, р.2350}}. \quad (2.32)$$

Підставимо числові значення з Форми 1 та Форми 2 (Додатки А-Е) і обчислимо період окупності капіталу за 2018-2022 рр.

$$T_{\text{ок.кап.2018}} = 0.$$

$$T_{\text{ок.кап.2019}} = \frac{7945339}{53677} = 148,02.$$

$$T_{\text{ок.кап.2020}} = 0.$$

$$T_{\text{ок.кап.2021}} = \frac{7253907}{78131} = 92,84.$$

$$T_{\text{ок.кап.2022}} = 0.$$

Період окупності власного капіталу показує за який період власний капітал буде компенсований чистим прибутком. Розраховується за формулою:

$$T_{\text{ок.вл.кап.}} = \frac{\text{Власний капітал}}{\text{Чистий прибуток}} = \frac{\Phi.1, p.1495}{\Phi.2, p.2350} \quad (2.33)$$

Підставимо числові значення з Форми 1 та Форми 2 (Додатки А-Е) і обчислимо період окупності власного капіталу за роками.

$$T_{\text{ок.вл.кап.2018}} = 0.$$

$$T_{\text{ок.вл.кап.2019}} = \frac{1383482}{53677} = 25,77.$$

$$T_{\text{ок.вл.кап.2020}} = 0.$$

$$T_{\text{ок.вл.кап.2021}} = \frac{1257788}{78131} = 16,09.$$

$$T_{\text{ок.вл.кап.2022}} = 0$$

Зведемо розраховані показники в таблицю з відображенням відхилення на кінець і початок звітної періоду і проаналізуємо отримані значення показників рентабельності підприємства (Таблиця 2.7).

Таблиця 2.7

Показники рентабельності підприємства

№ п/п	Назва показника	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.
1	2	3	4	5	6	7
1.	Рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності до оподаткування	0	0,009	0	0,015	0

Продовж.табл. 2.7

1	2	3	4	5	6	7
2.	Рентабельність капіталу (активів) за чистим прибутком	0	0,007	0	0,001	0
3.	Рентабельність власного капіталу	0	0,039	0	0,062	0
4.	Рентабельність виробничих фондів	0	0,009	0	0,013	0
5.	Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від реалізації	0,079	0,082	0,003	0,002	0,0097
6.	Рентабельність витрат	0,086	0,089	0,003	0,002	0,0098
7.	Коефіцієнт реінвестування	0	2,15	0	2,67	0
8.	Період окупності капіталу	-	148,02	-	94,84	-
9.	Період окупності власного капіталу	-	25,77	-	16,09	-

Рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності та рентабельність капіталу за чистим прибутком, рентабельність власного капіталу та рентабельність виробничих фондів мали значення лише у 2019 році та у 2021 році, але ці значення не є суттєвими.

Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від реалізації та рентабельність витрат мали тенденцію збільшення, але всі значення показника мають низьке значення.

Всі значення вищезгадани показників мають негативне значення для діяльності підприємства. За значеннями показників можна зробити висновок, що підприємство є низькорентабельним.

Коефіцієнт реінвестування у 2019 році склав 2,15 та у 2021 році – 2,67, за інші роки коефіцієнт дорівнює нулю. Період окупності капіталу та період окупності власного капіталу також мали значення лише у 2019 та у 2021 роках, кращі значення для діяльності підприємства спостерігаються у 2021 році. За 2018, 2020 та 2022 роки дані показників відсутні через неможливість розрахунків.

Індикатори фінансової безпеки відображають специфіку певного рівня управління (громадян, домашніх господарств, підприємств, організацій і установ, галузі господарського комплексу, регіонів, банківської системи, фондового ринку, держави) або таких її складових, як безпека грошового обігу, інфляційна, валютна, бюджетна, боргова й інвестиційна безпека. Кожна зі складових характеризується певними показниками, які застосовують в оцінці стану безпеки відповідного сектору. Щодо порогових значень індикаторів – їх визначають індивідуально для кожної країни по кожному з індикаторів. Можна визначати кілька порогових значень – за оптимістичного, нейтрального та песимістичного сценарію. Для оцінки фінансової безпеки Україні використовують порогові значення індикаторів, які наведені у Методичних рекомендаціях щодо оцінки рівня фінансової безпеки, затверджених Наказом Міністерства економіки України.

Розрахуємо ключові показники-індикатори рівня фінансової безпеки підприємств України, що зазначені у таблиці 1.4 за 2018-2022 рр.

Розрахуємо коефіцієнт зносу основних засобів, що характеризує ступінь зношеності основних засобів підприємства.

$$\text{Коефіцієнт зносу основних засобів}_{2018} = \frac{271077}{3251937} = 0,08.$$

$$\text{Коефіцієнт зносу основних засобів}_{2019} = \frac{99540}{4762024} = 0,02.$$

$$\text{Коефіцієнт зносу основних засобів}_{2020} = \frac{113353}{4935636} = 0,02.$$

$$\text{Коефіцієнт зносу основних засобів}_{2021} = \frac{446099}{4671081} = 0,09.$$

$$\text{Коефіцієнт зносу основних засобів}_{2022} = \frac{780274}{4426990} = 0,18.$$

Розрахуємо фондвіддачу основних засобів, що характеризує ефективність використання основних засобів.

$$\text{Фондвіддача основних засобів}_{2018} = \frac{6305977}{3251937} = 1,94.$$

$$\text{Фондвіддача основних засобів}_{2019} = \frac{8151198}{4763024} = 1,71.$$

$$\text{Фондовіддача основних засобів}_{2020} = \frac{9616951}{4935636} = 1,95.$$

$$\text{Фондовіддача основних засобів}_{2021} = \frac{8280234}{4671081} = 1,77.$$

$$\text{Фондовіддача основних засобів}_{2022} = \frac{7113451}{4426990} = 1,61.$$

Розрахуємо рентабельність активів, що показує який прибуток одержує підприємство з кожної гривні, вкладеної в активи. Дозволяє визначити ефективність використання активів підприємства.

$$\text{Рентабельність активів}_{2018} = \frac{6305977}{5941408} = 1,06.$$

$$\text{Рентабельність активів}_{2019} = \frac{8151198}{7945339} = 1,03.$$

$$\text{Рентабельність активів}_{2020} = \frac{9616951}{8125445} = 1,18.$$

$$\text{Рентабельність активів}_{2021} = \frac{8280234}{7253907} = 1,14.$$

$$\text{Рентабельність активів}_{2022} = \frac{7113451}{6642701} = 1,07.$$

Розрахуємо коефіцієнт оборотності активів, що визначає потенціал компанії з одержання доходу при існуючих інвестиціях і структурі капіталу.

$$\text{Коефіцієнт оборотності активів}_{2018} = \frac{0}{5941408} = 0.$$

$$\text{Коефіцієнт оборотності активів}_{2019} = \frac{0}{7945339} = 0.$$

$$\text{Коефіцієнт оборотності активів}_{2020} = \frac{0}{8125445} = 0.$$

$$\text{Коефіцієнт оборотності активів}_{2021} = \frac{0}{7253907} = 0.$$

$$\text{Коефіцієнт оборотності активів}_{2022} = \frac{0}{6642701} = 0.$$

Розрахуємо коефіцієнт покриття (загальний), що характеризує достатність оборотних коштів для погашення своїх боргів.

$$\text{Коефіцієнт покриття (загальний)}_{2018} = \frac{5941408}{3078854} = 1,93.$$

$$\text{Коефіцієнт покриття (загальний)}_{2019} = \frac{7945339}{4918322} = 1,62.$$

$$\text{Коефіцієнт покриття (загальний)}_{2020} = \frac{8125445}{2119766} = 3,83.$$

$$\text{Коефіцієнт покриття (загальний)}_{2021} = \frac{7253907}{2246323} = 3,23.$$

$$\text{Коефіцієнт покриття (загальний)}_{2022} = \frac{6642701}{5052736} = 1,31.$$

Розрахуємо коефіцієнт фінансування, що визначає співвідношення загальної заборгованості та власного капіталу.

$$\text{Коефіцієнт фінансування}_{2018} = \frac{2792399 + 3078854}{70155} = 83,69.$$

$$\text{Коефіцієнт фінансування}_{2019} = \frac{1643535 + 4918322}{1383482} = 4,74.$$

$$\text{Коефіцієнт фінансування}_{2020} = \frac{4730315 + 2119766}{1275364} = 5,37.$$

$$\text{Коефіцієнт фінансування}_{2021} = \frac{3749796 + 2246323}{1257788} = 4,77.$$

$$\text{Коефіцієнт фінансування}_{2022} = \frac{1261075 + 5052736}{328890} = 19,19.$$

Розрахуємо коефіцієнт втрати платоспроможності, що показує, наскільки внаслідок негативних факторів можуть бути скорочені надходження коштів, щоб при цьому була можливість здійснювати необхідні платежі.

$$\text{Коефіцієнт втрати платоспроможності}_{2018} = \frac{6305977}{2792399 + 3078854} = 1,07.$$

$$\text{Коефіцієнт втрати платоспроможності}_{2019} = \frac{8151198}{1643535 + 4918322} = 1,24.$$

$$\text{Коефіцієнт втрати платоспроможності}_{2020} = \frac{9616951}{4730315 + 2119766} = 1,4.$$

$$\text{Коефіцієнт втрати платоспроможності}_{2021} = \frac{8280234}{3749796 + 2246323} = 1,38.$$

$$\text{Коефіцієнт втрати платоспроможності}_{2022} = \frac{7113451}{1261075 + 5052736} = 1,13.$$

Зведемо розраховані показники в таблицю для їх аналізу.

Таблиця 2.8

**Ключові показники-індикатори рівня фінансової безпеки підприємств
України**

Назва показника	2018	2019	2020	2021	2022	Нормативне значення
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,08	0,02	0,02	0,09	0,18	Менше 0,5
Фондовіддача основних засобів	1,94	1,71	1,95	1,77	1,61	Більше 1
Рентабельність активів	1,06	1,03	1,18	1,14	1,07	Більше 0,05
Коефіцієнт оборотності активів	0	0	0	0	0	Немає
Коефіцієнт покриття (загальний)	1,93	1,62	3,83	3,23	1,31	Критичне значення – 2 Значення – 2 – 2,5 свідчить, що фірма вчасно ліквідує свої борги
Коефіцієнт фінансування	83,69	4,74	5,37	4,77	19,19	Менше 1
Коефіцієнт втрати платоспроможності	1,07	1,24	1,4	1,38	1,13	Не менше 1

Отже, за даними таблиці можна зробити наступні висновки. Коефіцієнт зносу основних засобів за 5 років приймає нормативне значення, тому ступінь зносу

основних засобів ПрАТ «Дніпроспецсталь» є низькою. Фондовіддача основних засобів також приймає нормативне значення, тому можна стверджувати, що підприємство ефективно використовує основні засоби.

Значення рентабельності активів за 2018-2022 роки є нормативним, тому підприємство ефективно використовує свої активи. Коефіцієнт оборотності дорівнює нулю.

Коефіцієнт покриття приймає нормативне значення у 2020-2021 роках, що вказує на достатність оборотних коштів для погашення своїх боргів. У всіх інших роках коефіцієнт нижчий за нормативне значення.

Коефіцієнт фінансування більший за нормативне значення. Це говорить про те, що заборгованість підприємства перевищує його власний капітал. Коефіцієнт втрати платоспроможності приймає нормативне значення, отже внаслідок негативних факторів не будуть надто скорочені надходження коштів, щоб при цьому була можливість здійснювати необхідні платежі.

РОЗДІЛ 3

ІНСТРУМЕНТИ УПРАВЛІННЯ МЕХАНІЗМОМ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

3.1. Вітчизняний та іноземний досвід нейтралізації негативного впливу загроз фінансової безпеки підприємства.

Діяльність кожної підприємницької структури здійснюється в умовах варіативності протікання реальних соціально – економічних процесів. В момент прийняття рішень менеджерам невідомий достовірний результат, адже існує значна кількість факторів, які впливатимуть на його. Невизначеність може стати недосагненням бажаних результатів, зміна їх змісту чи кількісного вираження, розвиток небажаних подій.

Процес управління механізмом фінансово-економічної безпеки підприємництва, на початковому етапі, повинен передбачати визначення та ідентифікацію факторів, що мають вплив на попередження, мінімізацію чи повну ліквідацію негативних наслідків реалізації дестабілізуючих чинників (рис.3.1).

Існуючі «небезпеки» для діяльності підприємницьких структур класифікуються:

- виклики – сукупність обставин, необовязково негативного впливу, на які необхідно відреагувати, при цьому їх ігнорування може спричинити позитивні та негативні наслідки для діяльності;

- загрози – вплив зовнішнього середовища, його суб'єкти чи внутрішні елементи системи, що може призвести до втрат;

- ризик – настання суб'єктивних чи об'єктивних подій у кожній зі сфер діяльності у зв'язку із актуалізацією загрози, що здатні призвести до позитивних чи негативних наслідків для нього і спричинити відхилення від запланованих параметрів;

- небезпека – форма прояву загрози, що призводить до реальних втрат. Для діяльності підприємницьких структур і безпосередньо для їх фінансово –

економічної безпеки важливим процесом є ідентифікація ризиків, загроз та небезпек з метою їх попередження, мінімізації впливу або нейтралізації.

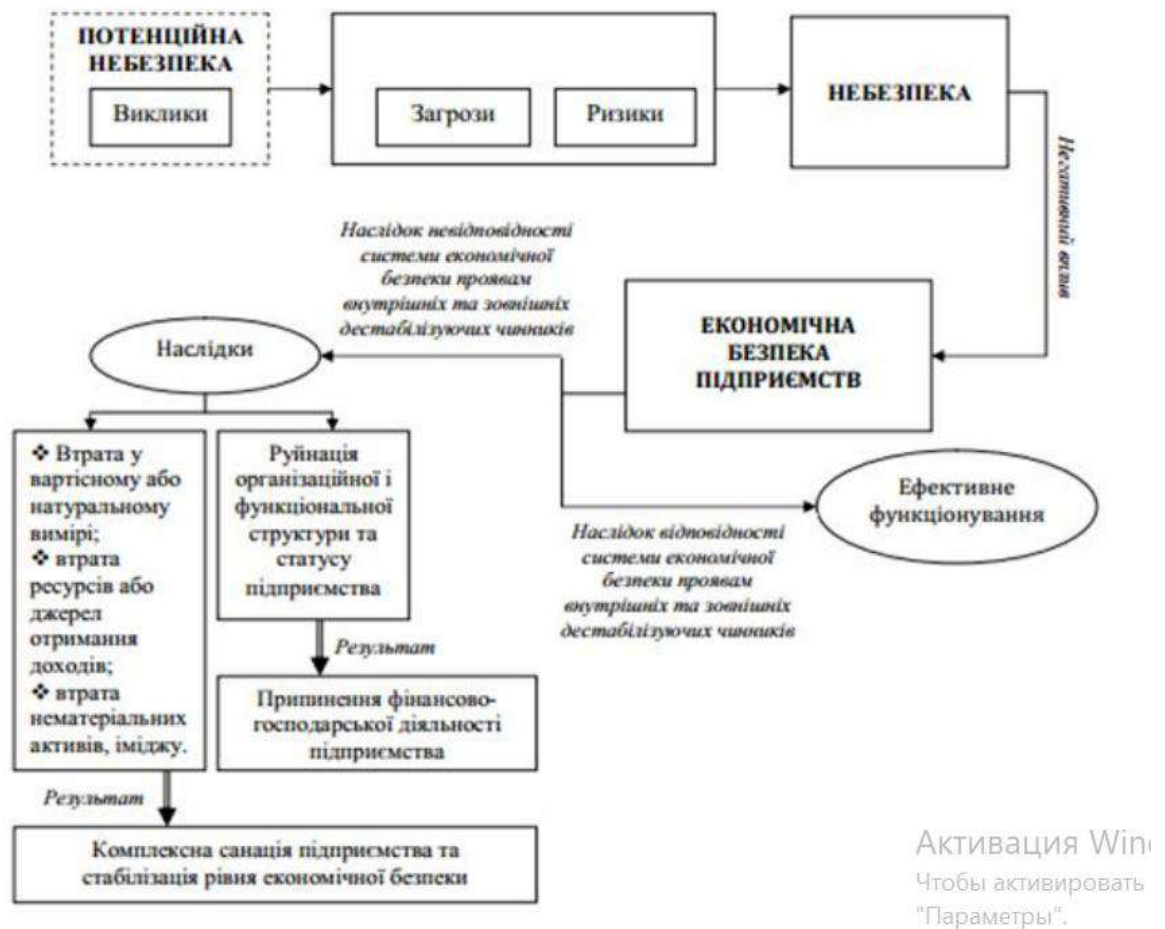

Рис. 3.1 Дестабілізуючі чинники механізму безпеки підприємництва

У зв'язку з цим, доцільно акцентувати увагу на класифікації загроз, оскільки це дозволить детально визначити фактори, які матимуть вплив на діяльність. 112 Досліджуючі сферу управління механізмом фінансово-економічної безпеки підприємництва, можна встановити факт впливу на неї невизначеності умов середовища. Загалом невизначеність у моделях прийняття рішень відображається наявністю декількох можливих розв'язки кожної альтернативної ситуації.

Невизначеність класифікують за двома ознаками:

- невизначеність середовища – обумовлюється неповнотою інформації про фактори впливу внутрішнього та зовнішнього середовища;

- невизначеність особистісна – неоднозначність сприйняття ситуації різними людьми залежно від мотивів, рівня знань та досвіду, думок, емоційного стану.

Причинами невизначеності можуть бути:

- випадкові помилки управлінського персоналу;
- непередбачені зміни умов розвитку зовнішнього та внутрішнього середовища;
- об'єктивний та суб'єктивний вплив людського фактору.

Обов'язковим аспектом під час прийняття рішень для стабілізації рівня управління та забезпечення механізму фінансово-економічної безпеки є чітке розуміння відмінностей між потенційною втратою (зумовлюється появою ризику) та реальною втратою (поява загрози).

Деталізуємо категорію загроза – сукупність умов і факторів, що створюють небезпеку життєво важливим інтересам об'єкта охорони, що характеризуються:

- об'єктивні й суб'єктивні явища в непрогнозованих умовах (стихійні лиха, несподівана зміна керівництвом держави податкового, митного та інших законодавств).

- кількісна і якісна оцінка загроз може бути зроблена тільки після їхнього настання, а не попередньо при ухваленні управлінського рішення.

Всі джерела загрози поділяють на дві групи: об'єктивні, що виникають у результаті форс-мажорних обставин, та суб'єктивні, які мають внутрішнє та зовнішнє походження.

Таким чином, загроза управлінню та забезпеченню механізму фінансово-економічної безпеки підприємництва становить форму вираження що відображає реальну або потенційну можливість проявлення деструктивного впливу різних факторів та умов на їх реалізацію у процесі фінансового розвитку, що призводить до прямого або непрямого економічного збитку.

Розглядаючи нейтралізацію загроз фінансовій безпеці підприємства, варто сказати про те, що вона представляє систему поглядів на проблеми безпеки підприємства на різних рівнях та етапах реалізації заходів фінансової безпеки. Зарубіжний та вітчизняний досвід забезпечення фінансової безпеки підтверджує, що

для боротьби з цілим переліком злочинних та протиправних дій потрібна цілеспрямована організація процесу протидії [51].

Забезпечення належного рівня контрольованого розвитку для будь-якого підприємства є складним завданням його фінансового управління, можливе вирішення якого можна здійснити за допомогою забезпечення фінансової безпеки підприємства. У 2011 році в Україні було введено систему коригування до комплексу фінансових звітів, а точніше наблизило її до Міжнародних стандартів фінансової звітності (МФСО), певним чином зазнали змін, аналітична багатьох фінансових показників та деякі підходи до відстеження змін їх значень для безпечного забезпечення фінансового розвитку підприємства [1].

На сьогоднішній день у вітчизняній практиці при забезпеченні фінансової безпеки на підприємствах використовують систему контролінгу. Під контролінгом фінансової безпеки розуміється систематична робота з розвитку інформаційної бази, моніторингу загроз фінансовій безпеці, щодо тимчасового виявлення загроз втрати та прийому оперативних рішень щодо їх нейтралізації. Зазвичай система контролю фінансової безпеки підприємства впроваджується за заздалегідь розробленим алгоритмом, який містить у собі такі розділи, представлені на малюнку 3.2 [14].

При поетапному виконанні робіт відображається порядок проведення заходів контролінгу фінансової безпеки підприємства. Перший етап включає збирання та обробку даних для подальшого перетворення та проведення розрахунків показників фінансової безпеки. Другий етап це систематична оцінка, аналіз та внутрішній контроль необхідних значень низки показників (тобто «контрольних точок») існуючого рівня фінансової безпеки підприємства та їх порогових значень. Третій етап здійснюється за результатами моніторингу, за принципом подібності чи не відповідності фактичних значень, значенням показників. При прийнятті оперативних, своєчасних управлінських рішень щодо повної нейтралізації виниклих загроз втрати рівня фінансової безпеки, передбачається розробка конкретних заходів щодо доведення найбільш «небезпечних» показників фінансової безпеки до «безпечного рівня» [18].

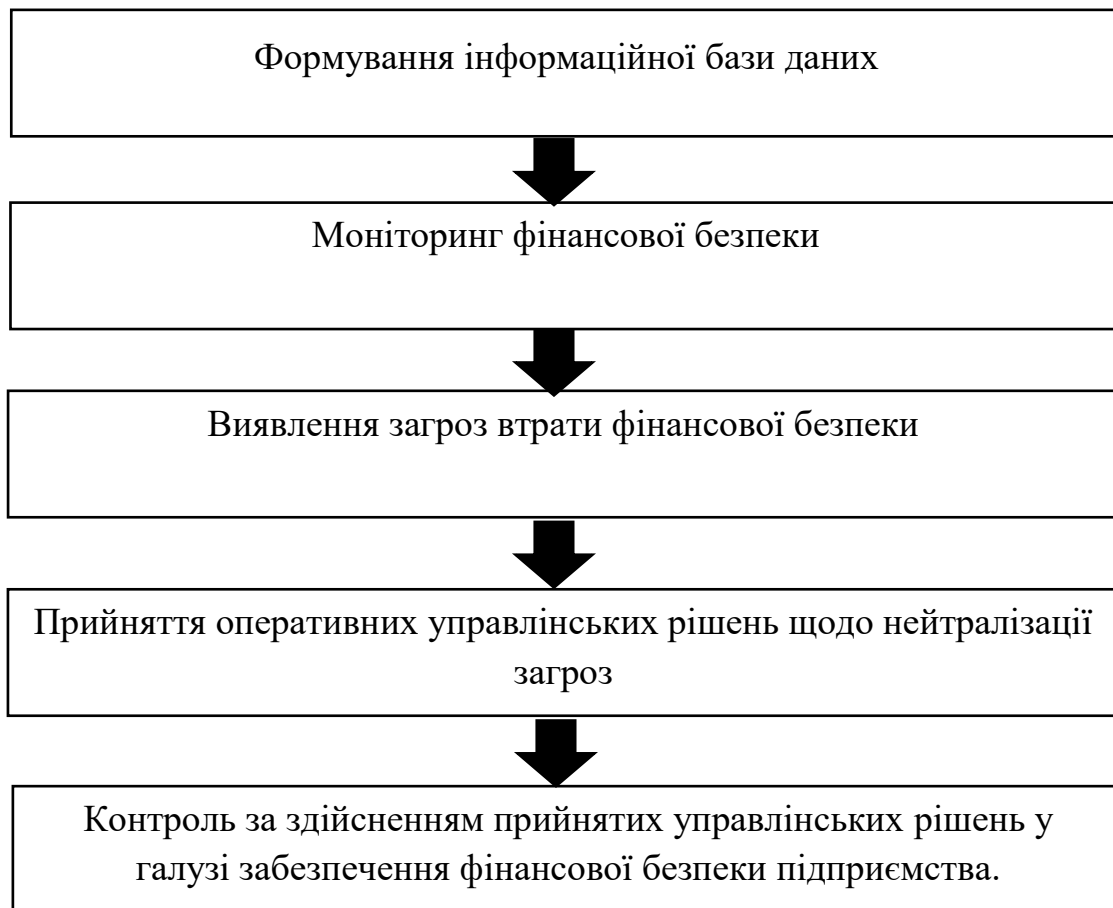

Рис. 3.2 – Алгоритм системи контролінгу фінансової безпеки підприємства

Джерелом інформації, на основі якої здійснюється система контролінгу фінансової безпеки, є фінансова звітність. Такий вид контролінгу проводиться на підприємстві, як правило, щокварталу [25].

З цього випливає, що загроза фінансовій безпеці — це ніщо інше як реальна чи потенційна ймовірність прояву негативного впливу різних факторів на фінансовий розвиток підприємства, що зазнає певного рівня економічної шкоди. За допомогою цієї системи показників, тобто «контрольних точок», які отримують кількісний вираз, дозволяє заздалегідь сигналізувати про майбутню небезпеку і вживати будь-яких заходів щодо її попередження. Максимальний рівень безпеки підприємства досягається за однієї умови, коли цілий комплекс показників виявляється в межах меж встановлених порогових значень і якщо ці значення досягаються не на шкоду іншим [16].

Таким чином, завдяки даній програмі, яка призначена для здійснення автоматизованого розрахунку низки індикаторів фінансової безпеки підприємства та їх порогових значень, вдається нейтралізувати загрози фінансовій безпеці, а також визначати основні напрямки безпосередньої фінансової політики підприємства для його стабільного та безпечного фінансового розвитку.

Розглядаючи досвід зарубіжних країн, слід звернути увагу, що останнє двадцятиріччя простежується стійка тенденція централізації управління фінансовими системами в низці розвинених країн, яка не залежить від державного устрою, що позначається на освіті великого розмаїття фінансових інструментів, що застосовуються у державній політиці та різних способів їхньої взаємодії з тією метою, щоб вплинути на фінансовий стан країни. Ефективні методи забезпечення фінансової безпеки, які застосовуються в зарубіжних країнах, можуть вирішувати проблеми при забезпеченні фінансової безпеки підприємства [48].

При розгляді закордонного досвіду з організації фінансової безпеки, хотілося б звернути увагу на кілька аспектів, а саме: інституційна побудова фінансової системи; організація бюджетного фінансування; способи, за яких досягнення стійкості банківського сектора відбувається з метою забезпечення фінансової безпеки ранку зарубіжних країн.

У ряді зарубіжних країн при підвищенні рівня фінансової безпеки своєчасно були створені деякі фінансові інститути, при здійсненні функцій яких, в першу чергу, сильно скорочується можливість перенаправлення частини коштів у тіньові сфери економіки, а також виключається можливість зловживання наявними фінансовими коштами. Немало важливою умовою досягнення стійкості фінансового ринку України та повної реалізації основних функцій є забезпечення балансу інтересів всіх без винятку учасників ринку [15].

Часто закордонний досвід організації фінансової безпеки підприємств показує, що для високого рівня забезпечення фінансової безпеки започатковано такі фінансові інститути контролю, при виконанні функцій яких, по-перше, мізерна невелика можливість розподілу фінансового потоку в законодавчо незакріплені

нормативно-правовими актами сфер їх використання, а по-друге, гранично знижено можливість зловживання наявними фінансовими коштами у всіляких сферах [26].

Враховуючи всю складність забезпечення системи фінансової безпеки, якраз усунення загроз вирішується в комплексі взаємопов'язаних заходів з іншими сферами. Завданням фінансових органів зарубіжних країн є розробка стратегії управління фінансовою безпекою, якій буде під силу забезпечити безпекове функціонування цілого ряду елементів фінансово-економічного механізму [48].

Уряду України варто звернути свою увагу на успішний досвід низки зарубіжних країн та організувати законодавчу базу таким чином, щоб вона сприяла розкриттю потенційних можливостей організації, обліку її економічних інтересів, мінімізації загроз та зниженню ризиків економічної безпеки, виробити спеціальні державні програми, створити державні органи на федеральному рівні, які регулюватимуть діяльність організацій.

Враховуючи, що при цьому не слід копіювати моделі розвинених країн, а розробляти свою власну, яка відобразить специфіку нашої країни. На превеликий жаль, на сьогоднішній день в Україні не приділяється належної уваги фінансовій безпеці підприємства ні в галузі теорії, ні в галузі практики. У науковій літературі щодо економічної безпеки для фінансової безпеки підприємства зазвичай виділяють лише розділ, в якому відсутні методика та спеціальні інструменти з реалізації фінансової безпеки, до того ж на практиці організації звикли до директивного контролю, забезпечення та управління безпекою зверху, на основі чого не розвиваються в даному напрямку самостійно [46].

3.2. Розробка механізмів вдосконалення системи функціонування фінансово-економічної безпеки ПрАТ «Дніпроспецсталь».

Система економічної безпеки підприємства не буде повною, якщо реалізація загальних і спеціальних заходів безпеки не буде доповнена використанням

відповідних засобів. Вони стосуються всіх аспектів економічної діяльності: соціальних, юридичних, технічних, економічних, технологічних, психологічних, організаційних та ін. І використовуються службою безпеки підприємства. Ступінь, в якій загальні і конкретні заходи безпеки використовуються службою безпеки підприємства, залежить від організації.

Створення служби безпеки на підприємстві залежить від його розміру, фінансових, виробничих, організаційних та інших можливостей. Великі підприємства, такі як ПрАТ «Дніпроспецсталь», як правило, використовують можливості своїх служб безпеки і підрозділів (наприклад, відділів правового і фінансового планування, кадрових служб, маркетингових служб, внутрішнього аудиту, контролю доступу і інше). Для координації їх дій щодо забезпечення економічної безпеки може бути призначений один з керівників підприємства, який буде відповідати за стан економічної безпеки. Робоча група безпосередньо підпорядковується вказаною керівнику. Поряд з цим має бути вирішено питання отримання інформації від основних підрозділів підприємства та можливості використання їх кадрового потенціалу.

Створення служби безпеки підприємства представляє певні труднощі, оскільки кожен суб'єкт господарювання має свої параметри і характеристики, властиві тільки йому, в силу специфіки діяльності. Однак можна виділити ряд основних етапів.

На основі наведених вище аргументів розроблений алгоритм формування системи економічної безпеки підприємства (рис. 3.3).

За рисунком 3.3. можна стверджувати, що питання про доцільність створення служби економічної безпеки на підприємстві повинне виникати заздалегідь, тобто в момент прийняття рішення про організацію підприємства. Її рішення безпосередньо залежить від виду діяльності, наявності фінансових, матеріальних і людських ресурсів, очікуваного обсягу виробництва, розміру річного обороту оборотних коштів і прибутку, кількості співробітників, агресивності конкурентного середовища, тощо. Після реєстрації підприємства необхідно визначити

відповідальну особу (групу осіб), яке буде безпосередньо займатися організацією служби економічної безпеки.

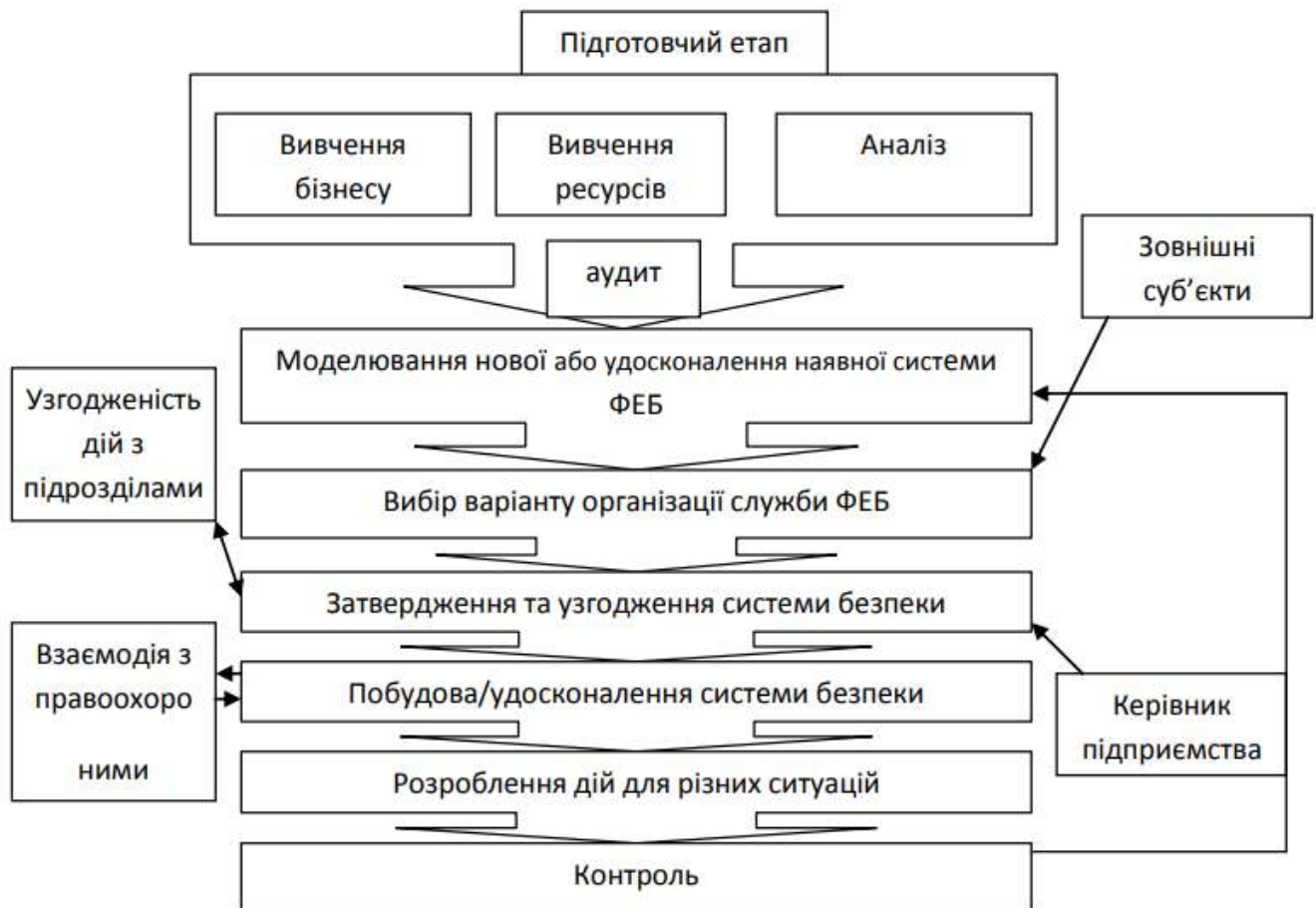

Рис. 3.3. Алгоритм поліпшення системи фінансово-економічної безпеки підприємства

Для більшості підприємств, як уже зазначалося, питання забезпечення безпеки господарської діяльності всупереч принципам ринкової економіки не є пріоритетними, що істотно впливає на результати діяльності підприємства і досить часто призводить до банкрутства і ліквідації. Сказане спонукало об'єднати в створеному алгоритмі дії по формуванню системи безпеки на новоствореному підприємстві і вдосконалення процесу забезпечення безпеки в умовах діючого підприємства.

Створення надійної системи економічної безпеки підприємства вимагає комплексу підготовчих заходів. Практика функціонування служби економічної

безпеки суб'єктів підприємництва показує, що рішення про вибір варіанта організації СЕБП багато в чому залежить від результатів цього етапу.

Підготовчий етап передбачає попереднє пророблення реальних або проектних можливих параметрів конкретного підприємства з урахуванням наступних аспектів:

1) «характер і масштаб діяльності підприємства: особливості продукції, прогресивні технології, наявність нових продуктів, патенти, ліцензії, виробничі потужності, кількість співробітників і тощо;

2) ринкове становище підприємства: темпи розвитку галузі в цілому, динаміка продажів, ринкова частка, рівень конкурентоспроможності, імідж підприємства;

3) фінансові можливості підприємства;

4) аналіз внутрішніх і зовнішніх загроз підприємству;

5) отримання інформації про кризові ситуації, дії щодо їх усунення та реальні наслідки, що мали місце в минулому;

6) аудит існуючих (раніше реалізованих) заходів безпеки і аналіз їх відповідності виявленим загрозам».

Моделювання нової (вдосконалення існуючої) системи економічної безпеки підприємства передбачає послідовну реалізацію наступних кроків: усунення недоліків, виявлених за результатами аудиту; розробка пропозицій щодо вдосконалення системи безпеки і розрахунок додаткових необхідних ресурсів усіх видів; планування щомісячних витрат (бюджету) на функціонування системи економічної безпеки.

На цьому ж етапі доцільність або недоцільність створення власної служби безпеки, залучення державних і недержавних служб безпеки з урахуванням фактичних або можливих збитків від неповернення дебіторської заборгованості, розкрадання товарно-матеріальних цінностей, витоку конфіденційної інформації, деструктивні дії правоохоронних і контролюючих органів та інші економічні помилки.

Ефективно організована служба безпеки підприємства здатна знизити ці втрати на 70-90%, а витрати на створення служби безпеки становлять 5-10% від суми понесених втрат. Приблизно так само оцінюється і ефективність служби

безпеки підприємства. Для цього необхідно проаналізувати динаміку втрат і порівняти величину очікуваної економії з витратами на утримання служби безпеки підприємства.

За результатами аудиту, розрахованого бюджету на створення та утримання служби безпеки підприємства і можливості зниження втрат за рахунок цього формується перелік ключових завдань, який в загальному вигляді, тобто без урахування специфіки діяльності кожного окремого підприємства може бути сформований таким чином:

- 1) захист законних прав та інтересів підприємства;
- 2) моніторинг стану зовнішнього середовища підприємства;
- 3) виявлення можливих загроз економічній безпеці підприємства і розробка превентивних заходів щодо попередження або зниження виробничих, комерційних та інших ризиків;
- 4) вивчення партнерів, клієнтів і конкурентів підприємства;
- 5) попередження і припинення можливих протиправних дій персоналу підприємства, які можуть завдати шкоди економічній безпеці;
- 6) захист конфіденційної інформації підприємства, стосується всіх аспектів його діяльності;
- 7) підготовка і проведення акцій, що поліпшують імідж і зміцнення ділової репутації підприємства [38].

Наявний набір завдань та інші задані параметри дозволяють побудувати організаційну структуру служби безпеки підприємства. Якщо, наприклад, ми виходимо за рамки великого підприємства, то для виконання всього комплексу завдань бажано мати таку типову структуру служби безпеки: підрозділ безпеки; блок внутрішньої безпеки; інформаційноаналітичний відділ; блок захисту інформації; експертний блок.

Нижче наведено ключові операційні та фінансові ризики, що впливають на діяльність ПрАТ «Дніпроспецсталь», та основні підходи до управління ними.

1. Операційне середовище в Україні. ПрАТ «Дніпроспецсталь» здійснює свою діяльність в Україні. Хоча економіка України загалом вважається ринковою, вона

продовжує демонструвати особливості, властиві перехідній економіці. Їй, зокрема, залишаються притаманними певні структурні диспропорції, низький рівень ліквідності ринків капіталу, порівняно висока інфляція, значний розмір зовнішнього та внутрішнього державного боргу. Основними ризиками для сталої економічної динаміки залишаються напруженість у геополітичних відносинах з Російською Федерацією; пандемія COVID – 19 у світі та її наслідки, відсутність чіткого консенсусу щодо напрямків проведення інституціональних реформ, зокрема в державному управлінні; судочинстві та основних секторах економіки; прискорення трудової еміграції та низький рівень залучення інвестицій.

2. Комерційний ризик. Комерційний ризик ПрАТ «Дніпроспецсталь» пов'язаний із несприятливими змінами цін на продукцію внаслідок зниження попиту з боку покупців, надлишкової пропозиції з боку виробників металопродукції або непередбачуваних ринкових коливань на вітчизняному та світовому ринках. Наслідком цього ризику є зниження доходу від реалізації та прибутковості діяльності, а також зниження надходжень грошових коштів. З метою мінімізації цього ризику ПрАТ «Дніпроспецсталь» регулярно відслідковує динаміку цін на ринку металопродукції, здійснює постійний моніторинг якості продукції та розширює асортимент продукції задля забезпечення достатнього попиту на власну продукцію з боку існуючих та нових клієнтів.

3. Ризик втрати ринків збуту. Запровадження обмежень або заборона на ввезення металопродукції українського виробництва в межах політики протекціонізму з боку зарубіжних країн або внаслідок погіршення геополітичних відносин з іншими країнами, зокрема, з Російською Федерацією, може призвести до зменшення або втрати відповідних ринків збуту. Керівництво ПрАТ «Дніпроспецсталь» стежить за станом розвитку поточної ситуації та вживає заходів, за необхідності, для мінімізації будь-яких негативних наслідків, наскільки це можливо.

4. Ризик зростання цін на сировину та транспортні послуги. Коливання цін на сировину, енергоносії, інші матеріали та послуги має значний вплив на діяльність ПрАТ «Дніпроспецсталь». Зростання цін на сировину та матеріали внаслідок

несприятливої макроекономічної ситуації або монополії конкретних постачальників призводить до підвищення собівартості виробництва та відповідного зниження рівнів прибутковості ПрАТ «Дніпроспецсталь». Подальший негативний вплив має також підвищення вартості транспортних послуг, що призводить до неконкурентоспроможності на деяких ринках або низької маржинальності продажів. Задля мінімізації ризику Група використовує тендерні процедури для визначення оптимальних постачальників матеріалів, сировини та послуг. Також ПрАТ «Дніпроспецсталь» впроваджує програми оптимізації виробництва, ресурсозбереження, зниження постійних витрат для забезпечення необхідного рівня прибутковості.

5. Валютний ризик. Оскільки ПрАТ «Дніпроспецсталь» здійснює операції як в українській гривні, так і в іноземній валюті, зокрема, в таких валютах як долар США, євро та російський рубль, для діяльності ПрАТ «Дніпроспецсталь» властивим є валютний ризик у вигляді потенційних збитків від наявності відкритих позицій у іноземних валютах внаслідок несприятливої зміни обмінних курсів. Валютний ризик обумовлено передусім наступними видами діяльності ПрАТ «Дніпроспецсталь»:

- експорт виробленої продукції до країн СНД, Європи та інших держав;
- імпорт матеріалів та необоротних активів з інших країн;
- залучення позикових коштів в іноземній валюті від вітчизняних банків.

Основним інструментом управління валютним ризиком ПрАТ «Дніпроспецсталь» є підтримання чистої монетарної позиції в іноземній валюті на прийнятному рівні та прогнозування грошових потоків в іноземній валюті з метою мінімізації втрат від несприятливих змін обмінних курсів валют. Кредитний ризик виникає у разі дефолту ключових покупців ПрАТ «Дніпроспецсталь» за їх зобов'язаннями.

6. Кредитний ризик. ПрАТ «Дніпроспецсталь» пов'язаний передусім з дебіторською заборгованістю, що виникає в ході операційної діяльності, а також грошовими коштами у банках. Кредитний ризик ПрАТ «Дніпроспецсталь» за грошовими коштами та їх еквівалентами пов'язаний з дефолтом банків по їх зобов'язанням, грошових коштів та їх еквівалентів, розміщених на банківських рахунках. Керівництво ПрАТ «Дніпроспецсталь» вважає, що банки, в яких

розміщено грошові кошти ПрАТ «Дніпроспецсталь», мають мінімальну ймовірність невиконання зобов'язань, та здійснює постійний моніторинг фінансового стану цих банків. З метою управління кредитним ризиком за дебіторською заборгованістю на Підприємстві використовується кредитна політика щодо покупців та здійснюється постійний моніторинг кредитоспроможності покупців. Більшість продажів ПрАТ «Дніпроспецсталь» здійснюються споживачам, що мають прийнятну кредитну історію, або на основі попередньої оплати.

7. Процентний ризик Станом на 31 грудня 2022 р. та 2021 р. кредити банків було залучено ПрАТ «Дніпроспецсталь» тільки під фіксовані ставки. Оскільки схильність до ризику зміни процентних ставок відноситься передусім до інструментів із плаваючою ставкою, ПрАТ «Дніпроспецсталь» не було схильним до процентного ризику на звітну дату.

8. Ризик ліквідності Ризик ліквідності виникає у разі недостатності ліквідних активів для виконання ПрАТ «Дніпроспецсталь» зобов'язань, за якими настають терміни погашення. Для управління цим ризиком ПрАТ «Дніпроспецсталь» здійснює аналіз своїх активів і зобов'язань за строками погашення та планує грошові потоки залежно від очікуваних термінів виконання зобов'язань за відповідними інструментами з метою забезпечення наявності достатніх коштів для виконання вимог кредиторів на постійній основі.

Етапи алгоритму формування системи економічної безпеки підприємства та типова структура її обслуговування дозволяють вибрати суб'єктів безпеки, які будуть виконувати завдання по кожному напрямку. Як зазначається, такі підприємства як ПрАТ «Дніпроспецсталь» найбільше потребують залучення агентів зовнішнього економічної безпеки (державних або недержавних) в рамках підписаних договорів про виконання завдань та мають можливість формувати власні служба економічної безпеки підприємства. Можливий комбінований варіант, після якого відповідно до наявних ресурсів частина завдань виконується власними суб'єктами безпеки, а інша - зовнішніми.

Крім того, розроблений алгоритм формування системи економічної безпеки, що передбачає вдосконалення існуючої системи безпеки шляхом зміни і ревізії

організації служби економічної безпеки підприємства за результатами її функціонування.

Відповідно до обраного варіанту організації служби економічної безпеки підприємства слід розробити положення про службу економічної безпеки підприємства, перелік основних завдань та функцій в розрізі суб'єктів безпеки, функціональні обов'язки та повноваження співробітників служби. Перелік конкретних об'єктів захисту, сформована організаційна і штатна структура, бездоганна комплектація кожного підрозділу. Співробітники служби економічної безпеки повинні бути професійно підготовленими людьми з високим рівнем кваліфікації, постійно займаються цією діяльністю, переважно з економічної та юридичної спеціалізації.

Як показує практика служби економічної безпеки підприємства, перевагу часто віддається колишнім співробітникам правоохоронних органів (МВС, СБУ, прокуратури, податкової поліції, контрольно-ревізійних підрозділів) з відповідним досвідом роботи. високі моральні та ділові якості.

Служба економічної безпеки підприємства повинна працювати в двох режимах - штатному і аварійному. У штатному режимі, який відповідає суті профілактичної та профілактичної функції, коли немає значних загроз економічній безпеці підприємства, ведуться профілактичні роботи по їх запобіганню, а діяльність усіх структурних медичних служб і підприємства. в цілому тривають в добовому ритмі. У разі виникнення загрози локальні проблеми і загрози вирішуються і долаються в робочому стані [29].

Особливо важливо розробити механізм забезпечення економічної безпеки в умовах кожного підприємства з урахуванням описаних обставин і відповідно до розробленої послідовністю (рис. 3.4).

В надзвичайних ситуаціях виникають загрози з великою ймовірністю нанесення шкоди підприємству. У таких випадках в складі служби економічної безпеки повинна почати роботу з надзвичайних ситуаціях (група швидкого реагування), що включає найбільш кваліфікованих і знаючих фахівців із залученням при необхідності працівників інших підрозділів.

Рис. 3.4. Механізм управління системою фінансово-економічної безпеки підприємства в кризових ситуаціях

Ключовим завданням системи економічної безпеки СТОВ «Дніпро-Н» в складних умовах експлуатації є не тільки моніторинг поточного стану економічної безпеки та наявності тих чи інших загроз, а й визначення моменту реалізації загроз, які можуть призводити до проявів кризи.

При низькому рівні контролю над поточною ситуацією це може привести до розвитку кризи через поступовий перехід від кризових явищ до кризового стану підприємства.

Система фінансово-економічної (як і будь-яка інша) безпеки підприємства виконує дві основні функції: превентивно-профілактичну та оперативноінформаційну. Пропонуємо впровадити превентивно-профілактичні та оперативноінформаційні функції для поліпшення функціонування системи економічної безпеки підприємства.

Превентивна та профілактична функція спрямована на виконання комплексу взаємопов'язаних заходів по створенню середовища, що забезпечує безпечне розвиток підприємства, і реалізується за допомогою реалізації спільних заходів

безпеки. Цю функцію виконує ПрАТ «Дніпроспецсталь» в повсякденній роботі за звичайним графіком, відповідно до тактичних і оперативних планів і передбачає:

- організаційно-правовий вплив на діяльність персоналу і споживачів підприємства за допомогою розробки і впровадження норм безпеки;
- підбір, перевірка і контроль роботи персоналу, розробка ефективної кадрової політики та програм мотивації праці;
- охорона підприємства: предмети, гроші, матеріальні цінності, комунікації, обладнання, вантажі, персонал;
- атестація приміщень, спеціального обладнання деяких з них, облік обмежених носіїв інформації, захист засобів зв'язку, організація службової та спеціальної діловодства;
- захист інформаційних ресурсів обмеженого доступу
- вдосконалення технологій виробництва, впровадження в них елементів захисту;
- формування позитивного іміджу підприємства;
- планування і діяльність організації в кризових ситуаціях;
- розробка заходів відповідальності за порушення встановлених правил безпеки діяльності.

З превентивно-профілактичним захистом нерозривно пов'язана оперативно-інформаційна функція, яка реалізується шляхом реалізації спеціальних заходів безпеки. Основними з цих заходів є:

- формування інформаційних ресурсів, організація та проведення конкурентної розвідки;
- інформаційно-аналітичне забезпечення прийняття рішень керівництвом організації;
- розробка та реалізація заходів з протидії недобросовісної конкуренції, в тому числі промислового шпигунства;
- інформаційно-аналітичне дослідження клієнтів, партнерів і конкурентів;
- взаємодія з правоохоронними органами щодо запобігання та припинення протиправних посягань на майно, персонал та імідж організації;

- заходи впливу на недобросовісних клієнтів, боржників і зловмисників з метою відшкодування підприємству збитків, понесених з їхньої вини;

- проведення службових розслідувань за фактами неправомірних дій персоналу організації та порушень встановлених правил роботи;

- розробка і реалізація заходів щодо дезінформації конкурентів.

Ефективність управління системою економічної безпеки підприємства визначається за одним критерієм - відсутність або наявність завданої йому матеріальної та моральної шкоди. Надійна система фінансово-економічної безпеки ПрАТ «Дніпроспецсталь» можлива тільки при використанні комплексного і системного підходу в її організації та управлінні. Ця система дає можливість оцінити перспективи розвитку підприємства, виробити його тактику і стратегію, знизити наслідки фінансових криз і негативний вплив нових загроз і небезпек. Однак в подальшому вважається за необхідне вивчити прикладні аспекти застосування механізму управління економічною безпекою підприємства в окремих сферах діяльності з використанням особливостей і напрямків їх розвитку.

ВИСНОВКИ

Фінансова безпека є однією з найважливіших складових системи економічної безпеки підприємства, оскільки фінансова складова є основою в сучасній економіці як на макро-, так і на мікрорівні. Сучасна економіка реалізує свої функції шляхом використання фінансових механізмів, за допомогою фінансових методів, важелів, стимулів, переслідуючи при цьому фінансові цілі. Корпоративна фінансова безпека є важливою частиною корпоративної економічної безпеки. Вона базується на незалежності, ефективності та конкурентоспроможності підприємства та відображається через набір стандартів та систем індексів для вимірювання статусу підприємства. Це характеризує незалежність, ефективність і конкурентоспроможність підприємства. ефективність і конкурентоспроможність. Рух грошових коштів, дебіторська та кредиторська заборгованість збалансовані, ліквідність активів достатня та наявні необхідні резерви грошових коштів, фінансова стабільність (стабільність); рівень фінансових ресурсів, що надаються підприємству, достатній для задоволення його потреб та виконання існуючих зобов'язань; якість фінансових інструментів і послуг, захист від можливих прорахунків і прямих зловживань, які можуть негативно вплинути на фінансовий стан компанії, ступінь захисту фінансових інтересів на всіх рівнях фінансових взаємовідносин.

Проблема забезпечення економічної безпеки підприємств розглядається як найважливіший елемент та фактор, що багато в чому визначає стан економічної безпеки, що відображається, регіонами та країнами. Фінансова безпека підприємств - це динамічна характеристика, що змінюється під впливом факторів та загроз внутрішніх та зовнішніх середовищ. Формування фінансової безпеки підприємств забезпечує його стабільне функціонування та створює умови для збільшення його економічного потенціалу.

Достовірність оцінки рівня економічної безпеки залежить від правильності визначення кількісних параметрів порогових значень. Таким чином, запропонований

метод оцінки рівня економічної безпеки підкреслює значення фактору достовірності інформації, що використовується в аналізі та діагностиці господарсько-фінансової діяльності організації. Саме достовірною інформацією дозволяє отримувати досить надійні оцінки та зробити на їх основі обґрунтовані прогнози. Основою надійності отриманих в результаті діагностики даних та прогнозних оцінок є достовірною обліково-фінансова інформація, яка може бути отримана лише у разі наявності на підприємстві грамотно організованої облікової системи, до якої можуть належати управлінський, бухгалтерський, податковий та статистичний види обліку.

ПрАТ «Дніпроспецсталь» – ключовий виробник сортової нержавіючої сталі на ринках СНД, а в Україні – безперечний лідер у цьому сегменті. Керівництво ПрАТ «Дніпроспецсталь», будучи гарантом виконання вимог міжнародного стандарту ISO 9001:2015, з огляду на існуючі ризики, реалізує політику і цілі в області якості шляхом планування, виконання, аналізу та постійного вдосконалення основних і забезпечуючих процесів, процесів управління та розвитку Системи менеджменту якості. Аналізує ефективність і результативність процесів і, використовуючи принцип безперервності управління, визначає напрями поліпшення Системи менеджменту якості. Політика в області якості визначає зміст діяльності і доводиться до відома всіх співробітників, споживачів, постачальників, акціонерів ПрАТ «Дніпроспецсталь» і суспільства.

Внаслідок дослідження активів підприємства, можна зробити наступні висновки. Зростання величини активів підприємства за останні 5 років пов'язаний, у першу чергу, зі зростанням наступних статей балансу: необоротні активи збільшились на 1 170 033 тис.грн. (збільшення складає 35,09%), в тому числі основні засоби збільшились на 1 175 053 тис.грн., що складає 36,13%; запаси збільшились на 215 784 тис.грн., що складає 22,82%. Найсуттєвіше збільшення спостерігається за статтею пасиву балансу «Власний капітал» та складає 368,8% (258 735 тис.грн.) та поточні зобов'язання та забезпечення збільшились на 64,11%, що в абсолютному значенні складає 1 973 882 тис. грн. Негативні зміни спостерігаються наступні: серед статей активу балансу найбільше зменшення спостерігається за статтею «Гроші та їх еквіваленти» та складає 85,04% (164 289 тис.грн.). Також зменшилась

дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги на 32,3%, що складає 397 624 тис.грн. У пасиві балансу зменшилися довгострокові зобов'язання та забезпечення на 54,84%, що складає 1 531 324 тис.грн.

Чисті активи підприємства в 2018-2022 рр. набагато перевищують пайовий капітал (станом на 2022 рік – більше, ніж у 6 разів). Це співвідношення позитивно характеризує фінансове становище, повністю задовольняючи вимогам нормативних актів до величини чистих активів організації. Понад те, визначивши поточний стан показника, слід зазначити збільшення чистих активів в 3,7 разу протягом п'яти років. Перевищення чистих активів над статутним капіталом і водночас їх збільшення за період говорить про хороше фінансове становище організації за даною ознакою.

Коефіцієнт фінансової стабільності за 5 років менший нормативного значення. Показник фінансового левериджу більший за нормативне значення, тому можна зробити висновок, що підприємство залежить від довгострокових позик. Коефіцієнт фінансової стійкості менший за нормативне значення. Тому можна зробити висновок, що спостерігається недостатність стабільних джерел фінансування у її загальному обсязі. Коефіцієнт поточної ліквідності мав нормативне значення лише у 2020-2021 році та у 2022 році приймав найнижче значення 0,32; загалом показник за 5 років зменшився на 0,53. Показник нижче нормативного свідчить про проблемний стан платоспроможності, адже оборотних активів недостатньо для того, щоб відповісти за поточними зобов'язаннями. Коефіцієнт швидкої ліквідності за 2018-2022 роки приймає значення нижче нормативного, але найкращі значення також спостерігаються у 2020-2021 році. Отже, підприємство не є ліквідним. Коефіцієнт абсолютної ліквідності також приймає значення значно нижче нормативного. Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської менше нормативного значення показника, менше 1. Отже, здатність розрахуватися за рахунок дебіторів є низькою.

Отже за проведеними розрахунками та побудованою п'ятифакторною моделлю Альтмана можна зробити висновок, що за даними останніх п'яти років діяльність ПрАТ «Дніпрспецсталь» була такою, що ймовірність банкрутства була

дуже високою. Найкраще значення показника спостерігається у 2020 році, але це надто не впливає на загальний результат моделі.

Всі значення показників рентабельності мають негативне значення для діяльності підприємства. За значеннями показників можна зробити висновок, що підприємство є низькорентабельним. Коефіцієнт реінвестування у 2019 році склав 2,15 та у 2021 році – 2,67, за інші роки коефіцієнт дорівнює нулю. Період окупності капіталу та період окупності класного капіталу також мали значення лише у 2019 та у 2021 роках, кращі значення для діяльності підприємства спостерігаються у 2021 році. За 2018, 2020 та 2022 роки дані показників відсутні через неможливість розрахунків.

Коефіцієнт зносу основних засобів за 5 років приймає нормативне значення, тому ступінь зносу основних засобів ПрАТ «Дніпроспецсталь» є низькою. Фондовіддача основних засобів також приймає нормативне значення, тому можна стверджувати, що підприємство ефективно використовує основні засоби.

Значення рентабельності активів за 2018-2022 роки є нормативним, тому підприємство ефективно використовує свої активи. Коефіцієнт оборотності дорівнює нулю.

В результаті дослідження показників-індикаторів фінансово-економічної безпеки підприємства, можна зробити висновки. Коефіцієнт покриття приймає нормативне значення у 2020-2021 роках, що вказує на достатність оборотних коштів для погашення своїх боргів. У всіх інших роках коефіцієнт нижчий за нормативне значення. Коефіцієнт фінансування більший за нормативне значення. Це говорить про те, що заборгованість підприємства перевищує його власний капітал. Коефіцієнт втрати платоспроможності приймає нормативне значення, отже внаслідок негативних факторів не будуть надто скорочені надходження коштів, щоб при цьому була можливість здійснювати необхідні платежі.

У науковій літературі щодо економічної безпеки для фінансової безпеки підприємства зазвичай виділяють лише розділ, в якому відсутні методики та спеціальні інструменти з реалізації фінансової безпеки, до того ж на практиці

організації звикли до директивного контролю, забезпечення та управління безпекою зверху, на основі чого не розвиваються в даному напрямку самостійно.

Превентивно-профілактична функція захисту підприємства передбачає: організаційно-правовий вплив на діяльність персоналу і споживачів підприємства за допомогою розробки і впровадження норм безпеки; підбір, перевірка і контроль роботи персоналу, розробка ефективної кадрової політики та програм мотивації праці; охорона підприємства: предмети, гроші, матеріальні цінності, комунікації, обладнання, вантажі, персонал; атестація приміщень, спеціального обладнання деяких з них, облік обмежених носіїв інформації, захист засобів зв'язку, організація службової та спеціальної діловодства; захист інформаційних ресурсів обмеженого доступу вдосконалення технологій виробництва, впровадження в них елементів захисту; формування позитивного іміджу підприємства; планування і діяльність організації в кризових ситуаціях; розробка заходів відповідальності за порушення встановлених правил безпеки діяльності.

Серед основних заходів оперативно-інформаційної функції захисту підприємства виділено: формування інформаційних ресурсів, організація та проведення конкурентної розвідки; інформаційно-аналітичне забезпечення прийняття рішень керівництвом організації; розробка та реалізація заходів з протидії недобросовісної конкуренції, в тому числі промислового шпигунства; інформаційно-аналітичне дослідження клієнтів, партнерів і конкурентів; взаємодія з правоохоронними органами щодо запобігання та припинення протиправних посягань на майно, персонал та імідж організації; заходи впливу на недобросовісних клієнтів, боржників і зловмисників з метою відшкодування підприємству збитків, понесених з їхньої вини; проведення службових розслідувань за фактами неправомірних дій персоналу організації та порушень встановлених правил роботи; розробка і реалізація заходів щодо дезінформації конкурентів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абалкин Л.Є. Економічна безпека: зарози та їх відображення / Л. Є. Абалкин // Питання економіки. – 2014. - №12. – С. 4-13.
2. Азаренкова Г.М. Фінанси підприємства: навч.посіб. для самостійного вивч.дисц. / Г. М. Азаренкова, Т.М. Журавель. [2-ге вид.випр і доп.]. – К.:Знання-Прес, 2014. – 287 с.
3. Амельницька О.В. Управління виробничо-господарською діяльністю: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами» / Олена Володимирівна Амельницька; [Донец. нац. ун-т]. – Донецьк, 2014. – 20 с.
4. Барановський О. І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення): монографія / О. І. Барановський. – К.:Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 759 с.
5. Безродна Т.М. Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємством: визачення сутності поняття [Електронний ресурс] / Т.М. Безродна // Вісник Східноукраїнського нац.ун-ту. ім. В. Даля. – 2012. – №10 (128). – Ч. 2. Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/VSUNU/2012_10_2/bezrosna.pdf
6. Бондаренко О.М. Оцінка економічної безпеки: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.07.14 / О.М. Бондаренко. – К.:Фенікс, 2014. – 19 с.
7. Бондаренко О.О. Фінансово-економічна безпека підприємства. /О.О. Бондаренко, В.А. Сухецький. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.economy.nyaka.com.ua/3580>
8. Василенко Л. П. Фінанси підприємства:навч. посібник. / Л. П. Василенко, Л. В. Гут. – Чернівці : ЧТЕІ КНТЕУ, 2015. – 239 с.
9. Варналія З.С. Економічна безпека:навч посіб. / З.С. Варналія. –иК.:Знання, 2012. – 647 с.
10. Васильців Т. Г. Економічна безпека підприємництва України: стратегія та механізми зміцнення : монографія / Т. Г. Васильців. – Львів : Арал, 2015. – 386 с.

11. Васильців Т.Г. Економіка підприємства: теорія і пратикум: навч.посіб. / Т.Г. Васильців, В.І. Блонська, С.С. Гринкевич. – Львів:»Магнолія», 2021. – 688 с.
12. Верхоглядова Н.І. Аналіз фінансового стану виробничої та комерційної діяльності підприємства : навч. посібник / Н. І. Вер-хоглядова, В. П. Шило, С. Б. Ільїна та ін.. – К. : Кондор, 2019. – 240 с.
13. Вітлінський В.В. Моделювання економіки: навч.посіб / В.В. Вітлінський. – К.:КНЕУ, 2013. – 408 с.
14. Воротін В.Є. Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети / В.Є. Воротін, В.С. Куйбіда, Е.М. Лібанова. – К.:НІСД, 2013. – 820 с.
15. Герасимчук З.В. Економічна безпека регіону: діагностика та механізм забезпечення: монографія/ З.В. Герасимчук, Н.С.Вавдіюк. – Луцьк: Надстир'я, 2014. – 244 с.
16. Гетьман О.О. Економіка підприємства: навч. посіб. для студ. вищих навчальних закладів / О.О.Гетьман, В.М. Шаповал. – К. : Центр навчальної літератури, 2015. – 488 с.
17. Гнилицька Л.В. Обліково-аналітичне забезпечення функціонування системи економічної безпеки підприємства: автореф. дис. д-ра екон. Наук: 8.00.09; 21.04.02/. – К.:Знання, 2018. – 33 с.
18. Губарик О.М. Система економічної безпеки підприємства / О.М. Губарик, Р.І. Бондаренко // Забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи : матеріали XI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції 29-30 жовтня 2020 р. : В 2 т. – Том 1. – Дніпро : Видавничо-поліграфічний центр «Гарант СВ», 2020. – С. 84-85.
19. Гудзинський О.Д. Теоретичні аспекти формування обліковоаналітичного механізму менеджменту / О.Д. Гудзинський, Г.Г. Кірейцев, Т.М. Пахомова // Облік і фінанси АПК. – 2012. - №3. – С. 89-93
20. Грещак М.Г. Економіка підприємства:підруч. / М.Г. Грещак, В.М. Колот, А.П. Наливайко. – К.:КНЕУ, 2011. – 528 с.

21. Гринюк Н. Фінансова безпека підприємств України / Н. Гринюк, Л. Докієнко // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. - 2021. - № 2. - С. 79-93. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vknteu_2021_2_8
22. Донець Л.І. Економічна безпека підприємства: навч. посібник / Л. І. Донець, Н.В. Ващенко. – К.: ЦУЛ, 2014. – 240 с.
23. Захаров О.І. Організація та управління економічною безпекою суб'єктів господарської діяльності: навч. посібник / О.І. Захаров, П. Я. Пригунов. – К.: КНТ, 2013. – 257
24. Здрок В. В. Прикладна економетрика. Симультаивні моделі: навч. посібник. Ч. 1. / В. В. Здрок. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2014. – 112 с.
25. Іванілова О.С. Економіка підприємства: підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 728 с.
26. Іванюта Т. М. Економічна безпека підприємства: навч. посіб. / Т. М. Іванюта, А. О. Заїчковський – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 256 с.
27. Іващенко О.В. Системи фінансово-економічної безпеки підприємства. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.sworld.com.ua/konfer28/51.pdf>
28. Єрмошенко М.М. Фінансовий менеджмент: курс лекцій / М.М. Єрмошенко, С.А. Єрохін, О.А. Стороженко. — К.: НАУ, 2012. — 506 с.
29. Камлик М. І. Економічна безпека підприємницької діяльності. Економіко-правовий аспект : навч. посібник. / М. І. Камлик. – К. : Атіка, 2014. – 432 с.
30. Каркавчук В. В. Аналіз системи фінансової безпеки підприємства / В. В. Каркавчук // Вісник Львівського національного університету. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2014. – № 38. – С. 90-94.
31. Кіндрацька Г. І. Стратегічний менеджмент / Г. І. Кіндрацька. – К. : Знання, 2013. – 366 с.
32. Кириченко О.А. Вдосконалення управління фінансовою безпекою підприємства. – К.: Знання, 2012 – 369 с.

33. Клівець П.Г. Стратегія підприємства: навч. посіб. / П.Г. Клівець – К.: Академвидав, 2012. – 320 с.
34. Коваленко Л. О. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. / Л. О. Коваленко, Л. М. Ремньова.. – К. : Знання, 2015. – 485 с.
35. Ковальов Д.С. Кількісна оцінка рівня економічної безпеки підприємства / Д.С. Ковальов, І.П. Плетнікова // Економіка України. – 2012. –№ 4. – С. 35-40.
36. Ковальов Д.С. Економічна безпека підприємства / Д.С. Ковальов, Т.М. Сухорукова // Економіка України. – 2013. – № 10. – С.48-53.
37. Козаченко Г.В. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення : монографія / Г.В. Козаченко, В.П. Пономарьов, О.М. Ляшенко. — К.: Лібра, 2019. — 280 с.
38. Купира М. І. Фінансова безпека підприємства: вектор менеджменту / М. І. Купира, С. В. Іванісік // Економічний форум. - 2021. - № 4. - С. 79-84. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2021_4_13
39. Кракос Ю. Б. Управління фінансовою безпекою підприємств / Ю. Б. Кракос, Р. О. Разгон // Економіка та управління підприємствами: проблеми теорії та практики. – 2015. – № 1(1). – С. 86-97.
40. Лук'яненко І. Г. Економетрика : підручник / І. Г. Лук'я-ненко, Л. І. Краснікова. – К. : Товариство «Знання», КОО, 2019. – 494 с.
41. Малиш Д. О. Фінансова безпека підприємства: структурно-декомпозиційний аналіз / Д. О. Малиш // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. - 2017. - Т. 22, Вип. 8. - С. 112-116. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2017_22_8_25
42. Мартюшева Л.С. Фінансова безпека підприємств: конспект лекцій / Л.С. Мартюшева, Т.Б. Кузенко, О.Ю. Литовченко. — Харків: ХНЕУ, 2020. -140 с.
43. Міронов В.С. Фінансова безпека як складова економічної безпеки. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/1256>
44. Мойсенко І.П. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства. Навч.посіб. / І.П. Мойсенко, О.М. Марченко. – Львів:Арал, 2018. – 380 с.

45. Мец В. О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства : навч. посібник / В. О. Мец. – К. : КНЕУ, 2021. – 132 с.
46. Мних Є. В. Економічний аналіз : підручник / Є. В. Мних.– К. : Центр навчальної літератури, 2015. –472 с.
47. Мунтіян В. І. Економічна безпека України: монографія / В. І. Мунтіян. – К. : Вид-во КВІЦ, 2020. – 464 с.
48. Ортинський В.Л. Економічна безпека підприємств, організацій та установ: навч.посіб / В.Л. Ортинський, І.С Керницький, З.Б. Живко. – К.:Правова єдність, 2013. – 544 с.
49. Офіційний сайт ПрАТ «Дніпроспецсталь». Режим доступу: <http://www.dss-ua.com/ukr/index.wbp>.
50. Пархоменко О.В. Інформаційно-аналітичне забезпечення процесу прийняття рішень в системі науково-технічної інформації: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук. спец. 08.02.02 «Економіка та управління науково-технічним прогресом» / О.В. Пархоменко. – К.:Знання, 2013. – 24 с.
51. Підхомний О. М. Типологія загроз фінансовій безпеці суб'єктів підприємницької діяльності / О. М. Підхомний, Н. О. Микитюк, І. П. Вознюк // Зб. наук. праць «Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку». – Львів : Вид-во НУ «Львівська політехніка», 2021.- С. 119-123.
52. Реверчук Н.Й. Економічна безпека в Україні: держави, фірми, особи: навч.посіб. / Н.Й. Реверчук, Я.Й. Малик, І.І. Кульчицький. – Львів: ЛФ МАУП, 2021. – 192 с.
53. Саєнко М. Г. Стратегія підприємства: підручник– Тернопіль: Економічна думка, 2019. – 390 с.
54. Сухоруков А. І. Сучасні проблеми фінансової безпеки України : монографія / А. І. Сухоруков. –К: НППМБ, 2021. – 117 с.
55. Філіппов О. О. Сутність категорії "фінансова безпека підприємства" / О. О. Філіппов // Управління розвитком. - 2013. - № 16. - С. 75-77. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uproz_2013_16_31

56. Фоміна М. В. Проблеми економічно безпечного розвитку підприємств: теорія і практика : монографія / М. В. Фоміна. – Донецьк : ДонДУЕТ, 2020. – 141 с.
57. Хлістунова Н. В. Фінансові ризики і платоспроможність підприємств / Н. В. Хлістунова // Актуальні проблеми економіки. – 2019.– № 7(25). – С. 63-68.
58. Чернеп О.Г. Управління фінансово-економічною безпекою підприємств в Україні. – К.:Знання, 2012. – 430 с.
59. Шемаєва Л. Г. Забезпечення економічної безпеки підприємства на основі управління стратегічною взаємодією із суб'єктами зовнішнього середовища: монографія / Л. Г. Шемаєва. – Київ, 2012. – 357 с.
60. Шершньова З. Є. Стратегічне управління: навч.посіб. / З. Є. Шершньова, С. В. Оборська. – К.: КНЕУ, 2021. – 384 с.
61. Шенда А. В. Ризики в підприємництві: оцінювання та управління: навч.посіб. / А. В. Шенда, М. В. Голованенко. – К.: Знання, 2014. – 271 с.
62. Шкарлет С. М. Економічна безпека підприємства: інноваційний аспект : монографія / С. М. Шкарлет. – К. : Книжкове вид-во Національного авіаційного університету, 2014. – 435 с.
64. Шлемко В. Т. Економічна безпека України: сутність та шляхи забезпечення : Монографія / В. Т. Шлемко, І. Ф. Бінько. – К. : НІСД, 2014. –144 с.
65. Штанден Р.С. Економічна безпека підприємства / Р.С. Штанден, О.К. Дамченко. – К.:Цент. учб. літ-ри, 2013. – 189 с.
66. Яценко Г. В. Фінансова безпека підприємств і банківських установ / Г.В. Яценко. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2014. – 285 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Фінансова звітність ПрАТ «Дніпроспецсталь» за 2018 рік

Таблиця А.1

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	14 541	12 298
первісна вартість	1001	47 523	48 308
накопичена амортизація	1002	(32 982)	(36 010)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	44 039	42 179
Основні засоби	1010	3 351 546	3 251 937
первісна вартість	1011	3 396 121	3 523 014
знос	1012	(44 575)	(271 077)
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	5 558	6 721
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Інші необоротні активи	1090	50 365	21 126
Усього за розділом I	1095	3 466 049	3 334 261
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	890 981	945 791
Виробничі запаси	1101	374 462	407 207
Незавершене виробництво	1102	342 899	348 141
Готова продукція	1103	173 620	190 443
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	920 785	1 230 981
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	20 794	21 888
з бюджетом	1135	70 051	72 672
у тому числі з податку на прибуток	1136	21 126	-
з нарахованих доходів	1140	1 064	1 581
Дебіторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	13 698	12 676
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	119 225
Гроші та їх еквіваленти	1165	294 111	193 182
у тому числі в касі	1166	7	6
розрахунки в банках	1167	294 104	193 176
Витрати майбутніх періодів	1170	1 118	1 592

Продовження додатку А

Продовж.табл. А.1

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
Інші оборотні активи	1190	490	7 559
Усього за розділом II	1195	2 213 092	2 607 147
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	5 679 141	5 941 408
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	49 720	49 720
Капітал у дооцінках	1405	2 292 418	2 143 444
Додатковий капітал	1410	114 627	114 627
Резервний капітал	1415	12 430	12 430
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(2 014 692)	(2 250 066)
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Усього за розділом I	1495	454 503	70 155
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	96 104	22 256
Довгострокові кредити банків	1510	2 104 908	2 385 375
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	384 639	384 768
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	1595	2 585 651	2 792 399
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	567 194	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	1 000 522	1 751 007
товари, роботи, послуги	1615	884 159	1 152 611
розрахунками з бюджетом	1620	6 239	9 054
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	7 937	6 406
розрахунками з оплати праці	1630	18 610	19 513
Поточна кредиторська заборгованість з одержаних авансів	1635	60 975	45 038
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	14 347	14 335
Поточні забезпечення	1660	44 300	45 616
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	34 704	35 274
Усього за розділом III	1695	2 638 987	3 078 854
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	5 679 141	5 941 408

Перший заступник Голови Правління
Директор з фінансів та економіки

Головний бухгалтер

Сергій Кійко

Галина Лучко

Продовження додатку А

Таблиця А.2

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року (перераховано)
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	6 305 977	6 850 343
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(5 538 957)	(5 642 069)
Валовий прибуток	2090	767 020	1 208 274
збиток	2095	-	-
Інші операційні доходи	2120	79 142	60 407
Адміністративні витрати	2130	(102 891)	(98 085)
Витрати на збут	2150	(164 520)	(213 551)
Інші операційні витрати	2180	(95 147)	(172 285)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	483 604	784 760
збиток	2195	-	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	36 563	36 901
Інші доходи	2240	1 163	22 249
Фінансові витрати	2250	(507 580)	(433 940)
Втрати від участі в капіталі	2255	-	-
Інші витрати	2270	(495 217)	(1 294 002)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	-	-
збиток	2295	(481 467)	(884 032)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	77 813	177 456
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	-	-
збиток	2355	(403 654)	(706 576)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	1 139 883
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	23 271	(58 287)
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	23 271	1 081 596
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(3 965)	(186 310)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	19 306	895 286
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(384 348)	188 710

Продовження додатку А

Продовж.табл. А.2

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	4 846 379	5 067 570
Витрати на оплату праці	2505	477 742	406 246
Відрахування на соціальні заходи	2510	100 957	140 885
Амортизація	2515	232 299	200 824
Інші операційні витрати	2520	277 196	677 874
Разом	2550	5 934 573	6 493 399

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	1 075 030	1 075 030
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1 075 030	1 075 030
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	(0.375)	(0.657)
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	(0.375)	(0.657)
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Перший заступник Голови Правління
Директор з фінансів та економіки

[Handwritten signature]

Сергій Кійко

Головний бухгалтер

[Handwritten signature]

Галина Лучко

Додаток Б
Фінансова звітність ПрАТ «Дніпроспецсталь» за 2019 рік

Таблиця Б.1

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Форма № 1		Код за ДКУД	1801001
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	12 298	10 019
первісна вартість	1001	48 308	47 545
накопичена амортизація	1002	(36 010)	(37 526)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	42 179	27 477
Основні засоби	1010	3 251 937	4 763 024
Первісна вартість	1011	3 523 014	4 862 564
Знос	1012	(271 077)	(99 540)
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	6 721	6 755
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Інші необоротні активи	1090	21 126	1 918
Усього за розділом I	1095	3 334 261	4 809 193
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	945 791	1 244 152
Виробничі запаси	1101	407 207	503 238
Незавершене виробництво	1102	348 141	505 586
Готова продукція	1103	190 443	235 328
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1 230 981	1 332 497
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	21 888	95 739
з бюджетом	1135	72 672	107 468
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
з нарахованих доходів	1140	1 581	2 071
Дебіторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	12 676	12 555
Поточні фінансові інвестиції	1160	119 225	191 681
Гроші та їх еквіваленти	1165	193 182	137 324
у тому числі в касі	1166	6	7
розрахунки в банках	1167	193 176	137 317
Витрати майбутніх періодів	1170	1 592	1 812
Інші оборотні активи	1190	7 559	10 847
Усього за розділом II	1195	2 607 147	3 136 146
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	5 941 408	7 945 339

Продовження додатку Б

Продовж.табл. Б.1

Пасив 1	Код рядка 2	На початок звітної періоду 3	На кінець звітної періоду 4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (лайвовий) капітал	1400	49 720	49 720
Капітал у дооцінках	1405	2 143 444	3 341 915
Додатковий капітал	1410	114 627	114 627
Резервний капітал	1415	12 430	12 430
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(2 250 066)	(2 134 449)
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	(761)
Усього за розділом I	1495	70 155	1 383 482
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	22 256	317 193
Довгострокові кредити банків	1510	2 385 375	866 635
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	384 768	459 707
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	1595	2 792 399	1 643 535
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	1 751 007	3 320 295
товари, роботи, послуги	1615	1 152 611	1 341 994
розрахунками з бюджетом	1620	9 054	11 413
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	6 406	8 356
розрахунками з оплати праці	1630	19 513	26 508
Поточна кредиторська заборгованість з одержаних авансів	1635	45 038	98 937
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	14 335	14 333
Поточні забезпечення	1660	45 616	56 707
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	35 274	39 779
Усього за розділом III	1695	3 078 854	4 918 322
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1700	-	-
	1900	5 941 408	7 945 339

В.о. Голови Правління

Головний бухгалтер

Віталій Корнієвський

Галина Лучко

Продовження додатку Б

Таблиця Б.2

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття 1	Код рядка 2	За звітний період 3	За аналогічний період попереднього року 4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	8 151 198	6 305 977
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(7 143 259)	(5 538 957)
Валовий:			
Прибуток	2090	1 007 939	767 020
Збиток	2095	-	-
Інші операційні доходи	2120	122 273	79 142
Адміністративні витрати	2130	(122 703)	(102 891)
Витрати на збут	2150	(215 124)	(164 520)
Інші операційні витрати	2180	(118 315)	(95 147)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
Прибуток	2190	674 070	483 604
Збиток	2195	-	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	34 244	36 563
Інші доходи	2240	9 128	1 163
Фінансові витрати	2250	(516 880)	(507 580)
Втрати від участі в капіталі	2255	-	-
Інші витрати	2270	(125 632)	(495 217)
Фінансовий результат до оподаткування:			
Прибуток	2290	74 930	-
Збиток	2295	-	(481 467)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(21 253)	77 813
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
Прибуток	2350	53 677	-
Збиток	2355	-	(403 654)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття 1	Код рядка 2	За звітний період 3	За аналогічний період попереднього року 4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	1 629 200	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	(95 105)	23 271
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	1 534 095	23 271
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(273 684)	(3 965)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	1 260 411	19 308
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1 314 088	(384 348)

Продовження додатку Б

Продовж.табл. Б.2

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	6 569 624	4 846 379
Витрати на оплату праці	2505	547 208	477 742
Відрахування на соціальні заходи	2510	126 684	100 957
Амортизація	2515	219 678	232 299
Інші операційні витрати	2520	348 684	277 196
Разом	2550	7 811 878	5 934 573

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	1 075 030	1 075 030
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1 075 030	1 075 030
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0.050	(0.375)
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0.050	(0.375)
Дивіденди на одну просту акцію	2650	—	—

В.о. Голови Правління

Головний бухгалтер

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

Віталій Корнієвський

Галина Лучко

Додаток В
Фінансова звітність ПрАТ «Дніпроспецсталь» за 2020 рік

Таблиця В.1

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив 1	Код рядка 2	На початок звітнього періоду (перераховано) 3	На кінець звітнього періоду 4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	10 019	9 085
первісна вартість	1001	47 545	49 260
накопичена амортизація	1002	(37 526)	(40 175)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	27 477	29 227
Основні засоби	1010	4 787 621	4 935 636
Первісна вартість	1011	4 887 161	5 048 989
Знос	1012	(99 540)	(113 353)
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції		-	-
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	6 755	6 710
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Інші необоротні активи	1090	1 918	284 308
Усього за розділом I	1095	4 833 790	5 264 966
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1 244 152	1 396 347
Виробничі запаси	1101	503 238	638 650
Незавершене виробництво	1102	505 586	490 788
Готова продукція	1103	235 328	266 909
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1 332 497	1 187 240
Дебіторська заборгованість за розрахунками:		-	-
за виданими авансами	1130	95 739	75 147
з бюджетом	1135	107 468	110 723
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
з нарахованих доходів	1140	2 071	2 204
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	12 555	8 103
Поточні фінансові інвестиції	1160	191 651	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	137 324	66 549
у тому числі в касі	1166	7	-
розрахунки в банках	1167	137 317	66 549
Витрати майбутніх періодів	1170	1 812	1 952
Інші оборотні активи	1190	10 847	12 214
Усього за розділом II	1195	3 136 146	2 860 479
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	7 969 936	8 125 445

Продовження додатку В

Продовж.табл. В.1

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду (перераховано)	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	49 720	49 720
Капітал у дооцінках	1405	3 353 432	3 452 054
Додатковий капітал	1410	114 627	114 747
Резервний капітал	1415	12 430	12 430
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(2 127 102)	(2 353 587)
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	(761)	-
Усього за розділом I	1495	1 402 346	1 275 364
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	322 926	300 828
Довгострокові кредити банків	1510	866 635	3 920 356
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	459 707	509 131
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	1595	1 649 268	4 730 315
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610	3 320 295	120 975
товари, роботи, послуги	1615	1 341 994	1 754 508
розрахунками з бюджетом	1620	11 413	12 739
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	8 356	10 711
розрахунками з оплати праці	1630	26 508	33 577
Поточна кредиторська заборгованість зв одержаними авансами	1635	98 937	60 501
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	14 333	14 330
Поточні забезпечення	1660	56 707	73 186
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	39 779	39 239
Усього за розділом III	1695	4 918 322	2 119 766
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1700	-	-
	1900	7 969 936	8 125 445

В.о. Голови Правління

Віталій Корнієвський

Головний бухгалтер

Галина Лучко

Продовження додатку В

Таблиця В.2

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття 1	Код рядка 2	За звітний період 3	За аналогічний період попереднього року (перераховано) 4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	9 616 951	8 151 198
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(9 103 504)	(7 143 259)
Валовий:			
прибуток	2090	513 447	1 007 939
збиток	2095	-	-
Інші операційні доходи	2120	64 877	122 273
Адміністративні витрати	2130	(155 094)	(122 703)
Витрати на збут	2150	(328 285)	(215 124)
Інші операційні витрати	2180	(171 006)	(118 315)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	-	674 070
збиток	2195	(76 061)	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	31 985	34 244
Інші доходи	2240	61 651	23 981
Фінансові витрати	2250	(519 913)	(516 860)
Втрати від участі в капіталі	2255	-	-
Інші витрати	2270	(12 828)	(131 527)
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	-	83 888
збиток	2295	(515 166)	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	86 714	(22 864)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	-	61 024
збиток	2355	(428 452)	-

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття 1	Код рядка 2	За звітний період 3	За аналогічний період попереднього року (перераховано) 4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	398 019	1 644 839
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	(29 515)	(95 105)
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	368 504	1 549 734
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(64 616)	(277 806)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	303 888	1 271 928
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(124 564)	1 332 952

Продовження додатку В

Продовж.табл. В.2

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року (перераховано)
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	8 000 648	6 569 624
Витрати на оплату праці	2505	787 472	547 208
Відрахування на соціальні заходи	2510	167 916	126 684
Амортизація	2515	349 427	219 678
Інші операційні витрати	2520	482 054	348 684
Разом	2550	9 787 517	7 811 878

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року (перераховано)
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	1 075 030	1 075 030
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1 075 030	1 075 030
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	(0,399)	0,057
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	(0,399)	0,057
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

В.о. Голови Правління

Віталій Корнівський

Головний бухгалтер

Галина Лучко

Додаток Д
Фінансова звітність ПрАТ «Дніпроспецсталь» за 2021 рік

Таблиця Д.1

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

		Форма № 1	Код за ДКУД	1801001
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	
1	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	9 085	7 182	
первісна вартість	1001	49 260	50 258	
накопичена амортизація	1002	(40 175)	(43 076)	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	29 227	35 739	
Основні засоби	1010	4 935 636	4 671 081	
первісна вартість	1011	5 048 989	5 117 180	
знос	1012	(113 353)	(446 099)	
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-	
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-	
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-	
інші фінансові інвестиції	1035	6 710	5 934	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-	
Відстрочені податкові активи	1045	-	-	
Інші необоротні активи	1090	284 308	38 010	
Усього за розділом I	1095	5 264 966	4 757 946	
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	1 396 347	1 128 433	
Виробничі запаси	1101	638 650	525 358	
Незавершене виробництво	1102	490 788	367 290	
Готова продукція	1103	266 909	235 785	
Поточні біологічні активи	1110	-	-	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1 187 240	927 675	
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
за виданими авансами	1130	75 147	26 361	
з бюджетом	1135	110 723	68 388	
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-	
з нарахованих доходів	1140	2 204	2 760	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	8 103	3 382	
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	313 583	
Гроші та їх еквіваленти	1165	66 549	8 925	
у тому числі в касі	1166	-	1	
розрахунки в банках	1167	66 549	8 924	
Витрати майбутніх періодів	1170	1 952	1 863	
Інші оборотні активи	1190	12 214	14 591	
Усього за розділом II	1195	2 860 479	2 495 961	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-	
Баланс	1300	8 125 445	7 253 907	

Продовження додатку Д

Продовж.табл. Д.1

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	49 720	49 720
Капітал у дооцінках	1405	3 452 054	3 225 938
Додатковий капітал	1410	114 747	114 747
Резервний капітал	1415	12 430	12 430
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(2 353 587)	(2 145 047)
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Усього за розділом I	1495	1 275 364	1 257 788
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	300 828	308 981
Довгострокові кредити банків	1510	3 920 356	2 794 314
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	315
Довгострокові забезпечення	1520	509 131	646 186
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	1595	4 730 315	3 749 796
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	120 975	618 611
товари, роботи, послуги	1615	1 754 508	1 378 753
розрахунками з бюджетом	1620	12 739	13 523
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	10 711	11 451
розрахунками з оплати праці	1630	33 577	37 007
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	60 501	45 294
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	14 330	14 330
Поточні забезпечення	1660	73 186	93 512
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	39 239	33 842
Усього за розділом III	1695	2 119 766	2 246 323
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1700	-	-
	1900	8 125 445	7 253 907

Голова Правління

Головний бухгалтер

Сергій Кійко

Галина Лучко

Продовження додатку Д

Таблиця Д.2

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття 1	Код рядка 2	За звітний період 3	За аналогічний період попереднього року 4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	8 280 234	9 616 951
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(7 815 501)	(9 103 504)
Валовий:			
прибуток	2090	464 733	513 447
збиток	2095	-	-
Інші операційні доходи	2120	136 254	64 877
Адміністративні витрати	2130	(151 982)	(155 094)
Витрати на збут	2150	(294 434)	(328 285)
Інші операційні витрати	2180	(136 720)	(171 006)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	17 851	-
збиток	2195	-	(76 061)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	35 057	31 985
Інші доходи	2240	553 475	61 651
Фінансові витрати	2250	(491 773)	(519 913)
Втрати від участі в капіталі	2255	-	-
Інші витрати	2270	(7 406)	(12 828)
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	107 204	-
збиток	2295	-	(515 166)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(29 073)	86 714
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	78 131	-
збиток	2355	-	(428 452)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття 1	Код рядка 2	За звітний період 3	За аналогічний період попереднього року 4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	398 019
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	(116 627)	(29 515)
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(116 627)	368 504
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	20 920	(64 616)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	(95 707)	303 888
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(17 576)	(124 564)

Продовження додатку Д

Продовж.табл.Д.2

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті 1	Код рядка 2	За звітний період 3	За аналогічний період попереднього року 4
Матеріальні затрати	2500	6 471 854	8 000 648
Витрати на оплату праці	2505	856 632	787 472
Відрахування на соціальні заходи	2510	190 745	167 916
Амортизація	2515	339 581	349 427
Інші операційні витрати	2520	402 533	482 054
Разом	2550	8 261 345	9 787 517

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті 1	Код рядка 2	За звітний період 3	За аналогічний період попереднього року 4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	1 075 030	1 075 030
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1 075 030	1 075 030
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,073	(0,399)
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,073	(0,399)
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Голова Правління

Сергій Кійко

Головний бухгалтер

Галина Лучко

Додаток Е

Фінансова звітність ПрАТ «Дніпроспецсталь» за 2022 рік

Таблиця Е.1

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

		Форма № 1	Код за ДКУД	1801001
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	
1	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	7 182	6 349	
первісна вартість	1001	50 258	51 437	
накопичена амортизація	1002	(43 076)	(45 088)	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	35 739	62 819	
Основні засоби	1010	4 671 081	4 426 990	
первісна вартість	1011	5 117 180	5 207 264	
знос	1012	(446 099)	(780 274)	
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-	
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-	
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-	
інші фінансові інвестиції	1035	5 934	6 218	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-	
Відстрочені податкові активи	1045	-	-	
Інші необоротні активи	1090	38 010	1 918	
Усього за розділом I	1095	4 757 946	4 504 294	
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	1 128 433	1 161 575	
Виробничі запаси	1101	525 358	466 436	
Незавершене виробництво	1102	367 290	516 359	
Готова продукція	1103	235 785	178 780	
Поточні біологічні активи	1110	-	-	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	927 675	833 357	
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
за виданими авансами	1130	26 361	16 706	
з бюджетом	1135	68 388	73 198	
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-	
з нарахованих доходів	1140	2 760	-	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	3 382	3 800	
Поточні фінансові інвестиції	1160	313 583	-	
Гроші та їх еквіваленти	1165	8 925	28 895	
у тому числі в касі	1166	1	2	
рахунки в банках	1167	8 924	28 893	
Витрати майбутніх періодів	1170	1 863	2 176	
Інші оборотні активи	1190	14 591	18 700	
Усього за розділом II	1195	2 495 961	2 138 407	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-	
Баланс	1300	7 253 907	6 642 701	

Продовження додатку Е

Продовж.табл. Е.1

Пасив 1	Код рядка 2	На початок звітної періоду 3	На кінець звітної періоду 4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	49 720	49 720
Капітал у дооцінках	1405	3 225 938	3 009 471
Додатковий капітал	1410	114 747	114 747
Резервний капітал	1415	12 430	12 430
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(2 145 047)	(2 857 478)
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Усього за розділом I	1495	1 257 788	328 890
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	308 981	108 666
Довгострокові кредити банків	1510	2 794 314	415 028
Інші довгострокові зобов'язання	1515	315	-
Довгострокові забезпечення	1520	646 186	737 381
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	1595	3 749 796	1 261 075
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	618 611	3 121 403
товари, роботи, послуги	1615	1 378 753	1 698 535
розрахунками з бюджетом	1620	13 523	13 970
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	11 451	12 156
розрахунками з оплати праці	1630	37 007	36 882
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	45 294	55 233
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	14 330	14 330
Поточні забезпечення	1660	93 512	76 021
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	33 842	24 206
Усього за розділом III	1695	2 246 323	5 052 736
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1700	-	-
Баланс	1900	7 253 907	6 642 701

Голова Правління

Сергій Кійко

Головний бухгалтер

Галина Лучко

Продовження додатку Е

Таблиця Е.2

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття 1	Код рядка 2	За звітний період 3	За аналогічний період попереднього року 4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	7 113 451	8 280 234
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(6 571 619)	(7 815 501)
Валовий:			
прибуток	2090	541 832	464 733
збиток	2095	-	-
Інші операційні доходи	2120	53 900	136 254
Адміністративні витрати	2130	(149 875)	(151 982)
Витрати на збут	2150	(322 434)	(294 434)
Інші операційні витрати	2180	(202 170)	(136 720)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	-	17 851
збиток	2195	(78 747)	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	14 421	35 057
Інші доходи	2240	352	553 475
Фінансові витрати	2250	(416 253)	(491 773)
Втрати від участі в капіталі	2255	-	-
Інші витрати	2270	(598 926)	(7 406)
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	-	107 204
збиток	2295	(1 079 153)	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	191 310	(29 073)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	-	78 131
збиток	2355	(887 843)	-

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття 1	Код рядка 2	За звітний період 3	За аналогічний період попереднього року 4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	(50 061)	(116 627)
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(50 061)	(116 627)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	9 006	20 920
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	(41 055)	(95 707)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(928 898)	(17 576)

Продовження додатку Е

Продовж.табл.Е.2

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	5 446 594	6 471 854
Витрати на оплату праці	2505	851 313	856 632
Відрахування на соціальні заходи	2510	181 633	190 745
Амортизація	2515	346 304	339 581
Інші операційні витрати	2520	529 647	402 533
Разом	2550	7 355 491	8 261 345

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	1 075 030	1 075 030
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1 075 030	1 075 030
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	(0.826)	0.073
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	(0.826)	0.073
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Голова Правління

Сергій Кійко

Головний бухгалтер

Галина Лучко